

ข่าวสาร กัลยาณธรรม

| ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ |

ธ สถิตในดวงใจไทยนิรันดร์

ขอน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อม

รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นหาที่สุดมิได้

ปวงข้าพระพุทธเจ้า

คณะผู้จัดทำวารสาร “กัลยาณธรรม”

ไอ้ทิดเอ๋ย... รักพ่อ ตามรอยพ่อ

ไอ้ทิดเอ๋ยเอ็งก็โคกซำก็ไคร้
หัวอกเราชาวไทยยามสิ้นสูญ
ทั่วประเทศทุกข์ทเวษอาดูร
เมื่อพระทูลกระหม่อมแก้วลาลับไกล

ที่วิฉายภาพพระองค์ทรงงาน
ในถิ่นทุรกันดารยากไร้
ภาพขึ้นเขาลงห้วยบกพงไพร
น้ำตาซำก็ไหลทุกครั้งครา

เกือบ ๖๐ ปีไม่เคยออกนอกประเทศ
ราชนิเวศน์คือนาไร่ภูเขাপ่า
ทรงร่วมทุกข์ปลอบปลุกและเยียวยา
ด้วยศาสตร์พระราชาปรีชาชาญ

ข้าเคยเห็นพระเสโทที่รินหลัง
หลายครั้งตามเสด็จ พระองค์ท่าน
ไม่เหมือนพระราชานินทาน
เป็นราชากร่างงานกร้านแดดลม

กร้าแดดกร้าฝนกร้าลมหนาว
บนหนทางเหยียดยาวล้วนหลุมหล่ม
ไม่เคยพักไม่เคยล้าไม่ปรารมภ์
คิดเพียงคลี่คลายปมทุกซั้วปวงประชา

ไอ้ทิดเอ๋ย ๗๐ ปีที่ครองราชย์
ทุกรอยบาททรงก้าวอย่างมีค่า
ทุกวันเฉลิมทรงเล่าเรื่องที่นำมา
ทรงชี้ศาสตร์พระราชาทิทรงคิด

“ทฤษฎีใหม่” สอนนาไร่ให้ปรับเปลี่ยน
“ความพอเพียง” คือแสงเทียนส่องเศรษฐกิจ
เข็ดน้ำตาหยุดร้องไห้เถอะไอ้ทิด
ถ้ารักพ่อ จงตั้งใจ..ตามรอยพระองค์

น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ หาที่สุดมิได้
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า สมาชิกชมรมกัลยาณธรรม
(ประพันธ์ถวาย โดย ว.แหวนลงยา)

อุฏฐานวโต สติมโต
สุจิตมฺมุสฺส นิสมฺมาการิโน
สณฺณตสฺส จ ธมฺมชฺวีโน
อปฺปมคฺตสฺส ยโสภิวฑฺฒติ

ยศย่อมเจริญแก่ผู้มีความหมั่น มีสติ
มีการงานสะอาด ใคร่ครวญแล้วทำ
ระวังดีแล้ว เป็นอยู่โดยธรรม และไม่ประมาท

ข่าวสาร กัลยาณธรรม

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓๗
ฉบับกุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน
จำนวน ๘,๐๐๐ เล่ม

- สำนักงาน คลินิกอัจฉราทันตแพทย์
๑๐๐ ถนนประโคนชัย ต.ปากน้ำ อ.เมือง
จ.สมุทรปราการ โทร. ๐๒-๗๐๒-๗๓๕๓
www.kanlayanatam.com
facebook : kanlayanatam

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน
ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

วัตถุประสงค์

- เผยแผ่พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- เป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิกชมรมกัลยาณธรรมและสาธุชน
- เป็นสื่อกลางระหว่างกลุ่มจิตอาสาแนวหลังทางธรรม
- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชมรมกัลยาณธรรม

เปิดเล่ม

ข่าวสารกัลยาณธรรมฉบับพิเศษ

วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕๒ นาที พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จสวรรคต การสูญเสียครั้งนี้ทั้งแผ่นดินแผ่นดินฟ้าทำให้ ลูกหลานไทยโศกสลด รันทดสุดจะบรรยาย วินาทีนั้นคือวินาทีแห่งประวัติศาสตร์ของทุกชีวิต เราทุกคนเป็นกำพร้าพร้อมกันทั้งประเทศ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๙ เป็นพระมหากษัตริย์ไทยแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ รัชกาลที่ ๙ ทรงครองสิริราชสมบัติด้วยศัพทราชธรรมตลอด ๗๐ ปี เป็น ๗๐ ปีที่ทรงทุ่มเทกำลังพระวรกายและพระราชหฤทัยเพื่อความผาสุกความเจริญของปวงอาณาประชาราษฎร์ ตามพระราชดำรัสอันเป็นสัจจะในพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

จากน้ำตาแห่งความวิบวาคโคกรันทดแปรเปลี่ยนเป็นน้ำตาแห่งความเทิดทูนศรัทธาและภาคภูมิใจ ในชีวิตเรานี้ที่จำเป็นต้องอยู่ในหน้าประวัติศาสตร์อันไม่มีใครต้องการให้เกิดขึ้น เราควรร่วมทั้งน้ำตาได้นะ ควรภาคภูมิใจที่ได้เป็นลูกพ่อหลวง ภูมิใจที่เกิดมาภายใต้ร่มพระบรม-โพธิสมภาร ร่มพระบารมีอันแสนพิเศษศักดิ์สิทธิ์ของในหลวงรัชกาลที่ ๙ บอกไม่ถูกเลยนะ กับความรู้สึกแตกต่างอ้างว้างในใจ ในวันที่เราตื่นขึ้นมาแล้วไม่มีพระองค์อีกต่อไป แต่ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ ปวงพสกนิกรชาวไทยยังสัมผัสได้ถึงความรักแท้รักที่บริสุทธิ์ที่พ่อหลวงรัชกาลที่ ๙ พระราชทานให้ไว้ทั่วทุกหนแห่งในแผ่นดินไทย พระองค์ยังทรงประทับอยู่ในความร่มเย็นเป็นสุขในทุกอณูของบรรยากาศบนฟ้าฟ้าแดนไทย ทุกเม็ดดินเม็ดทราย ทุกผืนน้ำน้อยใหญ่ บนผืนแผ่นดินราชอาณาจักรไทยที่พระองค์รัก ยังทรงเป็นมิ่งขวัญอันศักดิ์สิทธิ์ของปวงพสกนิกร ให้ลูกหลานไทยได้อาศัยใต้ร่มพระบารมี มีชีวิตที่ผาสุกสืบต่อไป

ข่าวสารกัลยาณธรรมฉบับพิเศษ ขอร่วมเป็นหนึ่งในสายใยของพลังคุณงามความดีอันมอญวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระมหากษัตริย์ผู้ทรงธรรม ในหลวงรัชกาลที่ ๙ พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างแห่งคุณงามความดีที่ไม่เคยยอมจำนนหรืออ่อนแอให้กับอุปสรรคปัญหาใดๆ เป็นหน้าที่ของลูกไทยทุกคนที่จะได้ตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ ส่งพลังบุญกุศลไป ให้ไกลถึงฟ้าผ่า ขอพระองค์ท่านทรงทราบ ทรงปลื้มปิติพระราชหฤทัยว่าลูกทุกคนไม่ละเลยที่จะสืบทอดพระราชปณิธาน สืบสานบุญกุศลและความดีงาม ให้เบ่งบาน เจริญเติบโตทั่วผืนแผ่นดินไทย สิ่งที่คุณสอนไว้ไม่สูญสิ้นไปในวันที่เสด็จสู่สวรรคาลัย แต่จะคงอยู่และรุ่งเรืองงดงามคู่แผ่นดินไทย

ในวันที่พระองค์จะได้หยุดทำงานหนัก จะได้ทรงพักผ่อนพระวรกายเสียที ภาพพระเสโทที่หลังรินอาบพระพักตร์ยังแจ่มชัดในหัวใจลูก ลูกขอ

สัญญา จะไม่ท้อแท้ที่จะทำความดี และพัฒนาชีวิตให้ดั่งงามตามแบบอย่าง
แห่งมนุษย์ผู้เลิศ ที่พระองค์ พ่อหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นแบบอย่างมา
โดยตลอด

ข่าวสารกัลยาณธรรมฉบับนี้หนาเป็นพิเศษ เพราะตั้งใจรวบรวม
เรื่องราวของพ่อหลวงรัชกาลที่ ๙ ไว้ให้พวกเราเก็บเป็นที่ระลึก เป็นประวัติ
ศาสตร์แห่งชีวิต น้อมถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ท่าน ทั้งได้คัดสรร
เรื่องราวดีๆ มาแบ่งปัน ได้รับเกียรติจากหลายท่านร่วมถ่ายทอดความ
ทรงจำอันงดงามถึงพ่อหลวงในดวงใจ และแง่มุมธรรมอันทรงคุณค่าจาก
ครูบาอาจารย์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งกิจกรรมที่ชมรมฯ
ได้ร่วมจัดปฏิบัติธรรมที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ ซึ่งได้ผลิดอกออกผล
งดงามชวนชื่นใจ

ในหน้านี้อคงแนะนำได้ไม่หมด ท่านคงต้องพลิกไปอ่านเอง เพราะมี
แต่สิ่งดีงามมอบให้ทุกท่าน ขออนุโมทนาทุกท่านสำหรับสิ่งดีงามตาม
เหตุปัจจัยที่เราลูกหลานไทยจะช่วยกันสืบต่อพระราชปณิธาน ตอบแทน
ความรักและพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ของพ่อหลวงรัชกาลที่ ๙ ซึ่ง
ทรงฝากประจักษ์พยานหลักฐานแห่งความสุขความเจริญไว้ให้ลูกหลาน
ไทยมากมายหลายมิติ เกินกล่าวบรรยายได้หมด หวังว่าคงได้พบกันนะคะ
ในงานแสดงธรรมของชมรมกัลยาณธรรมถวายเป็นพระราชกุศลแด่
พระองค์ท่านเหมือนเดิม จะจัดเป็นครั้งที่ ๓๔ ในวันอาทิตย์ที่ ๒๓ เมษายน
ศกนี้ค่ะ

ด้วยรักและปรารถนาดี
ทพญ. อัจฉรา กลิ่นสุวรรณ
ประธานชมรมกัลยาณธรรม

สารบัญ

ปีใหม่ ทำเป็นพร จะได้พรแห่งธรรม.....	๑๐
พระราชผู้ทรงธรรม.....	๑๓
สถานที่ที่พ่อทำ ปณิธานของคนไทย	
เขียนภาพพ่อด้วยปณิธานของพระองค์.....	๒๑
๑๐ สิ่ง ที่ฉันได้เรียนรู้จากในหลวงรัชกาลที่ ๙.....	๓๑
พระองค์เสด็จสวรรคตจากพวกเราพสกนิกรไปแล้ว.....	๕๑
ถ้าประชาชนไม่ “ทิ้ง” ข้าพเจ้าแล้ว	
ข้าพเจ้าจะ “ละทิ้ง” อย่างไรได้.....	๕๕
มรดกของพระมหากษัตริย์ไทย	
ความชอบธรรมทางการเมืองที่โดดเด่น.....	๖๓
สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ปยุตฺตมหาเถระ) แนะนำวิธีรักในหลวง... ๖๙	
ว้ายไปแม่ไม่เห็นฝั่ง.....	๗๔
เห็นทุกข์จะเห็นธรรม.....	๘๑
คติธรรม.....	๘๕
โลกแซ่ซ้องพระบารมี.....	๘๗
สูญเสีย...ไม่สูญเสีย.....	๙๔
อย่าเป็นเพียงกระแส.....	๙๘
SCG. สร้างห้องน้ำเพื่อประชาชน ถวายพ่อหลวง ร.๙.....	๑๐๐
ความสุขที่ไม่รู้จบ...จากพ่อ.....	๑๐๘
เป้าหมายในการปฏิบัติธรรม.....	๑๑๕

เส้นทางลัดสู่นิพพาน มีจริงหรือ? ตอนที่ ๕.....	๑๑๘
ฐานที่ตั้งของสติ.....	๑๒๘
โยมพ่อ.....	๑๓๐
นักวาดรูปธรรม.....	๑๓๕
อย่าทุกข์ฟรี.....	๑๓๙
เพื่อนผู้ให้ความสุข.....	๑๔๐
ปัจจุบัน.....	๑๔๒
ทางแห่งความสวัสดิ์.....	๑๔๔
กำลังใจ ให้พลังชีวิต.....	๑๕๒
สุดดี...เถอะ.....	๑๕๖
ที่พึ่งทางจิตวิญญาณ.....	๑๖๑
ในหลวงรัชกาลที่ ๙ พระองค์คือต้นแบบ.....	๑๖๗
เรียนรู้ ยอมรับ และก้าวข้าม.....	๑๗๔
จะขอรับใช้พระศาสนา トラบลมหายใจสุดท้าย.....	๑๗๘
ชีวิตเปลี่ยน ด้วยจิตอาสา.....	๑๘๒
รักพ่อ ไม่เคยพอเพียง.....	๑๘๖
กำหนดการจัดงานแสดงธรรม ครั้งที่ ๓๔.....	๑๙๗
คำแนะนำผู้เข้าฟังธรรม.....	๑๙๘

ปีใหม่

ทำเป็นพร จะได้พรแห่งธรรม

เมื่อปีใหม่มาถึง คนทั้งหลายก็สวัสดีปีใหม่ แล้วก็หันไปอวยชัยให้พรแก่กัน ด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวาน บางคนบรรจงจัดสรรถ้อยคำเรียบเรียงเป็นโคลงฉันท์กาพย์กลอน ส่งความสุขไปให้แก่กัน

คำอวยพรเป็นปียาวจา พาให้ผู้ฟังยินดีพอใจสดชื่นผ่องใสมีความสุข ยิ่งถ้ากล่าวออกมาจากใจจริงที่ตั้งใจปรารถนาดีของผู้กล่าว ผู้ฟังทั้งหลายซึ่งไมตรีพจน์ และซาบซึ้งเมตตาธรรมแล้ว ก็ยิ่งจับจิตตรึงใจ ได้ปรีดาปราโมทย์ มีความสุขที่ลึกซึ้งและยืนยาว

พรแห่งวาจา ให้ผลหนึ่งชั้น เมื่อพรนั้นมาจากใจ ก็ให้ผลลึกและแรง เป็นสองชั้น แต่พรนั้นจะครบสามชั้น อำนวยผลลึกซึ่งและยั่งยืนแท้จริง ก็เมื่อสำแดงออกเป็นการกระทำด้วย

ผู้ที่ชวนช่วยในการบุญการกุศล ช่วยเหลือกิจการงานวัด งาน พระศาสนา ได้บำเพ็ญประโยชน์แก่พุทธบริษัท และแก่ประชาชน ก็ได้ ได้ทำความดีอยู่เป็นประจำ ผู้ที่ทำความดี อยู่กับความดีอย่างนี้แล้ว เมื่อ ตั้งใจพูดเอ่ยวาจาให้พรออกมา ก็จะเป็นพรที่แท้ เป็นพรที่มีพลัง มีความหมายสมจริง

แต่ไม่ใช่แค่นั้น การกระทำของผู้นั้นเป็นพรอยู่ในตัว ซึ่งให้ผล อำนวยพรทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา พาให้เกิดความเจริญ อกงามของชีวิต และความสุখেที่ประณีตลึกซึ้งและยั่งยืน

ผู้ที่ทำความดี เจริญบุญ เจริญธรรมอย่างนี้ เมื่อปีใหม่มาถึง ก็พบกับปีใหม่ด้วยใจที่มีพรแห่งความดีงาม มีกำลังเข้มแข็ง และสดชื่นผ่องใส แล้วการขึ้นปีใหม่ ก็หมายถึงการที่จะก้าวขึ้นไปในบุญ ในธรรม ใน ความสุขยิ่งขึ้น สืบต่อเรื่อยไป

ขออนุโมทนาบรรดาโยมญาติมิตร ผู้มีน้ำใจ ที่ได้มาช่วยกิจกรรม ทำงาน ทำการบำเพ็ญประโยชน์แก่วัด แก่พระพุทธศาสนา แก่ประชาชน ดังได้แสดงออกปรากฏแล้วที่วัดญาณเวศกวัน จนผ่านวันที่ ๕ ธันวาคม มาตลอดจนสิ้นปี ๒๕๕๙ จะก้าวขึ้นสู่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่รออยู่ต่อหน้า ขอให้ทุกท่านทุกคน ซึ่งล้วนมีบุญมีธรรมเป็นทุนอยู่ข้างใน จงก้าวเข้าสู่ ปีใหม่นั้น ด้วยจิตใจที่สดชื่นร่าเริงเบิกบานผ่องใสเปี่ยมปราโมทย์ และ ปลานปลิ้มอิมใจด้วยปีติ พร้อมด้วยพลังที่จะก้าวไปในบุญ ในธรรม ในความเจริญปัญญา และในความสุখেที่มั่นคงยั่งยืน ตลอดปีใหม่ ๒๕๖๐ ที่มาถึงต่อหน้านี้ และตลอดไป ●

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ปยุตตมหาเถระ)

๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

พระราช ผู้ทรงธรรม

วิภาพร มาพฤक्षा เรียบเรียง

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เคยตรัสถึงพระราชจริยวัตรทางพุทธศาสนาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ว่าทรงปฏิบัติพระราชกิจทางพระพุทธศาสนาอย่างสมบูรณ์มาตั้งแต่พระชนมพรรษาอย่างน้อย ทรงศึกษาพระพุทธศาสนาและปฏิบัติอย่างจริงจัง

เมื่อได้พบปะกับพระมหาเถระผู้ใหญ่ ก็มีพระราชปูลงและทรงสดับข้อธรรมนั้นๆ อยู่เนืองๆ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเป็นการส่วนพระองค์ในโอกาสต่างๆ และบำรุงพระสงฆ์ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็นจำนวนมากมิได้ขาด พระจริยวัตรงดงาม และเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแห่งประชา-ราชภวร์ กล่าวได้ว่าพระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ผู้ทรงทศพิธราชธรรมอย่างแท้จริง

เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เหล่านี้คือสิ่งที่สะท้อนการทรงงานของพระองค์ โดยมีธรรมะนำทาง แล้วธรรมะข้อใดเล่าที่พระองค์ทรงยึดถือเป็นหลัก ยามทรงต้องตัดสินพระทัยในเรื่องต่างๆ

ดร. สุธเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา เคยกล่าวถึงในหลวงรัชกาลที่ ๙ ในแง่มุมของธรรมะในการบรรยายเรื่อง ๓๕ ปีของการถวายงานรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาทว่า

“บางคนเรียนธรรมะมา นั่งอธิบาย ๒ นาที่ยังไม่จบเลย พระเจ้า-อยู่หัวทรงอธิบายให้เอง เคยกราบบังคมทูลถาม อะไรคือธรรมะ เพราะไม่งั้นเราไปเอาแบบฝรั่งเป็นหลัก ฝรั่งบอก good governance เรานั่งแปลยาวเหยียด ธรรมาภิบาล ในหลวงทรงใช้คำสั้นๆ ‘**ธรรมะ**’ ”

“พระเจ้าอยู่หัวทรงแปลค่อนข้างจะแปลกันนะ ธรรมะนี้ แปลยังไง... พวกเธอทั้งหลายนั้น ชอบพูดแต่เรื่องความดี ดีบางอย่างไม่ถูกต้อง และความถูกต้องบางอย่างไม่ดี เพราะฉะนั้น ฉันถึงใช้คำว่าธรรมะ เพราะมันเหนือความดีความถูกต้อง และเวลาจะใช้ปฏิบัติธรรมะ คือต้องดีและถูกต้อง ยกตัวอย่าง...ถ้าหากจะทำดีแล้ว ต้องให้ดีและถูกต้อง” ดร.สุเมธกล่าวว่า พระองค์ทรงใช้คำว่าธรรมะ ๕๐ ปีก่อนที่องค์การสหประชาชาติคิดค้นคำว่า good governance แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ไม่มีใครฟังพระราชดำรัสของพระองค์อย่างจริงจัง หรือฟังแล้วต่างก็พากันลืม ไม่คิดจะปฏิบัติตาม แม้ว่าจะรู้ว่าสิ่งที่พระองค์ทรงสอนนั้นผ่านการกลั่นกรองและศึกษามาแล้วเป็นอย่างดี

เวลาพระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยในเรื่องใด จะทรงศึกษาเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ความรู้พื้นฐานแน่นพอสำหรับการต่อยอดองค์ความรู้ต่อไปในอนาคต เรื่องของธรรมะก็เช่นกัน

คำถามยอดฮิตที่ข้าราชการและผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับพระองค์มักได้ยินคือ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงปฏิบัติธรรมหรือไม่ และถ้าปฏิบัติทรงหาเวลาจากที่ไหน เพราะพระราชกรณียกิจมากมายขนาดนั้น

พล.ต.อ. วลีษฐ เดชกุญชร ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ในหนังสือ “สอง
ธรรมราชา” ที่ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ว่า ตนเองหันมาศึกษาและ
ปฏิบัติธรรมเพราะได้เห็นแบบอย่างจากในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงปฏิบัติ
ธรรมอย่างต่อเนื่อง

“ไม่ใช่แต่จะเฉพาะผม เวลาเสด็จฯ มา และพวกเราได้มีโอกาส
เข้าเฝ้าฯ เมื่อทรงทราบว่าพวกเราทำสมาธิกัน ก็ทรงพระกรุณาพระราชทาน
หนังสือบ้าง เทปบ้าง ที่ทรงได้มา... แล้วเมื่อมีโอกาสก็จะรับสั่งถามว่า
พวกเราปฏิบัติกันก้าวหน้าไปถึงไหนแล้ว เราก็กราบบังคมทูล ผมถึงได้
ทราบว่าพระองค์ปฏิบัติไปได้ไกลจริงๆ”

พล.ต.อ. วลีษฐยังเสริมด้วยว่า สาเหตุที่องค์เหนือหัวรัชกาลที่ ๙
ทรงสามารถปฏิบัติพระราชกิจโดยไม่ทรงเหนื่อยหรือเบื่อ เพราะพระองค์
ทรงใช้**อิทธิบาท ๔** นอกจากนี้ยังรับสั่งถามข้าราชการอยู่เสมอ
ถึงความก้าวหน้าในเรื่องนี้

หลักฐานอีกข้อของความเป็นผู้มีธรรมขั้นสูงคือทรงมี**การวกรรม**
ที่เห็นได้ในนิยามที่พระองค์ประทับอยู่ต่อหน้าพระภิกษุสงฆ์ ดังปรากฏ

ในความตอนหนึ่งจากปาฐกถาเรื่อง “ทศพิธราชธรรม” โดยศาสตราจารย์
สัญญา ธรรมศักดิ์ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ดังนี้

“พระเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติต่อพระภิกษุสงฆ์ด้วยความเคารพนอบน้อม
ยิ่งกว่าคนธรรมดาเสียอีก เช่น เวลาบำเพ็ญพระราชกุศลส่วนพระองค์
พระองค์ก็ประทับพับเพียบต่อหน้าพระ เมื่อทรงเข้าไปทักสมณะผู้ใหญ่
พระองค์ก็ทรงคุกพระชงฆ์ลงไปกับพื้นเพื่อตรัสกับพระ ครั้งหนึ่งมีพระภิกษุ
ชราที่พระองค์อาราธนามาเดินไม้ไหว พระเจ้าอยู่หัวทรงเข้าไปประคองแขน
และไปส่งจนถึงรถ ทรงทำเองแท้ๆ ไม่ได้ใช้มหาดเล็กเลย”

หลวงพ่อกุญชรลีลาเล่าถึงการปฏิบัติธรรมะของพระองค์ ทรงเคย
ปรารภกับท่านไว้ว่า

“ดูเหมือนว่าพระองค์ทรงเป็นบุคคลที่ไม่มีเวลาว่าง เมื่อใดที่ทรงว่าง
เล็กน้อยก็จะสดับเทปบ้าง วิดิฉัยธรรมะบ้าง และในบางขณะที่พระองค์
จะทรงพระดำเนินไปรอบๆ พระราชฐาน จะทรงสหายเทปไปด้วย ถ้า
ทรงพระดำเนิน ๑ ชั่วโมง ก็สดับ ๒ หน้าเทป ๒ ชั่วโมง ๔ หน้าเทป
อย่างนี้รู้สึกว่าการปฏิบัติ จริยวัตรส่วนนี้ ขอบรรดาลูกกรักควรจะฝึกฝนใจ
ให้มาก พยายามปฏิบัติตามพระองค์ให้มาก เวลาบูชาพระ พระองค์ก็ทรง
สมาธิ ทำสมาธิและวิปัสสนาญาณในระยะนั้น เวลาที่เข้าพระที่ก็สดับ
เทป เป็นอันว่าพระองค์จะไม่ยอมให้เวลาที่ว่างอยู่เสียเปล่าไปในด้านของ
ความดี...และตอนที่หลวงพ่อกุญชรลีลาไปเข้าเฝ้าฯ นั้น พระองค์ตรัสว่า การทำสมาธิ
เวลานี้ ไม่มุ่งหวังจุดใดจุดหนึ่งโดยเฉพาะ ปล่อยไปตามสบาย จะถึงไหน
ก็ใช้ได้ เป็นที่พอใจ”

ในสายตาของพระอริยเจ้าผู้ทรงภูมิธรรมชั้นสูงเป็นที่ประจักษ์
หลายรูป พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเป็นบุคคลที่
ควรค่าแก่การเคารพยกย่อง ไม่เพียงเพราะสถานะพระประมุขของชาติ แต่
เพราะคุณความดีงามที่ทรงได้กระทำตลอดการครองราชย์ของพระองค์

เมื่อมองจากน้ำพระราชหฤทัยและจำนวนพระราชกรณียกิจของ

พระองค์แล้ว การที่เหล่าพระอริยเจ้าทั้งหลายต่างออกมาให้คำยืนยันว่า พระองค์มีพระราชปรารภในพุทธภูมิและมากด้วยพระบารมี ไม่ใช่เรื่องเหลือเชื่อเกินจริงแต่อย่างใด

หลวงพ่อบุช ฐานิโย กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “วันหนึ่งข้างหน้า ในหลวงจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งของโลก... ในหลวงเป็นพระโพธิสัตว์ ทรงปรารภนาพุทธภูมิ”

หลวงปู่สังข์ สังกิจใจ เคยกำชับลูกศิษย์และผู้ที่มากราบนมัสการ ว่า “นี้รูปพระเจ้าแผ่นดิน เก็บดีๆ เอาไว้ในห้องพระ ไว้กราบไว้บูชา พระพุทธเจ้านะนั่น”

หลวงพ่อกฤษีสิงดำ หนึ่งในพระอริยเจ้าผู้ที่มีโอกาสสนทนาธรรมกับ องค์เหนือห้วงกาลที่ ๙ ได้กล่าวถึงพระราชปณิธานทางธรรมของพระองค์ ไว้อย่างละเอียดว่า

“พระองค์ทรงมีกระแสจิตแรงมาก ฉันทองยังสู้ท่านไม่ได้ เรื่องปรารภนาพุทธภูมินี้ พระองค์มีพระราชปรารภมานาน แต่เวลานี้บารมีเป็น **“ปรมัตถบารมี”** เหลืออีก ๕ ชาติ และที่พระองค์ทรงปฏิบัติมา

มันเลยแล้ว ไม่ใช่ไม่สำเร็จ พุทธภูมิต้องบำเพ็ญกันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระองค์เป็น “**วิริยาธิกะ**” ต้องบำเพ็ญถึง ๑๖ อสงไขยกับอีกแสนกับ นี้เกิน ๑๖ อสงไขยแล้ว ‘แสนกับ’ อาจยังไม่ครบ จึงต้องเกิดอีก ๕ชาติ”

ดร. สุเมธกล่าวว่า คนไทยส่วนใหญ่ไม่รู้จักพ่อแห่งแผ่นดินของตนอย่างแท้จริง ถึงแม้ว่าความดีของพระองค์จะเป็นที่ประจักษ์ถึงเพียงนี้ นั่นเป็นเพราะว่า**พวกเราไม่เคยคิดจะเข้ามาเรียนรู้หรือเข้าใจหัวใจจิตหัวใจของพระองค์จริงๆ**

“คนไทยใจดี เอาเงินมาทูลเกล้าฯ ถวายพระเจ้าอยู่หัว แล้วก็นั่งดูพระองค์ทรงงาน คนไทยชอบมานั่งเฝ้าฯ รอรับเสด็จแต่เช้า มาแค่ขอให้เห็นพระองค์ก็ชื่นใจจนน้ำตาไหล แต่ไม่เคยมองสิ่งที่พระองค์ทำ คนไทยชอบมาขอให้ได้ยินพระสุรเสียง แต่ไม่เคยเอาไปคิด มาแค่เห็น มาแค่ได้ยิน เท่านั้น น้ำตาไหล ปลายปล้ำ แต่ไม่เคยทำตาม” เลขานุการฯ กล่าวทิ้งท้าย ในการบรรยายครั้งหนึ่งเมื่อเร็วๆ นี้

ในกาลหนึ่ง ก่อนที่พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ จะเสด็จฯ กลับ ได้ตรัสถาม**หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน** ว่ามีอะไรบอกหรือไม่ หลวงตามหาบัว จึงกราบบังคมทูลว่า

“การเป็นพุทธภูมิ สร้างบารมีเพื่อความเป็นพุทธะ พอจบพุทธภูมิได้ก็เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว พระพุทธเจ้าทรงมีพุทธกิจ ๕ คือ ตอนเข้าบิณฑบาต ตอนบิณฑบาตคหบดีมนุษย์ทั่วไป ตกเย็นสอนนักบวช สมณะ ชีพราหมณ์ ตอนกลางคืนแก้ปัญหาทเวตดา พอมาตอนเช้ามีตเล็งญาณดูสัตว์โลก สัตว์โลกตัวไหนมีกิเลสเบาบางพอที่จะบรรลุธรรมได้ พระองค์ก็จะเล็งญาณดู รีบไปโปรดก่อน พระพุทธเจ้าสร้างบารมีปรารถนาพุทธภูมิจนได้เป็นพระพุทธเจ้า เมื่อเป็นพระพุทธเจ้าแล้วก็ทรงมีพระพุทธกิจ ๕ อย่างนี้ แต่...ไม่รู้ว่ามีพ่อหลวงแม่หลวงของประเทศไทยปรารถนาอะไรทำงานกันจนไม่มีเวลาจะพักผ่อน...เอาละๆ เอาตามจะให้พร”

เมื่อพระองค์กราบองค์หลวงตาเสร็จ ทรงถวายคำถามดังต่อไปนี้
(พระเจ้าอยู่หัวเรียกหลวงตาว่า “หลวงปู่”)

พระเจ้าอยู่หัว : หลวงปู่.. **สาวกภูมิกับพุทธภูมิ** ต่างกันอย่างไร

หลวงตา : พุทธภูมิ ก็เหมือนตั้งเรานั่งรถไฟไปเชียงใหม่ หรือนั่งรถไฟไปอุดรฯ นั่นแหละพุทธภูมิ แต่ถ้าเรานั่งจักรยานมาหรือนั่งมอเตอร์ไซด์ ซี่มอเตอร์ไซด์ไปนั่นแหละ... สาวกภูมิ เพราะฉะนั้น การเป็นพุทธภูมิ ก็คือการนำคนไปได้เยอะๆ ส่วนสาวกภูมินั้นนำไปได้น้อยๆ ไม่ได้มากนัก อย่างเก่งก็ ๑ คน หรือ ๓-๔ คน ก็ว่ากันไป นั่นคือสาวกภูมิ เข้าใจไหมล่ะพ่อหลวง

พระเจ้าอยู่หัว : เข้าใจแล้วหลวงปู่ แล้วนิพพานเป็นอย่างไรนะหลวงปู่

หลวงตา : อ้อ พ่อหลวงเหมือนพ่อหลวงมาวัดป่าบ้านตาดนี่แหละ รู้ไหมว่าวัดป่าบ้านตาดอยู่ตรงไหน อยู่บนภูเขานี้หรือ วัดป่าบ้านตาดอยู่ไหนล่ะ แต่พอพระมหากษัตริย์มาถึงนี้แล้ว บริเวณนี้ทั้งหมดคือวัดป่าบ้านตาดนี่แหละ แต่จะชี้ลงไปว่าที่ภูเขามากี่ไม่ใช่ ที่ภูเขพระก็ไม่ใช่ ที่ศาลาก็ไม่ใช่ ไม่ใช่ทั้งหมด แต่เมื่อรวมกันทั้งหมดในกำแพงวัดนี้แหละ คือวัดป่าบ้านตาด นี่แหละพระนิพพานก็มีความหมายแบบเดียวกัน

พระเจ้าอยู่หัว : ขอบารมีหลวงตาช่วยต่ออายุให้แม่หลวง (คือในตอนนั้นสมเด็จพระเจ้าทรงประชวรอยู่)

หลวงตา : (ตอบปฏิเสธ) พ่อหลวงงั้นแหละจัดการเองได้ ของเองได้ พ่อหลวงสามารถจัดการได้เอง ให้พระเจ้าอยู่หัวของเอง จัดการเอง อาตมาต่อให้ไม่ได้หรอก

(คัดจากหนังสือ “ญาณสัมปັນนัมมานุสรณ์”)

พระราชปจณา กับ หลวงพ่อพุทธ ฐานियो

ณ วัดป่าสาละวัน ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา

พระราชปจณา : คำว่า “ภาวนา” และ “บริกรรม” ต่างกันอย่างไรขอรับ คือเคยฟังพระเถระผู้ใหญ่บอกว่า การภาวนานี้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน แม้ไม่อยู่ในสมาธิ แม้ทำอะไร ก็สามารถทำได้ อยู่ได้ตลอดเวลา ใช้หมขอรับ

หลวงพ่อพุทธ : ใช่แล้ว คำว่า “ภาวนา” และ “บริกรรม” มีต่างกัน ภาวนา หมายถึง การอบรมคุณงามความดีให้เกิดขึ้น เป็นสมบัติของผู้อบรม เช่น อบรมใจให้มีความเลื่อมใสในการบำเพ็ญภาวนา ก็ได้ชื่อว่าภาวนา แต่บริกรรมนั้น หมายถึง จิตของผู้ปฏิบัตินี้กอยู่ในคำใดคำหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น พุทโธ เป็นต้น ซ้ำๆ อยู่ในคำเดียว เรียกว่า “บริกรรม” บริกรรมก็คือส่วนของการภาวนานั่นเอง

หลวงพ่อพุทธ : เมื่อตะกิมหาบพิตรได้ถามอะไรอาตมาอีก

พระราชปจณา : ภาวนาทำได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่หรือไม

หลวงพ่อพุทธ : การภาวนานี้ทำได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ไม่เลือกกาล ไม่เลือกเวลา เช่นอย่าง ภาวนาในชั้นบริกรรมภาวนา เช่น ภาวนา พุทโธ-พุทโธ-พุทโธ ยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูด คิด ตลอดทุกอิริยาบถ บริกรรมภาวนาพุทโธ-พุทโธ ได้ ที่นี้ ถ้าหากว่าไม่นึก

บริการภวานาพุทโธ การกำหนดรู้ทุกอิริยาบถ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่มน้ำ ทำ พูด คิด รู้อยู่ตลอดเวลา อันนี้เป็นการภวานา จุดมุ่งหมายของการภวานา หรือบริการภวานา ก็อยู่ที่ความต้องการมีสติสัมปชัญญะ

มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ดีแล้ว จิตก็มีสมรรถภาพในการคุ้มครองตัวเอง ให้อยืนย่นอยู่ในความเป็นอิสรภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่เป็นอิสรภาพ โดยเด็ดขาดทุกอย่างก็ตาม トラบไตที่จิตยังตกอยู่ในอำนาจของอารมณ์กิเลสและสิ่งแวดล่อม จิตก็รู้ว่ายังหย่อนสมรรถภาพ อยู่ในอำนาจของสิ่งแวดล่อม จิตก็ย่อมรู้ การบริการภวานา บางท่านเมื่อจิตไม่ตรงกับนิสัย บริการภวานาเป็นปีๆ จิตไม่สงบ ก็มีอุบายที่จะปฏิบัติได้ คือ ต้องกำหนดรู้ดูความคิดของตนเองตลอดเวลา ว่าเราคิดอะไรก็ดี สิ่งที่เราคิดมันหายไปก็รู้ อันใหม่เกิดขึ้นมาก็รู้ กำหนดรู้ตามไปเรื่อยๆ เมื่อจิตมีสติ กำหนดตามรู้ความคิด กำหนดทันความคิดของจิตเมื่อใด เมื่อนั้นจิตจะสงบเป็นสมาธิได้

พระราชปจณา กับ หลวงปู่ดูลย์ อตุโล ณ วัดบูรพาราม ต.ในเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์

พระราชปจณา : หลวงปู่ การละกิเลสนั้น ควรละกิเลสอะไรก่อน

หลวงปู่ดูลย์ : กิเลสทั้งหมดเกิดรวมอยู่ที่จิต ให้เพ่งมองดูที่จิตอันไหนเกิดก่อน ให้ละอันนั้นก่อน (จากหนังสือ หลวงปู่ฝากไว้)

พระราชปจณา ระหว่างองค์มหाराชา (ในหลวงรัชกาลที่ ๘) กับ องค์สังฆราชาแห่งสยามประเทศ (สมเด็จพระญาณสังวรฯ)

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงเลือกให้ท่านเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ซึ่งดำรงสมณศักดิ์พระโศภณคณาภรณ์ ในขณะนั้นเป็นพระอภิบาล (พระพี่เลี้ยง) ของพระภิกษุพระปรมมัทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามมินทราราช บรมนาถบพิตร ในระหว่างทรง

ผนวช ทำให้บางคราวมีผู้พูดถึงพระองค์ในทำนองว่า ทรงเป็นพระอาจารย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงทราบก็ทรงแนะว่า ไม่สมควรพูดเอ่ยอ้างในลักษณะเช่นนั้น เพราะว่า...

“ไม่ควรใช้คำนี้ ไม่ถูกต้อง...ที่นี่ (สรรพนามแทนพระองค์) ไม่ได้เป็นพระอาจารย์ ที่นี่เป็นคนไทยคนหนึ่ง พระสงฆ์องค์หนึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นกษัตริย์ ทุกคนมีหน้าที่สนองงานถวาย ที่นี่ก็มีหน้าที่สนองงานถวายงานตามหน้าที่พระ ที่อยู่ภายใต้การปกครองของประเทศ เป็นหน้าที่ของเราทุกคน...”

“...พวกเราเกิดมา เราเป็นหนี้แผ่นดิน หน้าที่ของเราที่ทำอยู่ไม่ใช่เพื่อสิ่งนั้นสิ่งนี้ แต่สิ่งที่ต้องทำในฐานะที่เราได้รับประโยชน์จากแผ่นดินนี้ ไม่ใช่เพื่อจะรับสิ่งนั้นสิ่งนี้ตอบแทน แต่ต้องใช้หนี้แผ่นดิน”

พระราชปูจจา : การปฏิบัติตนให้เหมาะเป็นการยาก ต้องทำสองอย่างพร้อมๆ กัน อย่างหนึ่งต้องให้มีภาคภูมิ อีกอย่างต้องให้สุภาพมิให้เป็นหยิ่ง หรือที่เรียกกันว่า “เบ่ง” และในสมัยประชาธิปไตยก็ต้องให้เหมาะสม เข้ากันได้กับประชาชน

สมเด็จพระญาณฯ : ตามที่ฟัง... ได้ยินแต่เสียงชื่นชมในพระบารมี

พระราชปจฉา : ต้องคอยสังเกตเป็นบทเรียนและแก้ไขเรื่อยมา เมื่อคราวเสด็จภาคอีสาน วันหนึ่งเหนื่อยมาก...หน้าบึ้ง กลับที่พักแล้วก็ นึกขึ้นได้ว่า ราษฎรได้มีโอกาสเห็นเราเพียงครั้งเดียว ให้เขาเห็นหน้าบึ้ง ไม่ดี ต่อจากนั้น ถึงจะเหนื่อยมากก็ต้องพยายามไม่ทำหน้าบึ้ง ต้องทำหน้าที่ ชื่นบาน

พระราชปจฉา : เมื่อคราวเสด็จทางภาคใต้ วันหนึ่งไม่สบาย แต่ถ่าง ด...ไม่ไป...ก็จะเสียหาย...ต้องไป ครั้นไปแล้วกลับมาก็สบายดี .. จะเป็น เพราะกำลังใจใช่ไหม ?

สมเด็จพระญาณฯ : (ทูลรับ แล้วทูลว่า) ฝึกบ่อยๆ กำลังใจจะมากขึ้น

พระราชปจฉา : ทำสมาธิอย่างไร ?

สมเด็จพระญาณฯ : คือทำให้ใจให้ตั้งมั่น แน่วแน่อยู่ในอารมณ์เดียว จะทำอะไรทุกอย่าง ต้องมีใจเป็นสมาธิ ในทางปฏิบัติจึงต้องใช้สมาธิทั้งนั้น แต่มักมีคนเข้าใจว่าทำสมาธิต้องนั่งหลับตา

สมเด็จพระญาณฯ : นั่งทำพิธี...รู้สึกว่า เวลาปฏิบัติราชกิจต้องสำรวม พระราชหฤทัย เช่น คราวพระราชทานกระบี่นักเรียนนายร้อย เพียงหยิบให้ ถ้าไม่สำรวมใจก็ผิด สำรวมใจอยู่ที่ทำไม่ผิด

พระราชปจฉา : ทำสมาธิ...มองเห็นภาพต่างๆ เป็นจริงหรือ ?

สมเด็จพระญาณฯ : โดยมากไม่จริง ภาพที่เห็นมักเป็นนิมิต คือ ภาพที่เกิดจากสัญญา หรือที่เรียกว่า “ภาพอุปาทาน” คือ ได้เคยคิดเคยเห็น มาแล้วก็เก็บไว้ในใจ ครั้นทำสมาธิ ใจแน่วแน่ สิ่ง que เก็บไว้ในใจนั้นก็ปรากฏ ขึ้นมา เหมือนอย่าง que เห็นนรก เห็นสวรรค์ เห็นเทวดา ถ้ามว่า เทวดา รูปร่างอย่างไร ตามคำตอบก็คล้ายกับเทวดาที่ผนังโบสถ์ แต่ที่ เป็นจริงก็มี

พระราชปจฉา : เหมือนอย่างดูของหาย มองเห็น มีพระดูได้ ?

สมเด็จพระญาณฯ : ถ้ามองเห็น ถูกต้องกับเรื่องที่เกิดขึ้น ก็ต้องรับว่า

เป็นจริง เพราะมีข้อพิสูจน์

พระราชปจฉา : พระเครื่องคุ้มกันได้จริงไหม? คุ้มกันได้เพราะใจ
เชื่อมั่นว่ามีพระเครื่องอยู่กับตัวหรืออย่างไร?

สมเด็จพระญาณฯ : เป็นเรื่องทำให้ใจเชื่อมั่น

พระราชปจฉา : ถ้าใจเชื่อมั่นก็ไม่จำเป็นหรือ?

สมเด็จพระญาณฯ : ไม่จำเป็น แต่ก็มีเชื่อกันว่า พระเครื่องให้อยู่คงจริง
คือ ผู้ที่มีอยู่จะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ตาม หรือมีได้คำหนึ่งถึง แต่พระเครื่องก็คง
คุ้มกันผู้ที่ไม่เชื่อก็มี ●

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระปรมาภิไธยอันมีความหมายถึง “พลังแผ่นดิน”

วันเวลาที่ผ่านมา เป็นที่ประจักษ์แล้วว่า “พลังแผ่นดิน” นี้ ยิ่งใหญ่
สูงค่าต่อพสกนิกรชาวไทยเพียงไร ปรากฏการณ์ของความเป็น “ศูนย์รวม
จิตใจ” สามารถซึมซับได้ทุกสัมผัสของกายและใจ หลายคนทุ่มเทพลังใจ
ในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน และอีกหลายคนยังยืนหยัดทุ่มเทพลังใจในความ
ดีงาม ที่กระทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย เพื่อน้อม
ถวายความจงรักภักดี และสืบสานพระราชปณิธาน ของพระมหากษัตริย์
ทรงธรรม ผู้ทรงคุณประเสริฐยิ่ง ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่
พระองค์ได้พระราชทานน้ำพระราชหฤทัยแก่พสกนิกรชาวไทย ตลอด
พระชนมชีพที่ผ่านมา

พลังแผ่นดินนี้จะได้จารึกไว้ในดวงใจของพสกนิกรทุกคนและใน
ประวัติศาสตร์ชาติไทยอีกตราบนานเท่านาน

สานต่อที่พ่อทำ

ปณิธานของคนไทย
เขียนภาพพ่อ
ด้วยปณิธานของพระองค์

www.สานต่อที่พ่อทำ.com

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

พระองค์ท่านรับสั่งอย่างนี้ครับว่า ขอ
ขอบใจนะ ที่มาช่วยฉันทำงาน แต่ฉันขอ
บอกชะก่อนนะมาช่วยฉันทำงาน ฉันไม่มี
อะไรจะให้ นอกจากความสุขที่จะมีร่วมกัน
ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น

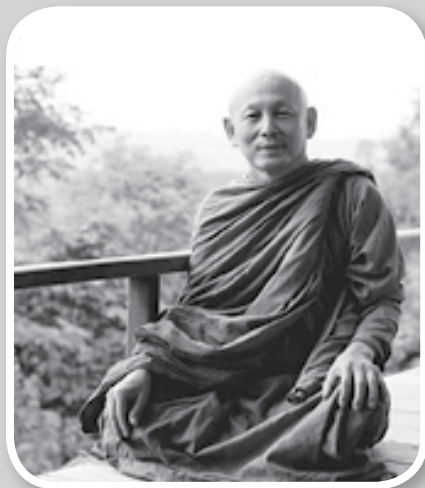
หลายคนก็บอกว่าความสุขก็ต้อง
บำรุงบำเรอ ไปสนุกสนานอะไรต่ออะไรต่างๆ
แต่ความสุขที่พระราชทานมานั้นกลับเป็นความสุขที่จะทำงานให้กับคนอื่น
พระองค์ท่านชี้แนะแล้ว ทำตัวอย่างให้เห็นแล้ว เหลือแต่ว่า เราจะ
ทำตามพระองค์ท่านหรือไม่ เท่านั้นเอง

หม่อมเจ้า ภิศเดช รัชนี

ประธานมูลนิธิโครงการหลวง

เวลาท่านเสด็จไปแล้วเห็น
ชาวเขาปลูกฝิ่น ชาวเขาทำลายต้นน้ำ
ลำธารแต่ว่ายากจนมากเลย เพราะ
ฉะนั้นทางที่ดีก็คือเอาพืชเมืองหนาว
ไปให้ชาวเขาปลูกแทนฝิ่น ท่านรับสั่ง
ว่าช่วยชาวเขาให้ช่วยตัวเอง ไม่ใช่เอา
ของไปเที่ยวแจกเขา

พระไพศาล วิสาโล

พระองค์ท่าน ไม่เพียงแต่
ส่งเสริมอุปถัมภ์พระศาสนา แต่
ได้ทรงบำเพ็ญด้วยพระองค์เอง

อาตมาคิดว่าเราควรจะสาน
ต่อปณิธานของพระองค์ คือการ
น้อมนำธรรมะมาใช้ในการดำเนิน
ชีวิต

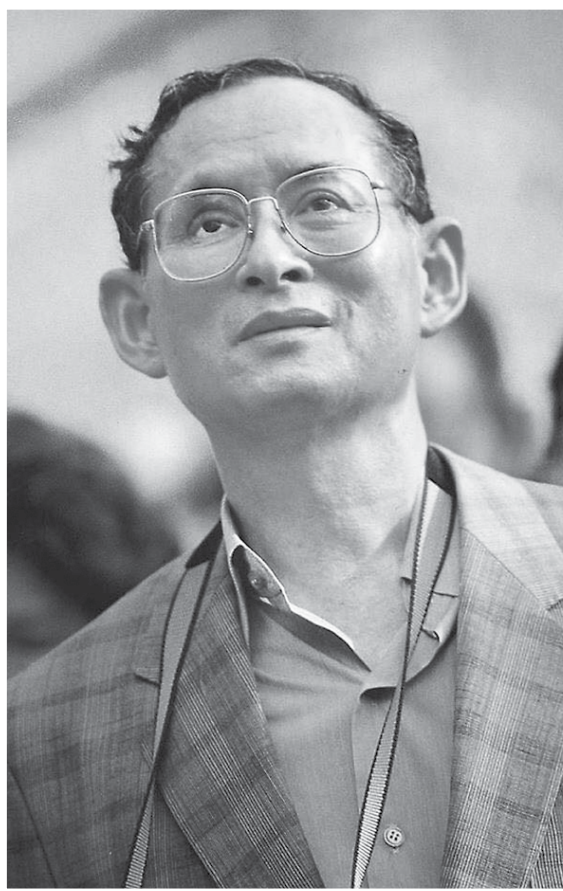

อานันท์ ปันยารชุน

อดีตนายกรัฐมนตรี

ถ้าจะพูดถึงพระราชจริยวัตรของพระองค์
ท่านตลอดมา จะเห็นได้ว่าท่านทำอะไรเพื่อ
ผู้อื่นตลอด ไม่ทำมาเพื่อความสุขของตัวเอง
ท่านถือว่าคนไทยทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกัน
แต่ท่านก็ยอมรับว่าทุกคนมีสิทธิ์ที่จะคิด
แตกต่างกัน แล้วถ้าต่างคนต่างให้ความเคารพกัน สามารถหาทางออก
ร่วมกัน คิดร่วมกัน รู้รักสามัคคีร่วมกัน มันจะเป็นคำตอบปัญหาต่างๆ
ของสังคมไทย

สิ่ง

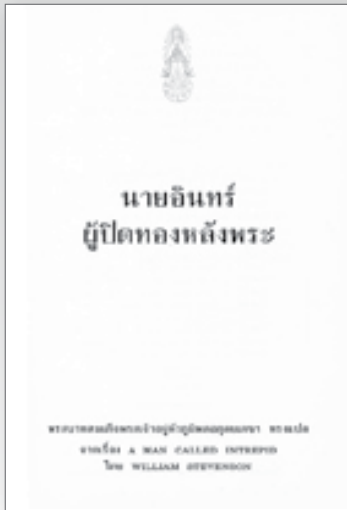
ที่ฉันได้เรียนรู้จาก ในหลวงรัชกาลที่ ๙

ท่ามกลางความวิโยคของแผ่นดิน สิ่งหนึ่งที่เหนี่ยวรั้งจิตใจให้พวกเรา ยังคงยืนหยัดอยู่ได้คือ หลักคำสอนของในหลวงรัชกาลที่ ๙ แม้บางเรื่อง จะมีได้มีพระราชดำรัส หากแต่พระราชจริยวัตรของพระองค์ท่านนั้นชัดเจน ตราตรึงอยู่ในใจของคนไทยทุกผู้ทุกนาม สิ่งที่เราได้เรียนรู้นั้นมี มากมายเกินกว่าจะบรรจุลงในหน้ากระดาษได้หมด จึงขอร้อยเรียงเพียง บางส่วนมาไว้ในบทความนี้ เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ อันหา ที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ทำความดี ไม่จำเป็นต้องมีคนเห็น

ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี ๑๒๙ วัน ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองราชย์ พระองค์ทรงงานหนักเพื่อปสกนิกร จนลือทั่วโลกยกย่องว่าทรงเป็น “กษัตริย์ที่ทรงงานหนักที่สุดในโลก” ถึงกระนั้นพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่เราเรารู้นั้นก็ยังมีเพียงแค่ว่า เฉพาะตัวของทั้งหมดจากการเสนอข่าว บทความ สารคดี และคำบอกเล่าของ ข้าราชการและประชาชนที่มีโอกาสเฝ้าฯ รับเสด็จและถวายงานใกล้ชิด เท่านั้น พระองค์ไม่เคยตรัสแม้เพียงสักครั้งว่าทรงงานหนักเพียงใดบ้าง

ตั้งพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ตอนหนึ่ง ความว่า

“...การทำงานด้วยน้ำใจรักต้องหวังผลนั้นเป็นสำคัญ แม้จะไม่มีใครรู้ใครเห็นก็ไม่น่าวิตก เพราะผลสำเร็จนั้นจะเป็นประจักษ์พยานที่มั่นคง ที่พูดเช่นนี้เหมือนกับสอนให้ปิดทองหลังพระ การปิดทองหลังพระนั้น เมื่อถึงคราวจำเป็นก็ต้องปิด ว่าที่จริงแล้วคนโดยมากไม่ค่อยชอบปิดทองหลังพระกันนัก เพราะนึกว่าไม่มีใครเห็น แต่ถ้าทุกคนพากันปิดทองข้างหน้า ไม่มีใครปิดทองหลังพระเลย พระจะเป็นพระที่งามบริบูรณ์ไม่ได้”

ฉากเช่นเดียวกับพระราชนิพนธ์เรื่อง นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ที่มีตัวละครเอกคือ “นายอินทร์” หรือ INTREPID นามรหัสของเซอร์ วิลเลียม สตีเวนสัน หัวหน้าหน่วยราชการลับอาสาสมัครของอังกฤษสมัย สงครามโลกครั้งที่ ๒ ผู้มีบทบาทสำคัญในการต่อต้านแผนร้ายของ ฮิตเลอร์ ซึ่งหวังแผ่อำนาจครอบครองโลก ท่านเป็นผู้จัดตั้งหน่วยงานลับ ขึ้น เพื่อหาความลับทางทหารของฝ่ายเยอรมัน รายงานแก่เซอร์วินสตัน เชอร์ชิลล์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษ และประธานาธิบดีรูสเวลต์ แห่งสหรัฐอเมริกา จนประสบชัยชนะ

๒

จงคิดก่อนพูด

มี ส.ค.ส. พระราชทานที่ทรงสอนถึงการพูดไว้อยู่หลายครั้ง

พูดมาก คนฟังยาก

พูดเร็ว ฟังไม่ทัน

พูดดี ฟังสบาย

คิด ก่อน พูด

พูด แล้ว ทำ

ทำ หลัง คิด

คิด ก่อน ทำ

ทำ แล้ว พูด

พูด หลัง คิด

(ส.ค.ส. พระราชทาน ปี พ.ศ. ๒๕๔๐)

๓ รักเคียดใจเคียด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพบหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร เป็นครั้งแรกที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ดังที่ทราบว่าจะพระองค์ตามเสด็จสมเด็จพระราชบิดาไปยังประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อว่างจากการศึกษาวิชากฎหมายและการปกครองที่มหาวิทยาลัยโลซาน โปรตที่จะขับรถยนต์พระที่นั่งไปยังที่ต่างๆ ข้อสำคัญคือโปรดที่จะขับด้วยพระองค์เอง เนื่องจากไม่ต้องการพิธีรีตอง เส้นทางที่เสด็จฯ เป็นประจำคือกรุงปารีส

วันหนึ่งเมื่อปี ๒๔๘๙ ได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรรถยนต์พระที่นั่งแทนคันเดิมที่ใช้งานมานาน ในครั้งนั้นโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร ที่เพิ่งย้ายมาดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีสเข้าเฝ้าฯทูลละอองธุลีพระบาท และวันนี้เองที่ได้ทรงพบกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ธิดาของหม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จด้วย ด้วยความที่รถยนต์พระที่นั่งซึ่งใช้งานมานานเกิดเสียและน้ำมันหมด ทำให้เสด็จฯ ถึงช้า

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตรัสว่า ทรงจำได้เป็นอย่างดีถึงสีหน้าของหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ที่ทั้งหิวและรอนานยิ่งเมื่อเสด็จฯ ถึง ราชเลขาได้เชิญแต่ผู้ใหญ่ว่อมไต่เสวย แล้วให้เด็กไปรับประทานอาหารจีนอีกที ทำให้หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์เคืองอยู่นิดๆ เมื่อตรัสถึงเรื่องนี้ทั้งสองพระองค์จะทรงพระสรวล พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงล้อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ว่า “เดินตุ่ปดตุ่เป่ หน้างอ คอยถอนสายบัว”

“Hate at first sight.” คือประโยคที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานสัมภาษณ์แก่สถานีโทรทัศน์บีบีซี กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในสารคดีเรื่องขวัญของชาติ ความว่า “เนื่องเพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รับสั่งว่าจะเสด็จฯ ถึงเวลาบ่าย ๔ โมง

แต่จริงแล้วเสด็จฯ มาถึง ๑ ทุ่ม ซ้ำกว่านัดหมายตั้ง ๓ ชั่วโมง ทรงทำให้ข้าพเจ้าต้องซ้อมถอนสายบัวอยู่จนแล้วจนเล่า จึงเป็นการเกลียดเมื่อแรกพบมากกว่า”

หลังจากนั้นได้มีเหตุให้เสด็จฯ มาซ้ำอีกครั้ง โดยครั้งนี้เนื่องจากทรงประสบอุบัติเหตุรถยนต์พระที่นั่งชนกับรถบรรทุกที่นอกเมืองโลซาน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงบาดเจ็บสาหัส ได้รับการนำส่งโรงพยาบาล ตำรวจได้โทรศัพท์ไปกราบบังคมทูลพระราชชนนี

พยานรักสำคัญของสองพระองค์ท่านหนึ่งคือ ท่านผู้หญิงเกษมหลง สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (นางสนองพระโอษฐ์ และภริยาของพลโท นายแพทย์ หม่อมหลวงจินดา สนิทวงศ์ น้องชายหม่อมหลวงบัว กิติยากร พระชนนี) เล่าถึงเหตุการณ์ครั้งนั้นว่า “สิ่งแรกเมื่อรู้สึกพระองค์คือทรงหยิบรูปหม่อม

ราชวงศ์ลิริกิตี้ออกจากพระกระเป๋าส่งถวายสมเด็จพระราชชนนี พร้อมกับรับสั่งว่า ‘แม่ เรียกลิริมาที’ ท่านผู้หญิงเกนหลงกล่าวว่า รูปหม่อมราชวงศ์ลิริกิตี้นั้นเป็นรูปแรกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถ่ายตอหน้าบุคคลเข้าเฝ้าฯ ณ สถานทูต หม่อมราชวงศ์ลิริกิตี้อยู่เป็นคนสุดท้าย เห็นหน้าไม่ชัด จึงทรงรับสั่งว่า ‘อยู่คู่ คนข้างหลังโผล่หน้ามาหน่อยสิ’ ทรงตัดเฉพาะหน้าหม่อมราชวงศ์ลิริกิตี้อไว้ในพระกระเป๋าคู่

พระราชพิธีราชาภิเษกสมรสจัดขึ้นในวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๓ ณ วังสระปทุม ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยและพระนามในทะเบียนสมรสตามกฎหมายดังเช่นประชาชนทั่วไป เมื่อพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสเสร็จสิ้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดงานพระราชทานเลี้ยงเป็นการภายในระหว่างพระญาติสนิทและข้าราชการบริพารใกล้ชิดไม่เกิน ๒๐ คน นับเป็นพระราชพิธีราชาภิเษกที่สิ้นเปลืองน้อยที่สุด ภายในงานมีการฉายหนังเรื่อง *The Return of Frankenstein* ให้แขกในงานชม ท่านผู้หญิงเกนหลงซึ่งเป็นหนึ่งในแขกของงานด้วยกล่าวว่า “อาจจะเป็นพิธีแบบใหม่ ทรงค้นพบวิธีที่จะหาทางชมขวัญเจ้าสาวให้หันเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารและยึดพระองค์เป็นที่พึ่งในวันราชาภิเษกสมรสเพราะกลัวผีก็เป็นได้”

เรื่องราวความรักชวนอมยิ้มของทั้งสองพระองค์นั้นอาจเป็นเรื่องที่หลายคนไม่เคยได้ยินมาก่อน แต่ภาพที่ประชาชนชาวไทยได้เห็นจนชินตา คือภาพความเอื้ออาทรที่ทรงมีต่อกัน ทรงอยู่เคียงข้างกันและกัน เป็นคู่ทุกข์คู่ยากของกันและกันแม้ยามทรงงานในถิ่นทุรกันดาร สิ่งสำคัญที่คนในสมัยปัจจุบันควรนำมาเป็นแบบอย่างคือ ทรงมีความรักเดียวใจเดียว มอบให้แก่ผู้หญิงเพียงคนเดียว ตราบถึงวันสวรรคต

๕ อารมณ์ขันอันชาญฉลาดคือเสน่ห์จับใจคน

“The King Never Smiles” คือคำกล่าวที่ชาวต่างชาติกล่าวถึงพระองค์ แต่เราคนไทยเชื่อว่าคนเหล่านั้นไม่รู้จริง เพราะภาพในความทรงจำที่คนไทยเห็นจนชินตาและประทับใจคือ ภาพที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ประทับกับพื้นขณะออกเยี่ยมราษฎร แม้ยามพระเสโทหลังจากพระนลาฏถึงปลายพระนาสิกก็ยังไม่ยิ้ม พระสรวลแก่ประชาชนที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ ภาพที่ทรงโน้มพระวรกายรับดอกบัวจากหญิงชราท่านหนึ่งยังตราตรึง ทั้งนี้เรายังได้ยินถึงพระราชอารมณ์ขันของพระองค์ และความช่างหยอกเย้าที่เล่าผ่านข้าราชการบริพารจนทำให้ยิ้มตามอยู่เนืองๆ

ยกตัวอย่างเช่น ความประหม่าในการใช้ราชาศัพท์ของผู้ที่เข้าเฝ้าฯ แม้เรื่องนี้คนไทยเราจะได้อ่านเรียนมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา แต่ก็ยังคงเป็นแค่ภาคทฤษฎี เมื่อถึงคราวต้องนำมาใช้จริง ความตื่นเต้นและประหม่าก็ทำให้สิ่งที่เคยได้อ่านเรียนเลือนหายไป ไม่เว้นแม้แต่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่ได้เข้าเฝ้าฯทูลละอองธุลีพระบาทถวายรายงาน หรือกราบบังคมทูลทูลทราบบ้างละอองธุลีพระบาทในพระราชานุกิจต่างๆ

ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ รองราชเลขาธิการ สำนักเลขาธิการ เคยเล่าว่า ด้วยพระบุญญาธิการและพระบารมีในพระองค์นั้นมีมากล้น จนบางคนถึงกับไม่อาจระงับอาการประหม่า ครั้งหนึ่งข้าราชการระดับสูง ผู้หนึ่งกราบบังคมทูลรายงานว่า

“ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธ-
เจ้า ‘พลตรี ภูมิพลอดุลยเดช’ ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตกราบ
บังคมทูลรายงาน...” คำกราบบังคมทูลนั้น ทำให้พระบาทสมเด็จพระ-
ปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช แย้มพระสรวลและไม่ทรงถือสา ด้วยการ
ตรัสว่า “เออ ดี เราชื่อเดียวกัน...” บรรดาผู้เข้าเฝ้าฯ ต้องซ่อนหัวเราะ
ขำขันกันทั้งศาลาตุลิตาลัย

ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เสด็จฯ เยือนประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งแรก นักข่าวหนุ่มคนหนึ่ง
ได้ทูลถามว่า “ทำไมพระองค์จึงทรงเครื่องขรึมนัก ไม่ทรงยิ้มเลย” เมื่อได้ยิน
เช่นนั้นก็ทรงหันพระพักตร์ไปทางสมเด็จพระนางเจ้าฯ พลังรับสั่งว่า
“นั่นไง...ยิ้มของฉัน” (She is my smile.)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ คราวใดที่เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไป
ประทับ ณ วังไกลกังวล จะทรงขับรถยนต์พระที่นั่งไปยังท้องที่ห่างไกล
ทุรกันดาร อาทิ ย่านหัวหิน หนองพลับ และแก่งกระจานด้วยพระองค์เอง
โดยราษฎรไม่รู้ตัวล่วงหน้า วันหนึ่งทรงขับรถยนต์พระที่นั่งผ่านไปถึง
ยังหมู่บ้านแห่งหนึ่งย่านหมู่บ้านห้วยมงคล อำเภอหัวหิน มีราษฎรกำลัง

ช่วยกันตกแต่งประดับซุ้มรับเสด็จกันอย่างสนุกสนานครื้นเครง และไม่ทราบว่าเป็นรถยนต์พระที่นั่งจึงไม่ยอมให้รถผ่าน บอกว่าต้องให้ในหลวงเสด็จฯ ก่อน พรุ่งนี้ถึงจะลอดผ่านซุ้มได้ พระองค์จึงทรงขับรถยนต์พระที่นั่งเบี่ยงออกข้างทาง ไม่ลอดซุ้มดังกล่าว วันรุ่งขึ้น เมื่อทรงขับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินไปที่หมู่บ้านนี้อย่างเป็นทางการพร้อมคณะข้าราชการบริพารผู้ติดตาม ได้ทรงทักทายชายที่เฝ้าอยู่หน้าซุ้มเมื่อวันวานว่า “วันนี้ฉันเป็นในหลวง คงผ่านซุ้มนี้ได้แล้วนะ”

อีกครั้งหนึ่งที่ภาคอีสาน ได้เสด็จฯ ไปบนบ้านของราษฎรผู้หนึ่ง คณะผู้ตามเสด็จทั้งหลายต่างแปลกใจในการกราบบังคมทูลที่คล่องแคล่วและใช้ราชาศัพท์ได้เป็นอย่างดีของราษฎรผู้นั้น เมื่อในหลวงมีพระราชปฏิสันถารถึงการใช้ราชาศัพท์ได้ดีนี้ จึงมีคำกราบบังคมทูลว่า “ข้าพระพุทธเจ้าเป็นโด้โพลีเกเก่า บัดนี้มีอายุมากจึงเลิกรามาทำนาทำสวน พระพุทธเจ้าข้า...” เมื่อทอดพระเนตรเห็นนกในกรงที่เลี้ยงไว้ที่ขานเรือนตรัสถามว่าเป็นนกอะไรและมีกี่ตัว นายโด้โพลีเกเก่าได้กราบบังคมทูลว่า “มีทั้งหมดสามตัว พระมหาลีมันบินหนีไป ทิ้งพระโอรสไว้สองตัว ตัวที่ยังเล็กตรัสอ้อแอ้อยู่เลย ทิ้งให้พระบิดาเลี้ยงดูแต่ผู้เดียว” ดร.สุเมธ ดันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งรับใช้เบื้องพระยุคลบาทอย่างใกล้ชิด และได้ตามเสด็จครั้งนั้นแล้วว่า เป็นที่ต้องสะกดกลืนหัวเราะกันทั้งคณะ ไม่ยกเว้นแม้แต่ในหลวง

เมื่อครั้งมีพระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันจันทร์ที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ นอกจากพระราชทานแง่คิดแล้ว พระราชอารมณ์ขันของพระองค์ได้ทำให้รอยยิ้มปรากฏบนใบหน้าของคณะบุคคลที่เข้าเฝ้าฯ โดยทั่วกัน ความว่า

“...ไปเข้าโรงพยาบาลเข้าๆ ออกๆ หนังสือพิมพ์ก็ลงว่า วันนี้ตอนเข้าแต่งสีชมพู ออกมาแต่งสีฟ้า เขาเหมือนตำหนิติเตียนว่าทำไมเปลี่ยน

ก็เข้าๆ ออกๆ ก็ต้องเปลี่ยนบ้าง ถ้าเข้าๆ ออกๆ แล้วแต่งเครื่องแบบมันก็น่าเบื่อ ก็อย่างท่านนายกฯ (พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์) แต่งเครื่องแบบท่านก็บอกน่าเบื่อ 'โธ้ย น่าเบื่อ เบื่อหน้าแล้ว' ถ้าเบื่อหน้าก็ไล่ออกสิไล่เขา แต่ท่านนายกฯ ไม่ได้ยิน เดี่ยวหาว่าท่านนายกฯ เดี่ยวนี้แก่แล้ว เขาว่าแก่ ที่จริงหนุ่ม หนุ่มนิดเดียว ของเราหนุ่มแบบพุงนี้อายุจะ ๘๐"

"ใครจะว่าแก่ก็ไม่ว่า ต่าหน้าว่าแก่ ก็ไม่ว่า เพราะว่าแก่จริงๆ แต่คนที่อายุ ๖๐ ไม่แก่ แต่ว่าท่านนายกฯ ก็น่าเบื่อ น่าเบื่อเพราะว่าเจอที่ไรก็แต่งเครื่องแบบขาว แล้วก็ความจริงควรจะแต่งสีอื่นบ้าง ของเราวันนี้ไม่มีขาว สีขาว สีเหลือง แล้วเน็คไทเป็นสีเหลือง มีสีชมพูด้วย ก็หมายความว่าเราก็ก่อนแล้ว แต่ไม่อยากแต่งตัวให้น่าเบื่อ วันนี้ก็เตรียมเสื้อคล้ายๆ ท่านองคมนตรี เสื้อเชิ้ตขาวและก็เสื้อไม่ใช่ท่านองคมนตรี ประธาน เสื้อสีน้ำเงินแก่ เราก็ดูสีเทา ที่จริงแต่งอย่างนี้ก็ไม่น่าเบื่อ แต่ยังมีเน็คไทสีเหลืองให้เก๋หน่อย ยังดีไม่ได้ใส่สีชมพู"

"แต่วันนั้นใส่สีชมพู โห ก็ตื่นตื่นเวลาใส่สีชมพู แล้วก็ใส่สีเขียว ใส่สีอะไรก็ได้ สีแดงก็ยังได้ สีแดงนี่เป็นกาลกิณีของเรา (ทรงพระราชสมภพวันจันทร์ ตามความเชื่อทางโหราศาสตร์ สีกาลกิณีคือสีแดง) คนที่ว่าเป็นกาลกิณีของเรา ไม่น่าจะใช้ยิ่งงี้ ตั้งแต่แม่ ท่านเกิดวันอาทิตย์ก็สีแดง (สีของคนที่เกิดวันอาทิตย์คือสีแดง) พี่สาวก็เกิดวันอาทิตย์ พี่ชายก็เกิดวันอาทิตย์ ก็หมายความว่าสีแดง คนที่รับใช้ก็เกิดวันอาทิตย์ทุกคนเลย ยังดีทองแดง (สุนัขทรงเลี้ยง) นีดี ไม่ได้เกิดวันอาทิตย์ เขาเกิดวันเสาร์ เป็นสีม่วง ทองแดงสีม่วง เราก็ดูดีดร้อน แต่สีม่วงก็ดี วันก่อนนี้ใส่สีม่วง ก็เลยใส่ได้ทุกอย่างไม่เหมือนท่านนายกฯ ใส่เครื่องแบบขาวทุกวัน ทุกครั้ง มันน่าเบื่อก็จริง น่าเบื่อแต่ว่าท่านเรียบร้อย แล้วก็แต่งขาว ท่านทำงานได้ดี ถ้าทำงานได้ดี ก็ไม่น่าเบื่อ..."

❧ ไม่มีใครมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบ และความบกพร่องของร่างกายไม่ใช่อุปสรรค

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงฉลองพระเนตรตั้งแต่พระชันษาไม่ถึง ๑๐ ปี เนื่องจากปัญหาทางสายตา โดยผู้ที่สังเกตเห็นคือครูประจำชั้นที่มองเห็นว่าเวลาจะทรงจดอะไรจากกระดานดำ พระองค์จะลุกขึ้นบ่อยๆ เมื่อพระชนมพรรษาได้ ๒๐ พรรษา ได้เสียดพระเนตรด้านขวาไปเนื่องจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ จึงต้องใส่พระเนตรเทียมข้างหนึ่งมาตลอด

แต่ปัจจัยเหล่านี้มิใช่ปัญหา ในทางกลับกัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระอัจฉริยภาพปรากฏหลายด้าน ในด้านดนตรี พระองค์ทรงเครื่องดนตรีได้หลายชนิด เช่น เปียโน กีตาร์

แซกโซโฟน ทั้งยังทรงพระราชนิพนธ์เพลงไว้ถึง ๔๘ เพลง โปรดการถ่ายภาพและทรงสนพระราชหฤทัยการถ่ายภาพยนตร์ถึงขั้นว่าครั้งหนึ่งทรงเคยนำภาพยนตร์ส่วนพระองค์ออกฉายนำเงินรายได้สร้างอาคารศภากาชาดไทย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ นอกจากนี้ยังทรงกีฬาหลายชนิด ทั้งแบดมินตัน สก๊ิก และเรือใบ

“การเล่นเรือใบสอนให้คนคิดทำเอง เพราะเมื่อเราลงไปเล่นเรือแล้วเรือไม่วิ่ง จะไม่มีใครมาสอน เราต้องคิดเองทำเองว่าลมมาจากไหน ลมแรงขนาดนี้ เราสู้ไหวไหม ถ้าไหวเราก็สู้ ถ้าไม่ไหวแล้วเรายังสู้ เรือก็จะคว่ำ ถ้าลมเบาเราต้องทำอะไรเรือจึงจะวิ่ง แล้วถ้าไม่มีลมต้องทำอะไร เราก็ต้องนั่งรอสักครู่ให้ลมมา”

ในด้านงานเขียน ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือเรื่อง นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ และ ตีโต ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของโลกที่ได้รับสิทธิบัตรผลงานประดิษฐ์คิดค้นเครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอยหรือที่เรารู้จักกันในนาม ‘กังหันชัยพัฒนา’

๖ ความสามัคคีคืออาวุธที่สำคัญที่สุด

เมื่อกล่าวถึงพระบรมราชาบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่ทรงเน้นย้ำคือ ความสามัคคีของคนในชาติ ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๔ มีความตอนหนึ่งว่า

“ตั้งนี้ข้าพเจ้าจึงขอชักชวนพี่น้องชาวไทยทั้งหลายให้ระลึกถึงพระคุณของบรรพบุรุษ ซึ่งได้กอบกู้รักษาบ้านเกิดเมืองนอนของเรามาขึ้นให้จงหนัก แล้วถือเอาความสามัคคี ความยินยอมเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ยิ่งใหญ่ของประเทศชาติเป็นคุณธรรมประจำใจอยู่เนื่องนิตย์ จึงขอให้ชาวไทยทั้งหลายจงบำเพ็ญกรณียกิจของตนแต่ละคนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทนและกล้าหาญ แล้วอุทิศความเสียสละส่วนตัว ความเหน็ดเหนื่อยลำบากยากแค้นเป็นพลีบูชาบรรพบุรุษ ผู้ซึ่งได้ก่อสร้างชาติเป็นมรดกตกทอดมาถึงพวกเราชาวไทยจนบัดนี้...”

๗ ความประหยัดและพอเพียงเป็นเรื่องของทุกคน

อาจกล่าวได้ว่าความประหยัดของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงได้ต้นแบบมาจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์ พระองค์เคยกราบทูลพระราชชนนีว่ายากได้รถจักรยานเพราะเพื่อนคนอื่น ๆ มีกัน สมเด็จพระย่าทรงตอบว่า “ลูกอยากได้จักรยาน ลูกก็ต้องเก็บค่าขนมไว้สิ หยอดกระป๋องวันละเหรียญ ได้มากค่อยเอาไปซื้อจักรยาน” ก็ทรงทำตามหรืออย่างที่ทราบกันว่าในหลวงรัชกาลที่ ๙ โปรดการถ่ายภาพ กล้องฉายพระรูปกล้องแรกของพระองค์คือกล้อง Coconet Midget ทรงซื้อด้วยเงินสะสมส่วนพระองค์ ตอนพระชนมายุเพียง ๘ พรรษา

พระอุปนิสัยประหยัดและพอเพียงนี้ติดพระวรกายมาตลอด ห้องทรงงานของพระองค์ในพระตำหนักจิตรลดารโหฐานนั้นเป็นห้องเล็กๆ ใกล้เคียงห้องบรรทม ขนาดเพียง ๓ x ๔ เมตร ภายในห้องมีวิทยุ โทรทัศน์ และโปรดการประทับทรงงานกับพื้น ฉลองพระองค์ที่ใส่ตัดที่ร้าน “ยูโลเย-เทเลอร์” ของนายยูโลเย หลุยลามาประเสริฐ ที่ถวายเป็นตัดฉลองพระองค์มาตั้งแต่ปี ๒๕๐๑ เมื่อนายยูโลเยเสียชีวิต ลูกชายคือนายสมภาพ หลุยลามาประเสริฐ เป็นผู้ถวายเป็นต่อจนถึงปัจจุบัน ขณะที่ฉลองพระบาทตัดที่ร้านรองเท้าทำมือขนาดเล็ก ไม่ไกลจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ชื่อ “ก.เปรมศิลป์” นายศรไกร แน่นศรีนิล ช่างตัดฉลองพระบาท เคยนำฉลองพระบาทที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงส่งซ่อมที่ร้านมาแสดงและเล่าให้ผู้สื่อข่าวฟังว่า ทรงส่งฉลองพระบาทคู่เดิมส่งมาซ่อมครั้งแล้วครั้งเล่า ทรงสวมจนไม่สามารถซ่อมได้อีก รอยพระบาทบนพื้นฉลองพระบาทบ่งบอกว่าทรงใช้งานมานาน

เมื่อเสด็จฯ ออกตรวจงานภายนอก ทรงรับสั่งกับข้าราชการบริพารเสมอว่า การนั่งรถคนละคันเป็นเรื่องสิ้นเปลือง ทรงให้นั่งรถร่วมกัน เรียกว่า “นั่งรถหารสอง” ไม่โปรดให้มีขบวนรถติดตามมาก และไม่โปรดสวมเครื่องประดับใดๆ นอกจากนาฬิกาข้อมือเท่านั้น ในปีหนึ่งๆ ทรงเบิกดินสอใช้เพียง ๑๒ แท่ง และทรงใช้เงินสิ้นกุด หลอดยาสีพระหนต์ที่

ถูกบีบจนแบน กลายเป็นเรื่องเล่าที่กล่าวถึงความประหัตให้ประชาชน
ได้น้อมนำไปประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่าง สำคัญที่สุดคือ พระราชทาน
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการ
ใช้ชีวิตให้มีความสุข โดยหัวใจสำคัญคือ **พอเพียง พอประมาณ มีเหตุผล
และพึ่งตนเองได้**

๘ จงให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

“คุณธรรมข้อหนึ่ง ที่ยังมีอยู่อย่างบริบูรณ์ในจิตใจของคนไทย
ก็คือ “การให้” การให้ไม่ว่าจะให้สิ่งใด แก่ผู้ใด โดยสถานใดก็ตาม
เป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องประสานไมตรีอย่างสำคัญ
ระหว่างบุคคลกับบุคคล และให้สังคมมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นด้วย
สามัคคีธรรม”

(พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส
วันขึ้นปีใหม่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๕)

ผู้หนึ่งที่ยังมองเห็นค่าของคำกล่าวนี้ก็คือ ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล เลขา-
ธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ที่ทำงานรับใช้เบื้องพระยุคลบาทมากกว่า ๓๐ ปี
และน้อมนำพระราชดำรัสนั้นมาใช้

“...มีแรงก็ทำไป ปีนี้ผมก็อายุ ๗๘ ปีแล้ว ยังทำงานตอบแทน
แผ่นดินเหมือนตั้งวันแรกที่รับสั่งไว้ พระองค์ท่านจะพระราชทานค่า
ตอบแทน แต่ผมไม่รับ เงินเดือนเงินเดือนไม่ต้อง มีบ้านนาถุภิน มีแรงอยู่ก็
ทำไป วันไหนหมดแรงก็หยุดเอง ธรรมชาติบอก ทำไปเรื่อยๆ คำว่าทำไป
เรื่อยๆ ก็เป็นประโยคที่ได้รับพระราชทาน มีวันหนึ่งท่านทรงถามว่า รู้ไหม
ว่าฉันนับถือลัทธิอะไร ฉันปฏิบัติลัทธิอะไรรู้ไหม **‘ลัทธิทำเรื่อยๆ’** ไม่มี
วันหยุด **ทำแบบสังฆทานคือไม่ต้องเลือกพระ** บางคนทำแต่พรรคพวก

ญาติพี่น้อง คนอื่นไม่เอา ไม่ต้องเลือก ทำเหมือนการทำสังฆทาน เราจะไปเลือกพระก็ได้ จนเคยชิน แล้วไม่ใช่ไม่ได้ประโยชน์ เราคิดว่าเราเสียสละ ไม่ได้รับ แต่จริงๆ เราได้รับอย่างเต็มเปี่ยมเลย ไปไหนก็มีแต่เพื่อน เป็นความสุขจากการช่วยคนให้หลุดจากปัญหาแต่ละเรื่อง พอไปเยี่ยมอีกที แม้เราจะเป็นตัวแทนของพระองค์ท่าน แต่ความสุขที่เขาสื่อผ่านตัวเรา ทำให้ยังมีแรงทำงาน”

๙ ความตาย คือสังขารที่เที่ยงแท้

มีพุทธภาษิตเกี่ยวกับความตายอยู่หลายข้อ แต่ในยุคที่วัตถุนิยมครองโลกเช่นนี้ อาจทำให้มนุษย์หลงลืมไปว่า ความตายนั้นเกิดขึ้นได้กับทุกชีวิต

ครั้งหนึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสถึงการสวรรคตของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีว่

“สมเด็จพระย่าเคยรับสั่ง ‘แม่แก่แล้ว จะตายเมื่อไหร่ก็ได้ แล้วตายแล้วห้ามร้องไห้ ไม่ให้ร้องไห้ เพราะเป็นของธรรมดา คนเราก็ต้องตาย’ ตอนหลังที่เห็นท่านทรุดลงๆ ก็รู้สึกที่ท่านอาจจะอยู่ไม่ได้ แต่ก็ไม่ได้อยากให้ท่านสิ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อการสิ้นก็เป็นของธรรมดา เราก็อาลัยเป็นของธรรมดาเหมือนกัน”

“เมื่อท่านสิ้นแล้วก็ได้เห็นความรัก ความนับถือที่คนทั้งชาติมีต่อท่าน ก็ปลื้มใจว่ามีแม่ที่คนรัก ถือว่าท่านเป็นสมเด็จพระย่า ซึ่งก็แปลกดีเหมือนกัน ถ้าใครต่อใครเรียกท่านว่าสมเด็จพระย่า **คนที่เรียกท่านว่าสมเด็จย่าก็เป็นหลานๆ ของเรา เพราะฉะนั้นเราก็เป็นญาติกันทั้งหมด** แต่อย่างไรก็ตามทุกคนก็มีความอาลัย ทำให้ประชาชนทั้งชาติได้มีโอกาสแสดงออก เป็นประโยชน์ เพราะว่าชาวต่างประเทศ ทุกชาติ ทุกภาษา เมื่อมาเห็นว่า

เมืองไทยมีเหตุการณ์เช่นนี้ แบบนี้ และการแสดงออกถึงบุคคลที่ควร
คารวะ แม้จะไม่ชอบเมืองไทย เขาก็ต้องชอบ”

การสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ทำให้เราได้เรียนรู้และตระหนักว่า คนเราไม่ว่าจะอยู่ในฐานะหรือชนชั้น
วรรณะใด ล้วนมีความตายเป็นสรณะ เป็นสิ่งจริงแท้และเกิดแก่ทุกผู้
ทุกคนได้ไม่วันใดก็วันหนึ่ง แม้พระองค์จะอยู่ในฐานะกษัตริย์ก็ไม่อาจ
หลีกเลี่ยงความจริงข้อนี้ แม่ครั้งหนึ่งเคยรับสั่งว่า “ฉันจะอยู่ถึง ๑๒๐ ปี จะ
อยู่จนฉลองพระราชพิธีครองสิริราชสมบัติครบ ๑๐๐ ปี” (พระราชดำรัส
ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีต่อท่านผู้หญิงบุตรี
วีระไวทยะ รองราชเลขาธิการ ระหว่างถวายพระพรชัยมงคล และขอ
พระราชทานพระบรมราชานุญาตถวายพระพรชัยมงคลว่า ขอให้พระองค์
ทรงพระเจริญ มีพระชนมพรรษาเกินกว่า ๑๐๐ พรรษา)

สิ่งที่เราในฐานะประชาชนที่อาศัยอยู่ใต้พระบรมโพธิสมภารพึง
เรียนรู้คือ จงใช้ชีวิตอย่างระมัดระวังในทุกขณะ และเมื่อมีชีวิต จงใช้ชีวิต
อย่างมีคุณค่า ให้เกิดประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง ดังเช่นที่พระองค์ทรง
ปฏิบัติตั้งแต่เสด็จขึ้นครองราชย์

ความดีคือสิ่งที่คงอยู่ตลอดไป

ความศรัทธาที่พสกนิกรชาวไทยมีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในฐานะพระประมุขของชาติมีมากมายนับพัน ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่ทำให้คนไทยรักและเทิดทูนพระองค์จนสามารถกล่าวออกมาว่า “หากตายแทนได้ก็ยอม” นั้น เชื่อว่ามาจากคุณงามความดีที่ทรงปฏิบัติไว้ ในฐานะบุตรทรงดูแลบุพการีอย่างดี ในฐานะพระราชบิดาก็ทรงอบรมสั่งสอนพระราชโอรสและพระราชธิดาให้เป็นคนดี

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถมีพระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลที่มาเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสอนลูกๆ ทุกคน โดยจะทรงสอนข้าพเจ้าก่อนแล้วก็สอนลูกว่า **เมื่อคนเขายกย่องนับถือให้เป็นประมุขเท่าไร เราต้องรู้สึกว่าจะต้องทำงานให้หนักกว่าทุกคน ต้องมีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ ข้อสำคัญคือเป็นคนดี ยิ่งเกิดมาในตำแหน่งลูกของประมุขแล้วก็ต้องยิ่งเสียสละมากขึ้น**”

ในฐานะกษัตริย์ ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองราชย์ ทรงยึดหลักทศพิธราชธรรมครบทุกข้อ ทั้งทาน คีล บริจาค ความซื่อตรง ความอ่อนโยน ความเพียร ความไม่โกรธ ความไม่เบียดเบียน ความอดทนและความเที่ยงธรรม

ภาพที่เห็นตั้งแต่ทรงดำรงตำแหน่งพระประมุขของปวงชนชาวไทยคือภาพที่เสด็จฯ เยี่ยมเยียนราษฎรทั่วทุกหนแห่ง จนมีคำกล่าวว่า “ไม่มีพื้นที่แห่งใดเลยในประเทศไทยที่พระองค์ไม่เคยเสด็จพระราชดำเนินไปถึง” โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ล้วนเกิดจากพระองค์ได้ทรงรับรู้ และมองเห็นถึงความลำบากของประชาชน อาทิ

- โครงการหลวง ตั้งขึ้นเพื่อลดการตัดไม้ทำลายป่า แก้ไขปัญหายาเสพติดและแก้ปัญหาความยากจน ให้ชาวเขาได้อยู่ดีกินดี

- โรงเรียน ทชด. ตั้งขึ้นเพื่อให้ลูกหลานชาวเขาได้มีที่เรียนหนังสือ โดยให้ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นครูผู้สอน
- หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ ตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือราษฎรผู้ยากไร้และอยู่ห่างไกลความเจริญ ให้ได้เข้าถึงการรักษาด้านทันตกรรม
- มูลนิธิพระดาบส ตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ไม่มีอาชีพและไม่มีทุนทรัพย์ ให้ได้เรียนต่อเพื่อประกอบสัมมาอาชีพ
- โรงเรียนราชประชาสมาสัย ตั้งขึ้นเพื่อลูกหลานผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ไม่อาจเข้าเรียนตามปกติได้

แม้มีพระชนมพรรษามากขึ้นและทรงประจวบ แต่ยังทรงงาน “ตามหน้าที่” ดั่งข้อความบางส่วนในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน “เมื่อข้าพเจ้าจากสยามสู่สวีเดนแลนด์”

“วันที่ ๑๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๙ วันนี้ถึงวันที่เราจะต้องจากไปแล้ว พอถึงเวลาก็ลงจากพระที่นั่งพร้อมกับแม่ ลาเจ้านายฝ่ายใน ณ พระที่นั่งชั้นล่างนั้นแล้วก็ไปยังวัดพระแก้ว เพื่อนมัสการลาพระแก้วมรกต และพระภิกษุสงฆ์ ลาเจ้านายฝ่ายหน้า ลาข้าราชการทั้งไทยและฝรั่ง แล้วก็ไปขึ้นรถยนต์

“ มีวันหนึ่งท่านทรงถามว่า รู้ไหมว่าฉันทับถือลัทธิอะไร
ฉันทปฏิบัติลัทธิอะไรรู้ไหม ‘ลัทธิทำอะไรๆ’ ไม่มีวันหยุด
ทำแบบสวัชทานคือไม่ต้องเลือกพระ ”

พอรถแล่นออกไปได้ไม่ถึง ๒๐๐ เมตร มีผู้หญิงคนหนึ่งเข้ามาหยุด
รถแล้วส่งกระป๋องให้เราคนละใบ ราชวงศ์จักรีไม่แน่ใจว่าจะมีอะไรอยู่
ในนั้น บางทีอาจจะเป็นลูกกระเบิด เมื่อมาเปิดดูภายหลัง ปรากฏว่าเป็น
ท็อฟฟี่ที่อร่อยมาก ตามถนนผู้คนช่างมากมายเสียจริงๆ ที่ถนนราชดำเนิน-
กลาง ราษฎรเข้ามาใกล้จนชิดรถที่เรา นั่ง กลัวเหลือเกินว่าล้อรถของเรา
จะไปทับแข้งทับขาใครเข้าบ้าง”

“รถเล่นฝ่าฝูงคนไปได้อย่างช้าที่สุด ถึงวัดเบญจมบพิตร รถแล่น
เร็วขึ้นได้บ้างตามทางที่ผ่านมา ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งร้องขึ้นมาดังๆ ว่า
‘ในหลวง อยู่หิ้งประชาชนนะ’

**“อยากจะร้องบอกเขาลงไปว่า ถ้าประชาชนไม่หิ้งข้าพเจ้าแล้ว
ข้าพเจ้าจะหิ้งประชาชนอย่างไรได้”**

ประมาณ ๒๐ ปีหลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา-
ภูมิพลอดุลยเดชทรงได้พบกับชายที่ร้องตะโกน ตอนนั้นชายคนดังกล่าว
เป็นพลทหาร ตอนหลังได้กลับไปทำนาอยู่ต่างจังหวัด เขาได้กราบบังคม
ทูลสำนักในพระมหากษัตริย์คุณที่ไม่ทรงหิ้งราษฎร และทูลว่าที่ตะโกน
ไปนั้นเพราะรู้สึกแหว่และใจหายที่เห็นพระเจ้าแผ่นดินเสด็จฯ ไปจาก
เมืองไทย กลัวจะไม่เสด็จฯ กลับมาอีก

มีรับสั่งถามว่า “เราน่ะรีที่ร้อง”

ชายผู้นั้นตอบว่า “ใช่ครับ ตอนนั้นเห็นหน้าท่านเศร้ามาก กลัวจะ
ไม่กลับมา จึงร้องไปเหมือนคนบ้า”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีรับสั่งว่า
“นั่นแหละทำให้เรานึกถึงหน้าที่ จึงต้องกลับมา” ●

ที่มา : นิตยสารแพรว สดส์ปดาร์ ฉบับที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

พระองค์เสด็จสวรรคต จากพวกเราพสกนิกรไปแล้ว

มนตรี จตุรภัทร

สำนักพระราชวัง ประกาศ

“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร
รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร สวรรคตที่
โรงพยาบาลศิริราช วันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เมื่อเวลา ๑๕ นาฬิกา
๕๒ นาที”

ทันทีที่ข่าวนี้จบลง นาฬิกาแห่งความโศกสลดก็เริ่มผุดขึ้น หัวใจไทย
ทุกดวงพลันแตกสลายในทันใด พสกนิกรชาวไทยทั่วทั้งแผ่นดินร่ำให้
ขอน้อมถวายอาลัยส่งเสด็จสู่ฟากฟ้าสุราลัย พระมหากษัตริย์คุณจารึก
ในใจไทยทั่วกาล

กราบพระบาทท้าวหล้าน้ำตาริน
ทั่วแผ่นดินเคยชุ่มลึกพฤษศสไส
ต่อแต่นี้ต้องโคกเค็ร้าวร่ำอุทัย
พระทรงชัยสู่สวรรคน์รินด์รเฑอญ

ธ ทรงเป็นยิ่งกว่ามหากษัตริย์
พระดำรัสสอนสั่งตั้งครุใหญ่
ทรงทดลองผิติดุกบอกลูกไทย
ทำตามไ้ให้เกิดพระองค์วงศ์จักรี

๗๐ ปีที่ผ่านมาองค์ราชัน
สร้างสุขสันต์ทั่วไทยสดีไสย
เศรษฐีพอเพียงพอให้ไว้ดีจริง
King of Kings แซ่ซ้องก้องโลก

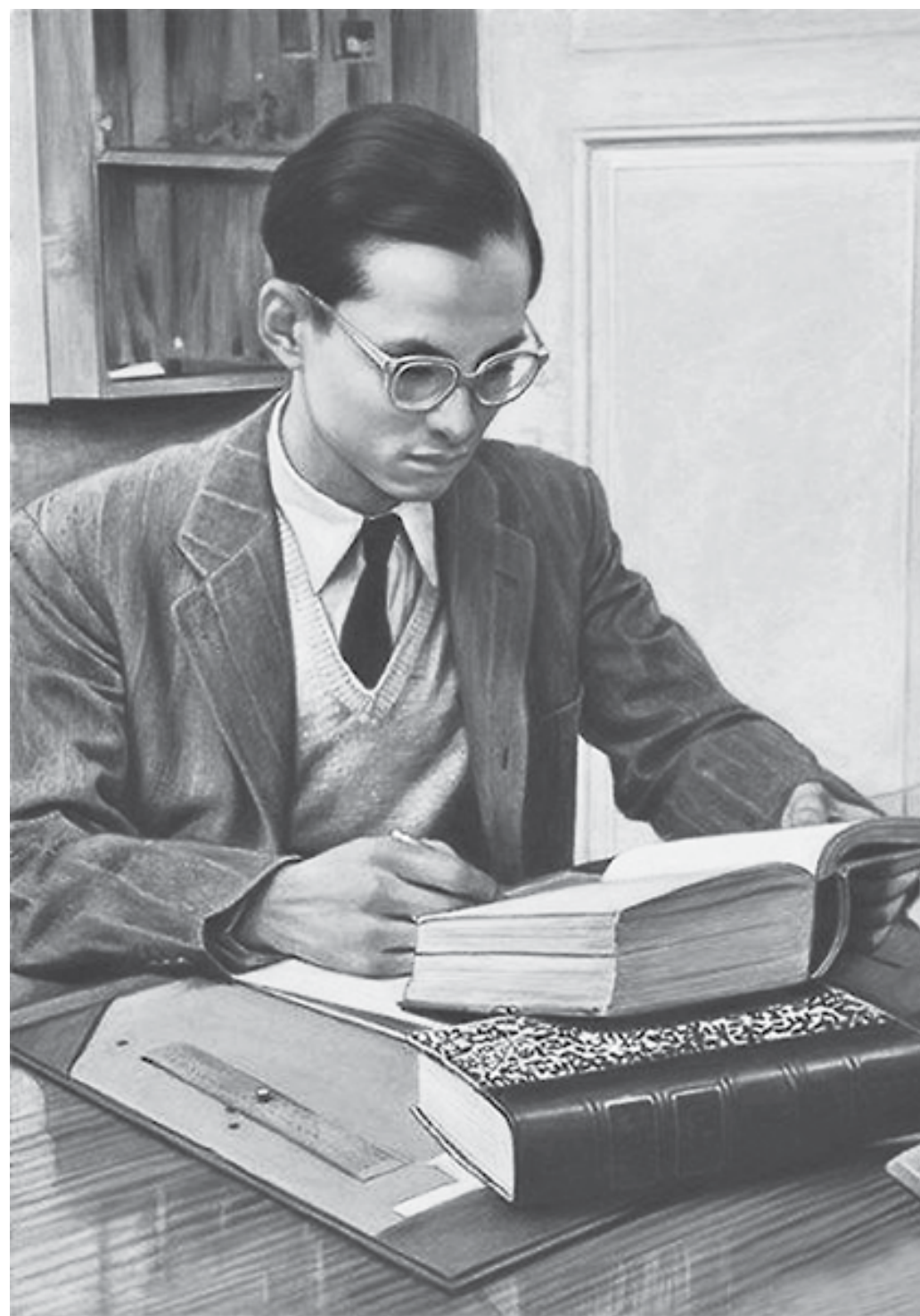
ประทับใจจารึกไว้ในอดีต
ทรงประณีตให้สิ่งดีมีคุณค่า
พระปกเกล้าชาวไทยทั่วพารา
กายภาคหน้าหาใครแม่นแทนพระองค์

ซึ้ง เคารว์ ร้าวระทมตรอมตรมอยู่
แม่हतู้ต้องสู้ไปด้วยใจมั่น
ทำความดีตามองค์พระทรงธรรม
ให้สวรรค์รับรู้ถึงภูมิ ๐

น้อมรำลึกในพระมหากษัตริย์คุณอันหาที่สุดมิได้
ข้าพระพุทธเจ้า นายมนตรี จตุรภัทร
ประพันธ์ถวายเป็นนามชมรมกัลยาณธรรม
๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

ถ้าประชาชน ไม่ “ทิ้ง” ข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะ “ละทิ้ง” อย่างไรได้

ความรู้สึกในพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ชาวไทยได้ยินได้ฟังมาตลอดรัชสมัย ๗๐ ปีแห่งการครองราชย์ ซึ่งถือเป็นพันธสัญญาที่พระองค์ทรงให้ไว้กับราษฎรจวบจนกระทั่งวันนี้ได้เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่า พระองค์ไม่เคยทรงทอดทิ้งประชาชนของพระองค์เลย

“ถ้าประชาชนไม่ ‘ทิ้ง’ ข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะ ‘ละทิ้ง’ อย่างไรได้” เป็นข้อความในพระราชนิพนธ์ “เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่สวีตเซอร์แลนด์” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เป็นพระราชนิพนธ์ในรูปแบบบันทึกประจำวัน ตั้งแต่เสด็จจากประเทศไทยเพื่อไปทรงศึกษาต่อ ณ ประเทศสวีตเซอร์แลนด์ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๙

ก่อนเสด็จออกเดินทาง ๓ วัน จนถึงวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ทรงพรรณนาความรู้สึกของพระองค์ยามจากเมืองไทยด้วยความรักและห่วงใยพลสกนิกร และยังได้ทรงบรรยายถึงการเดินทาง โดยจบลงด้วยหน้าที่ที่จะต้องทรงกระทำเพื่อบ้านเมืองต่อไป

ขอน้อมนำความบางตอนในพระราชนิพนธ์อันทรงคุณค่า ที่ทรงเล่าถึงความรู้สึกของพระองค์ยามที่ต้องจากราชฎาไป มาถ่ายทอดไว้ ณ ที่นี้ ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ดังนี้

วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙

อีกสามวันเท่านั้น เราก็จะต้องจากไปแล้ว ฉะนั้นจึงตั้งใจจะไปนมัสการพระพุทธชินสีห์ที่วัดบวรนิเวศน์วิหาร รวมทั้งสมเด็จพระสังฆราชด้วย

เมื่อไปถึงวัดบวรนิเวศน์วิหารตอนบ่ายวันนี้ มีประชาชนผู้รู้ว่ข้าพเจ้าจะมา มายืนรอกอยู่บ้าง แต่ไม่สู้มากนัก เข้าไปในพระอุโบสถ จุดเทียนนมัสการ ฯลฯ แล้วได้มีโอกาสทูลปฏิสันถารกับสมเด็จพระสังฆราช ทรงนำพระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์สูงให้มารู้จัก โดยปรกติได้เคยเห็นหน้าท่านเหล่านี้มาจนชินแล้ว ทรงนำขึ้นไปนมัสการพระสฎูป บนนั้นมีพระพุทธรูปสำคัญองค์หนึ่งประดิษฐานอยู่ ชื่อพระไพรีพินาศ พระองค์นี้เคยทรงเล่าประวัติให้ฟังมาก่อนหน้านี้แล้วหลายวัน หลังจากนั้นก็นมัสการลา

ตอนนี้มีราษฎรชุมนุมกันหนาตาขึ้น ต่างก็ยึดเยียดเบียดเสียดกันจนรู้สึกเกรงไปว่า รถที่หนึ่งมาจะทับเอาใครเข้าบ้าง ช่างเคราะห์ดีแท้ๆ ที่ไม่มีอันตรายอันใดเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่มานั้นเลย ในหมู่ประชาชนที่มารอรับกันอยู่วันนี้ จำได้ว่า มีบางคนเคยเห็นที่พระมหาปราสาทเป็นประจำมิได้ขาด ไม่รู้ว่าหาเวลามาจากไหน จึงไปที่พระมหาปราสาทได้เสมอเกือบทุกวันอังคาร พุธ ศุกร์ และวันอาทิตย์ พวกนี้ก็มาที่วัดนี้ด้วยเหมือนกัน

วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙

เก็บของลงหีบและเตรียมตัว...

วันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙

เราจะต้องจากไปในวันนี้แล้ว! อะไรๆ ก็จัดเสร็จหมด หมายถึงกำหนดการก็มีอยู่พร้อม... บ่ายวันนี้เราไปถวายบังคมลาพระบรมอัฐิของพระบรมราชูปถัมภ์ของเรา ทั้งสมเด็จพระมหากษัตริย์และสมเด็จพระบรมราชินีในรัชกาลก่อนๆ แล้วก็ไปถวายบังคมลาพระบรมศพ เราต้องทูลลาให้เสร็จในวันนี้ และไม่ใช่พรุ่งนี้ตามที่ได้กะไว้แต่เดิม เพื่อจะรีบไม่ให้ชักช้า เพราะพรุ่งนี้จะได้มีเวลาเล่นรถซั้ๆ ให้ราษฎรเห็นหน้ากันโดยทั่วถึง

เมื่อออกจากพระที่นั่งไพศาลทักษิณมายังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ผู้คนอะไรช่างมากมายเช่นนั้น เมื่อวานนี้เจ้าหน้าที่ได้เข้ามาถามว่า จะอนุญาตให้ประชาชนเข้ามาหรือไม่ ในขณะที่ไปถวายบังคมพระบรมศพ ตอบเขาว่า “ให้เข้ามาสิ” เพราะเหตุว่า วันอาทิตย์เป็นวันสำหรับประชาชน เป็นวันของเขา จะไปห้ามเสียอะไรได้

และยิ่งกว่านั้นยังเป็นวันสุดท้ายก่อนที่เราจะจากบ้านเมืองไปด้วย ข้าพเจ้าก็อยากจะแลเห็นราษฎร เพราะกว่าจะได้กลับมาเห็นเช่นนี้ก็คง อิกนานมาก....วันนี้พวกทหารรักษาการณ์กันอย่างเต็มที่ เพื่อกันทางไว้ให้ รถเล่นได้สะดวก ไม่เหมือนอย่างเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ที่มากันคน ช้าเกินไป...

วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙

วันนี้ถึงวันที่เราจะต้องจากไปแล้ว..... พอถึงเวลาก็ลงจากพระที่นั่ง พร้อมกับแม่ ลาเจ้านายฝ่ายใน ณ พระที่นั่งชั้นล่างนั้น แล้วก็ไปยังวัด พระแก้วเพื่อนมัสการลาพระแก้วมรกต และพระภิกษุสงฆ์ ลาเจ้านาย

ฝ่ายหน้า ลาข้าราชการทั้งไทยและฝรั่ง แล้วก็ไปขึ้นรถยนต์

พอรถแล่นออกไปได้ไม่ถึง ๒๐๐ เมตร มีหญิงคนหนึ่งเข้ามาหยุดรถแล้วส่งกระป๋องให้เราคนละใบ ราชองค์รักษ์ไม่แน่ใจว่าจะมีอะไรอยู่ในนั้น บางทีอาจจะเป็นลูกระเบิด! เมื่อมาเปิดดูภายหลังปรากฏว่าเป็นทอฟฟี่ที่อร่อยมาก

ตามถนนผู้คนช่างมากมายเสียจริงๆ ที่ถนนราชดำเนินกลาง ราษฎรเข้ามาใกล้จนขีดรถที่เราที่นั่ง กลัวเหลือเกินว่าล้อรถของเราจะไปทับแข้งทับขาใครเข้าบ้าง

รถแล่นฝ่าฝูงคนไปได้อย่างช้าที่สุด ถึงวัดเบญจมบพิตร รถแล่นเร็วขึ้นได้บ้าง ตามทางที่ผ่านมาได้ยินเสียงใครคนหนึ่งร้องขึ้นมาดังๆ ว่า **“อย่าละทิ้งประชาชน”**

อยากจะร้องบอกเขาลงไปว่า ถ้าประชาชนไม่ “ทิ้ง” ข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะ “ละทิ้ง” อย่างไรได้ แต่ถ่วงเร็ว และเลยไปไกลเสียแล้ว

เมื่อมาถึงดอนเมือง เห็นนิสิตมหาวิทยาลัยผู้ตั้งใจมาเพื่อส่งเราให้ถึงที่ ได้รับของที่ระลึกเป็นรูปเครื่องหมายของมหาวิทยาลัย ๑๑.๔๕ นาฬิกาแล้ว มีเวลาเหลืออีกเล็กน้อยสำหรับเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวที่สโมสรนายทหาร ต่อจากนั้นก็ไปขึ้นเครื่องบิน เดินฝ่าฝูงคนซึ่งเฝ้าดูเราอยู่จนวาระสุดท้าย

เมื่อขึ้นมายู่บนเครื่องบินแล้วก็ยังมองเห็นเหล่าราษฎร ได้ยินเสียงไซโยให้ร้องอวยชัยให้พร แต่เมื่อคนประจำเครื่องบินเริ่มเดินเครื่องที่ละเครื่องๆ เสียงเครื่องยนต์ดังสนั่นหวั่นไหว กลบเสียงโห่ร้องก้องกังวานของประชาชนที่ตั้งอยู่หมด พอถึง ๑๒ นาฬิกา เราก็ออกเดินทาง มาบินวนอยู่เหนือพระนครสามรอบ ยังมองเห็นประชาชนแหงนดูเครื่องบินทั่วถนนทุกสายในพระนคร

บ่ายหน้าไปทางทิศตะวันตกมุ่งตรงไปยังเกาะลังกา (ซีลอน) เสียงเครื่องบินสนั่นหวั่นกู่ หากผู้ใดอยากจะพูดก็จะต้องตะโกนออกมาให้

สุดเสียง ดั่งนั้นจึงไม่มีใครพูดเลย ทางที่ดีที่สุดที่พึงทำคือหลับตาเสียแล้ว
นิ่งคิด...

แปลกดีเหมือนกันที่ใจหวนไปคิดว่า เพียงชั่วโงมเดียวที่ผ่านมา
เมื่อตะกี้นี้เอง เรายังห้อมล้อมไปด้วยประชาชนชาวไทย แต่เดี๋ยวนี้เล่า
เรากำลังเหาะอยู่เหนือท้องทะเลอันกว้างใหญ่ไพศาล แม้จะมีเสียง
เครื่องยนต์ก็ดูเป็นเหมือนเงียบและนิ่งอยู่กับที่ เพราะเสียงทุกๆ เสียงจาก
สิ่งมีชีวิตได้จางหายไปหมดแล้ว และกำลังชินกับเสียงครางกระหึ่มของ
เครื่องยนต์นั้น

หวนกลับไปนึกดูเมื่อ ๔ เดือนที่แล้วมา เรากำลังบินไปในทิศทาง
ตรงกันข้าม เพื่อจะเยี่ยมเยียนประเทศหนึ่ง เยี่ยมอาณาประชาราษฎร์ที่เรา
ต้องพลัดพรากจากมาถึง ๗ ปีเต็มๆ โดยที่เราเกือบไม่รู้เรื่องและข่าวคราว
ของบ้านเมืองและประชาชนของเราเลยแม้แต่หน่อย...

เดี๋ยวนี้เรากำลังบินจากประเทศนั้น จากประชาชนพลเมืองเหล่านั้น
ไปแล้ว การจากครั้งนี้มิได้เพียงแต่จากมาอย่างเดียวเท่านั้น ข้าพเจ้าได้
จากเรื่องที่ล่วงแล้วมาด้วย...

สจ๊วตเข้ามาขัดจังหวะเสีย ทำให้ความคิดที่กำลังเพลิดเพลिनจาง
ไปเสียจากสมอง เขานำอาหารกลางวันที่มีรสกลมกล่อมเข้ามาให้ การ
เดินทางในระยะต่อมา ช่างเปล่าเปลี่ยวเสียจริงๆ.....”

ในหนังสือสมุดภาพพระบรมฉายาลักษณ์ ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถโปรดเกล้าฯ จัดทำขึ้นถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้า-
อยู่หัว เพื่อพระราชทานเป็นที่ระลึกแก่ผู้เข้าเฝ้าฯ ในวโรกาสเฉลิม
พระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๑ มีความบางตอน
กล่าวถึงผู้ที่ร้องตะโกนขอว่าในหลวงอย่าละทิ้งประชาชนว่า

“...เป็นที่น่าประหลาดว่า ต่อมาอีกประมาณ ๒๐ ปี พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงพบชายที่ร้องตะโกนทูลพระองค์ไม่ให้ทิ้งประชาชนนั้น

เป็นพลทหาร และในปัจจุบันเขาออกไปทำนาอยู่ในต่างจังหวัด เขากราบ
บังคมทูลสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ไม่ทรงทิ้งราษฎร

เขาทูลว่าตอนที่เขาร้องไปนั้น เขารู้สึกว่าเหวและใจหาย ที่เห็น
พระเจ้าแผ่นดินจะเสด็จไปจากเมืองไทย กลัวจะไม่เสด็จกลับมาอีก เพราะ
คงจะทรงเซ็ดเมืองไทย เห็นเป็นเมืองที่น่ากลัว น่าสยดสยอง เขาดีใจมาก
ที่ได้เฝ้าฯ อีก กราบบังคมทูลถามว่า

“ท่านคงจำผมไม่ได้ ผมเป็นคนร้องไม่让您ทิ้งประชาชน”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งถามว่า “เราอะไรที่ร้อง?”

“ใช่ครับ ตอนนั้นเห็นหน้าท่านเศร้ามาก กลัวจะไม่กลับมา จึงร้อง
ไปเหมือนคนบ้า”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตอบ **“นั่นแหละ ทำให้เรานึกถึง
หน้าที่ จึงต้องกลับมา...”**

ภายหลังจากเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วไม่นาน พระองค์ทรงเคย
มีพระราชหัตถเลขาถึงพระสหายเมื่อครั้งทรงศึกษาอยู่ในยุโรป ความ
ตอนหนึ่งว่า

“...เมื่อข้าพเจ้าเป็นนักเรียนอยู่ในยุโรป ข้าพเจ้าไม่เคยตระหนักว่า
ประเทศของข้าพเจ้าคืออะไรและเกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าแค่ไหน ไม่ทราบ
ตราบนครทั่งข้าพเจ้าได้เรียนรู้ที่จะรักประชาชนของข้าพเจ้าเมื่อได้ติดต่อ
กับเขาเหล่านั้น ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าสำนึกในความรักอันมีค่ายิ่ง ข้าพเจ้า
ไม่เป็นโรคคิดถึงบ้านที่จริงจึงจะไร้นัก แต่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้โดยการทำงาน
ที่นี่ว่า

ที่ของข้าพเจ้าในโลกนี้ คือการที่ได้อยู่ท่ามกลางประชาชนของ
ข้าพเจ้า นั่นคือคนไทยทั้งปวง...” ●

ที่มา : บทความจาก “ธรรมลีลา” ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๕๙

มรดกของ พระมหากษัตริย์ไทย

ความชอบธรรมทางการเมืองที่โดดเด่น

วอชิงตันโพสต์

สถาพร สำนักข่าวทีนิวส์ เรียบเรียง

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงถวายนความอภัยให้กับการสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผู้เป็นที่รักของชาวไทย หลังจากทรงครองราชย์มานาน ๗๐ ปี ซึ่งตลอดช่วงเวลานั้นประเทศไทยได้ยกระดับจากการเป็นประเทศเกษตรกรรมที่ยากจน กลายเป็นประเทศที่รุ่งโรจน์ มีรายได้ระดับกลาง - สูง ถือเป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ที่สุดของพระองค์

แม้มีการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองที่มีรูปแบบเฉพาะตัว แต่ก็ช่วยให้ไทยรอดพ้นจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในภูมิภาคที่แสนอลหม่านแห่งนี้

นี่คือเหตุผลว่า **ทำไมความชอบธรรมจึงเป็นรากฐานสำคัญที่สุดต่อการเมืองทุกรูปแบบ** เพราะเป็นคำตอบต่อคำถามที่ว่า “สิทธิ์อะไรที่

รัฐใช้ปกครองผู้คน” และ “ทำไมประชาชนถึงยินยอมเชื่อฟังทำตาม” หากผู้คนคิดว่าระบบการปกครองนั้น มีความถูกต้องชอบธรรม ประเทศชาติก็ดูจะมีเสถียรภาพมากขึ้น แม้จะเป็นรัฐบาลที่ขาดประสิทธิภาพหรือไม่ได้รับความนิยม แต่หากผู้คนจำนวนมากปฏิเสธสิทธิในการปกครองของรัฐบาลนั้น ความวุ่นวายและสงครามกลางเมืองก็อาจจะตามมา

ทางเลือกในการ “ปกครองโดยประชาชน” โลกสมัยใหม่ได้ก่อให้เกิดสาธารณชนที่มีการศึกษาและชอบตั้งคำถามว่า เป็นไปได้ไหมที่พวกเขาจะจัดตั้งกลุ่มของตนเองขึ้นมาเพื่อแสดงสิทธิ์ต่อผลประโยชน์ของพวกเขา คนเหล่านี้มักจะถามเราอยู่เรื่อยๆ ว่า ทำไมบรรดาผู้ที่ทำการปกครองถึงได้อยู่ในอำนาจ

คำตอบหนึ่งก็คือ “ประชาธิปไตยสมัยใหม่” อันเป็นกฎที่ถูกต้องชอบธรรมสำหรับ “การปกครองโดยประชาชน” เรายินยอมพร้อมใจที่จะเชื่อฟังรัฐบาลเพราะเราเป็นผู้เลือกมาเองโดยการเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรม

ผู้มีอำนาจในหลายรัฐบาลทั่วโลกต่างก็ต้องรับมือกับความท้าทายนี้มีจำนวนมากที่สร้างทำเป็นประชาธิปไตย โดยใช้การเลือกตั้งที่ฉ้อฉลเพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาจะยังคงอยู่ในอำนาจต่อไป ขณะที่ผู้ปกครองอื่นๆ ก็มีบางรายที่ใช้อำนาจเป็นข้ออ้างเรียกร้อง (อย่างเช่นบอกว่าปกครองตามประเพณีในอดีต) บางรายก็อ้างอนาคต (ด้วยการสร้างภาพในอนาคตที่สดใสขึ้นมาดูใจ มักใช้กันในกลุ่มคอมมิวนิสต์หรือพวกสังคมนิยม) บางทีก็มีอ้างถึงความเป็นนิรันดร์ (อ้างว่าเป็นการปกครองในนามของพระเจ้า) แต่มีผู้นำแค่ไม่กี่รายที่จะสร้างแรงดลใจให้ผู้คนจากบุคลิกลักษณะที่เต็มไปด้วยคุณงามความดี

อย่างไรก็ตามทุกทางออกล้วนมีข้อจำกัด การอ้างถึงอดีตนั้นจับใจผู้คนน้อยลงเมื่อโลกเข้าสู่สังคมสมัยใหม่ คอมมิวนิสต์ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าการจะทำตัวเป็นพระเจ้านั้นล้มเหลว ตอนนี้อาณาจักรพระเจ้าเข้ามาเกี่ยวข้องกับใช้อำนาจสิทธิ์ปกครองมิให้เห็นแค่เพียงในโลกของอิสลาม

“ ด้วยการที่ทรงทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย
ในพื้นที่ส่วนใหญ่อันแร้นแค้นทุรกันดาร
กับวิถีชีวิตส่วนพระองค์
แบบพอเพียงและนำยึดเป็นแบบอย่าง
ทำให้พระมหากษัตริย์พระองค์นี้
ค่อยๆ ได้รับความเคารพนับถือมากขึ้นเรื่อยๆ
จำนวนผู้จงรักภักดีที่เพิ่มมากขึ้น
ได้กลายเป็นฐานอำนาจของพระองค์ ”

ส่วนการอ้างถึงคุณสมบัติความสามารถพิเศษที่ดึงดูดใจก็ถือว่าหาได้ยาก
ทั้งยังจับใจได้เป็นรายบุคคล ไม่ใช่ทั้งระบบ

ทางออกที่มีลักษณะเฉพาะตัวของไทย ประเทศไทยพบทางแก้ปัญหา
ที่มีลักษณะเฉพาะตัว นั่นคือ สถาบันกษัตริย์ที่ได้รับการเคารพนับถือ
โดยมีการผสมผสานความชอบธรรมหลายอย่าง

- ทั้งประเพณีดั้งเดิม
- ความเป็นเทพผู้ศักดิ์สิทธิ์
- คุณสมบัติพิเศษที่ดึงดูดใจ

ขณะเดียวกันก็ยังเอื้อต่อการเจริญเติบโตที่รวดเร็วของเศรษฐกิจ
รวมถึงประชาธิปไตยเป็นครั้งคราว

ความชอบธรรมหลายอย่างที่มีความแตกต่างกันนี้ ได้รวมกันจน
ก่อให้เกิดบทบาทของผู้ที่มีอำนาจมากมายมหาศาลในเชิงคุณธรรมที่สูงล้ำ
ขึ้นไปยิ่งกว่าอำนาจตามรัฐธรรมนูญ

แม้จุดเริ่มต้นจะไม่ใช่อำนาจการณที่ดี ในตอนที่พระองค์ขึ้นครอง
ราชย์อย่างมิได้คาดหมายขณะที่ยังทรงพระเยาว์ ช่วงที่สถานการณ์ที่ไทย
อยู่ในภาวะโศกเศร้าในปี ค.ศ.1946 นอกจากนี้ หลังการสละราชสมบัติ
ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (ในหลวงรัชกาลที่ ๗) ก็ไม่มี
พระมหากษัตริย์ประทับอยู่ในไทยนานนับทศวรรษ อันเป็นผลพวงจาก

สงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งกองทัพไทยที่ทรงอำนาจในขณะนั้น ต้องการเพียงจะใช้สถาบันเพื่อหาความชอบธรรมในการปกครองของตนเอง

แต่ด้วยการที่ทรงทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยในพื้นที่ส่วนใหญ่ อันแรนครั้นแค้นทุกรกัณดากร กับวิถีชีวิตส่วนพระองค์แบบพอเพียงและน่ายึดเป็นแบบอย่าง ทำให้พระมหากษัตริย์พระองค์นี้ ค่อยๆ ได้รับความเคารพนับถือมากขึ้นเรื่อยๆ จำนวนผู้จงรักภักดีที่เพิ่มมากขึ้น ได้กลายเป็นฐานอำนาจของพระองค์

ความชอบธรรมของพระองค์นั้นมีมากล้น ทั้งพระราชดำรัสหรือพระราชกรณียกิจ อาทิ

- ดำเนินการคอร์รัปชัน
- อุทิศพระองค์เพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้

สิ่งเหล่านี้เป็นเหมือนการต่อว่ากองทัพและชนชั้นนำทางธุรกิจที่โลกโมโหกันไปโดยปริยาย

พระองค์ยังทรงมีพระราชดำรัสถึง “เศรษฐกิจพอเพียง” หลังวิกฤติเศรษฐกิจในปี ค.ศ.1997 เพื่อหาทางสายกลางในการตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานด้วยการรักษาสมดุลในการพัฒนาเพื่อรับมือกระแสโลกาภิวัตน์

“ มีผู้นำแค่นี้ที่รายก็จะสร้างแรงดลใจให้คุณ จากบุคลิกลักษณะที่เต็มไปด้วยคุณงามความดี ”

อำนาจในการปกครองแบบเงียบๆ สิ่งที่ได้โดดเด่นที่สุดคือในสถานการณ์คับขันร้ายแรง พลังอำนาจในเชิงคุณธรรมนี้ยิ่งเหนือล้ำยิ่งกว่าบรรดาคนมีปืน ตัวอย่างที่น่าทึ่งมากที่สุด ก็คือการที่พระองค์ยื่นมือเข้าแทรกแซงในวิกฤติเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เมื่อปี ค.ศ.1992 ท่ามกลางการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงตามท้องถนนในกรุงเทพฯ

พระองค์ได้ทรงเรียกตัว พล.อ. สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น กับแกนนำฝ่ายต่อต้านฯ พล.ต. จำลอง ศรีเมือง ให้เข้าเฝ้าพร้อมทำการตักเตือนทั้งคู่ ทำให้วิกฤติคลี่คลาย ตามมาด้วยการลาออกของ พล.อ.สุจินดา คราประยูร

ไม่มีประเทศอื่นใดที่เคยได้เห็นการผสมผสานระหว่างความสง่างามและเต็มไปด้วยประสิทธิภาพแบบนี้ในสถาบันสูงสุดของพวกเขา ที่ยังมีความแตกต่างกันของคุณสมบัติทั้งสองอย่าง

สำหรับในประเทศแถบยุโรปตะวันตกที่มี “ไบซิเคิล โมนาร์ช” (เป็นคำเปรียบเปรยถึงเชื้อพระวงศ์ที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย บั้นลักรยานให้คนทั่วไปพบเห็นได้ - ผู้แปล) ผู้ที่เป็นเสมือนหัวโขน แม้ผู้คนให้การยอมรับนับถือแต่ก็ไม่มีอำนาจ ส่วนผู้ที่มีอำนาจมักจะมีอิทธิพลในทางลับ พวกเขาเหล่านี้ล้วนเป็นอดีตผู้นำที่รีนเริงกับชีวิตหลังยุติบทบาททางการเมือง อย่างเช่นในสิงคโปร์

ขณะที่กษัตริย์ไทยกลับสามารถสร้างบทบาทที่ทรงอำนาจได้ด้วยพลังแห่งการทำตัวเป็นแบบอย่างแทนการออกคำสั่ง สำหรับนักรัฐศาสตร์

การจำแนกการเมืองไทยว่าเป็นแบบไหนนั้นถือเป็นเรื่องรู้กันมานานแล้ว ว่า “ยากมาก” เพราะ...

- บทบาทที่มีความเฉพาะตัวของพระมหากษัตริย์
- วิธีชีวิตส่วนพระองค์
- การเป็นที่รักและความเคารพที่มีต่อพระมหากษัตริย์ไทย

และบทบาทของพระองค์ได้กลายเป็นสิ่งที่ประหลาดในความเข้าใจทางการเมืองแบบตะวันตก ที่มักจะเน้นในเรื่องผลประโยชน์ ส่วนสถาบันต่างๆ ก็ไม่ค่อยใส่ใจเรื่องคุณงามความดี ประเพณีและความเชื่อในเรื่องสมมุติเทพ ว่าจะมีอำนาจอย่างแท้จริงในทางการเมือง

สิ่งที่ดูจะขัดแย้งอยู่บ้างก็คือ ในช่วงการครองราชย์ที่ยาวนานของพระองค์ กลับมีอัตราการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญสูงที่สุดในโลก แต่นั่นก็ช่วยในการรักษาเสถียรภาพของประเทศ

ทำให้ประเทศไทยหลีกเลี่ยงการถูกปกครองโดยกองทัพที่โหดร้ายอย่างในพม่า ความขัดแย้งและการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในแถบอินโดจีน รวมถึงการนองเลือดหลายต่อหลายครั้งในอินโดนีเซีย ความชอบธรรมของสถาบันกษัตริย์ไทยที่มีรูปแบบเฉพาะตัวนั้น ได้ช่วยนำพาประเทศผ่านอันตรายในช่วงสงครามเย็น เป็นถนนที่พาไปสู่ยุคใหม่ โดยที่เจอกับการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าชาติเพื่อนบ้านส่วนใหญ่

คำถามสำคัญในตอนนั้นก็คือ ประเทศไทยจะระดับประคองและปรับใช้ระบบรัฐบาลแบบนี้อย่างไร หลังการสวรรคตของพระมหากษัตริย์ผู้เป็นที่เคารพบูชา ●

ขอขอบคุณ ข้อมูลจากวอชิงตันโพสต์ โดย ดร.ไนเจล กู๊ด-เดวีส์ อาจารย์ประจำกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อมูลประกอบ จากผู้จัดการออนไลน์

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

(ปยุตฺตมหาเถระ)

แนววิธี รักในหลวง

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ปยุตฺตมหาเถระ) เสนอแนวการปฏิบัติตัว เพื่อให้รู้ว่ารักในหลวง ในหนังสือที่พิมพ์เป็นธรรมทานบุญกิริยา บรม-ราชูทิศ ชื่อเรื่องว่า ทำอย่างไร จะพูดได้เต็มปาก ว่าเรารักในหลวง ซึ่ง วัตถุนั้นเวคกวัน จัดพิมพ์เป็นธรรมทานจำนวนมากกว่า ๑ แสนเล่ม

พระมงคลธีรคุณ (อินศร จินตาปญโญ) รองเจ้าอาวาสวัดญาณ-
เวศกวัน อนุญาตให้คัดลัมน์ “สว่าง ณ กลางใจ” พิมพ์บางส่วน (เพราะ
พื้นที่จำกัด) เผยแพร่ได้

หนังสือหนา ๑๖ หน้า นอกจากกล่าวความเป็นมาของหนังสือใน
คำนำแล้ว ตอนแรกๆ ของหนังสือ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เล่าว่า
หลายสิบปีมาแล้วประชาชนชาวไทยเฉลิมฉลองวันที่ ๕ ธันวาคม ด้วย
ความเบิกบาน เพราะเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา แต่เมื่อวันที่ ๑๓
ตุลาคม ๒๕๕๙ ประชาชนชาวไทยมีแต่ความโศกเศร้า เพราะพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เสด็จสวรรคต แสดงถึงความจงรักภักดี
ของประชาชนชาวไทยที่มีต่อในหลวง แม้จะเสด็จลับเรมไป ก็ยังเหมือน
สถิตในดวงใจของพสกนิกร

เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ ตรงกับวันพระราชสมภพในหลวง
รัชกาลที่ ๙ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานอุทิศถวาย นำให้ปวงประชานิกร
น้อมรำลึกพระมหากรุณาธิคุณ เตือนใจตนให้บำเพ็ญคุณความดี สืบสาน
พระราชปณิธานให้ยั่งยืนสืบไป

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช แม้เสด็จ
สู่สวรรคาลัย แต่เหมือนยังประทับในฟากฟ้าบรรยาศที่ปกแผ่ทั่ว
ผืนแผ่นดินไทย ด้วยพระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญไว้แผ่ขยายทั่วแผ่นดิน
ไทย สมดังพระปฐมบรมราชโองการว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”**

พระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญยังอยู่ในใจชาวไทยทุกคน เมื่อเสด็จ
สวรรคตจากไป จึงพากันเศร้าโศกอาลัย แต่ความโศกเศร้าอ่อนเบาลง
ไปบ้าง เมื่อได้ยินการเฉลิมพระเกียรติที่มาจากทุกสารทิศทั้งในและ
นอกประเทศ แต่ในการปฏิบัติต่อพระคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทร-
มหาภูมิพลอดุลยเดชนั้น คนไทยควรก้าวต่อให้ถึงขั้นของ **ปัญญา** และ

การกระทำในชั้นของปัญญาชั้น

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ได้ยกพระราชนิพนธ์ เรื่อง “พระมหาชนก” ว่าด้วยการบำเพ็ญพระวิริยบารมีของพระโพธิสัตว์ที่จะได้ตรัสรู้ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยบอกว่าพระราชนิพนธ์เรื่องนี้ นำให้เห็นชัดว่า **พระองค์ทรงถือเป็นสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาชนเป็นคนมีความพากเพียร พยายามมุ่งหน้าทำการให้สำเร็จ ไม่ยอมระย่อ ท้อถอย**

พระมหาชนกนั้นตรัสแสดงคติธรรมไว้ว่า **“การทำงานใดไม่ทำให้จบสิ้นไปด้วยความพากเพียร ก็ไร้ผล เป็นคนก็ควรพยายามเรื่อยไป ไม่ยอมท้อแท้”**

คนไทย เมื่อรักในหลวง ก็ควรพัฒนาตนให้มีคุณสมบัติ เช่น ความเพียรพยายามนี้ ให้สมดังที่ได้ทรงหวัง ได้ทรงสั่งสอนไว้ ประชาชนชาวไทยได้ยินพูดกันทั่วไปว่า **“เรารักในหลวง”**

หลักแสดงความรักในหลวง

เมื่อรักในหลวง ก็คือจะพยายามทำให้สมพระราชหฤทัย โดยนัยที่ได้บรรยายมา ประชาชนจะแสดงตนชัดว่ารักพระองค์ โดยมีการแสดงออก ๔ ประการ ที่ได้กล่าวมาตามลำดับ กล่าวคือ

๑. **กตัญญู** สำนึกรู้ เข้าใจ มองเห็น ซาบซึ้งในพระคุณนานัปการที่ได้ทรงบำเพ็ญ อันสมดังพระราชปณิธานว่าจะทรงครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม

๒. **อตถัญญู** มีปัญญารู้คุณค่า ความหมาย เหตุผล ตระหนักในความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ ทั้งที่เป็นพระราชปณิธานอันเป็นข้อหลักใหญ่ และพระราชประสงค์จำเพาะของโครงการพระราชดำริ หรือกิจการงานที่เกี่ยวข้องมาถึงตน

๓. **ปฏิบัติบูชา** เมื่อรักพระองค์ จะยกย่องเทิดทูน ก็ทำอย่างนี้

พระองค์สอนว่า ให้นำบูชาพระองค์ด้วยการปฏิบัติ โดยร่วมมือ ร่วมแรง ทำกิจการที่ของตน เพื่อให้สำเร็จบรรลุผลที่มุ่งหมาย จนได้ถวายความสำเร็จนั้นเป็นเครื่องบูชาพระองค์

๔. ภาวนาปราบ สุดท้าย เพื่อให้ทำได้ ปฏิบัติได้เช่นนั้น จึงจะต้องไม่อยู่อย่างเรื่อยเปื่อยเฉื่อยชา แต่พยายามพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติ ดีงาม มีศีล มีวินัย มีความเพียรพยายาม มีสติปัญญา ความสามารถ ให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพ ผู้ได้พัฒนาอย่างดี

เมื่อทำดั่งว่ามานี้ ความอาลัยรักภักดีที่แสดงกันต่างๆ มากมาย จึงจะเป็นของจริงจึงมีความหมาย มิใช่เป็นของเสียหายหรือสูญเปล่า

ดังได้กล่าวย่อๆ ครั้นว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจทั้งหลาย เช่น ที่ตั้งเป็นโครงการพระราชดำริต่างๆ มากมาย ก็เพื่อความมุ่งหมายที่มั่นคงแน่วเป็นหนึ่งเดียว คือ เพื่อแก้ไขปัญหามันบัดทุกข์ ทำให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

ให้มีมุทิตาต่อสิ่งแวดล้อม

เมื่อได้ทรงเพียรพยายามแก้ไขปัญหา และทรงนำพาชาวถิ่นชาวบ้านทั่วไป ในการที่จะรู้จักพึ่งพาช่วยตัวเองแล้ว ครั้นเสด็จฯ เยือนท้องถิ่นใดๆ ทอดพระเนตรเห็นประชาชนเป็นอยู่ดีขึ้น พระองค์ก็ยอมทรงชื่นชมยินดี เรียกทางธรรมว่าทรงมีมุทิตา

ถ้าประชาชนคนไทยชาวถิ่นชาวบ้านจะเจริญรอยพระยุคลบาท โดยปฏิบัติมุทิตาธรรมข้อนี้ เป็นข้อเริ่มแรก ก็จะได้ชื่อว่ากระทำปฏิบัติบูชา และจะพาให้ท้องถิ่นดินแดนประเทศไทยนี้ เจริญองกวม อุดมสมบูรณ์

การเจริญมุทิตาอย่างเข้มข้นเบาใจ ทำง่ายๆ เป็นอย่างไร ชาวถิ่นชาวบ้านนั้น เมื่อใดชื่นเขา หรือเข้าป่า มองไปเห็นต้นไม้มีลำต้นสมบูรณ์

แข็งแรง ใบเขียวสด ดอกสะพรั่ง มีผลดก แผ่กิ่งก้านขยายกว้างขวาง
ร่มรื่น ได้เห็นแล้วก็มีใจยินดี ชื่นชม ตั้งใจหวังดีขอให้ต้นไม้นี้สมบูรณ์
แข็งแรงอยู่ต่อไป และเจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป แล้วนึกคิดต่อไป อยากให้
มีต้นไม้ที่งอกงามสมบูรณ์อย่างนั้นมากมายทั่วแถบทั่วถิ่น เมื่อยังไม่มี
ก็คิดว่าปลูกเพิ่มขึ้นขยายออกไปๆ แล้วชวนกันปลูก ช่วยกันบำรุงรักษา
ส่วนการที่จะกินจะใช้ ก็ทำไปตามที่สมควรแก่เหตุผล โดยพยายามไม่ให้
เป็นการรุกรานเบียดเบียนพืชพันธุ์ของธรรมชาติ

การที่จะได้มุกิตานั้น ก็หมายถึงว่า เมื่อได้ช่วยกันทำให้พืชพันธุ์
งอกงาม แผ่นดินอุดมสมบูรณ์ดีขึ้น ทุกคนก็จะได้ชื่นชมยินดีกับชุมชน
และท้องถิ่นของตนๆ นั่นเอง ที่เจริญงอกงามขึ้นมา มีความผาสุก

ด้วยการปฏิบัติเพื่อเจริญมุกิตาดังกล่าวมานี้ ก็จะบันดาลให้ผืน
แผ่นดินไทยอุดมสมบูรณ์ อำนวยพืชพันธุ์ธัญญาหารให้เพียงพอ
ทำให้ได้อยู่ได้กินกันอย่างพอเพียง

ชาวถิ่นชาวบ้านเจริญมุกิตาธรรม โดยสามารถชื่นชมยินดีต่อท้องถิ่น
ที่อุดมและชุมชนที่อยู่กันดีของตนเองได้อย่างนี้ ก็จะเป็นการถวายเป็นกุศล
บูชาที่จะนำพาแผ่นดินไทยให้เจริญพิไล สุขสมบูรณ์ สนองพระจำนง
แห่งพระราชหฤทัย

เมื่อปฏิบัติดังนี้ จึงควรแก่การนับถือว่าได้บำเพ็ญบุญอุทิศถวายเป็น
พระราชากุศลอย่างเยี่ยมยอดเลิศุดม สมแก่การที่จะได้ชื่อว้ารัก
ในหลวง ด้วยการช่วยกันสนองพระราชปณิธาน ดังได้บรรยายมา ●

ที่มา : คอลัมน์ธรรมะ-จิตใจ โดย สมาน สุตโต
หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์ ฉบับ ๑ มกราคม ๒๕๖๐

ภาพ : อ.เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (จิตรกรรม) พุทธศักราช ๒๕๕๔

ว่า야ไป

หมอนไม้

แะม่ไม้เห็นฝั่ง

พสกนิกรของพระองค์ ... ในหลวงรัชกาลที่ ๙ เราต่างมีประสบการณ์ที่
ใกล้ชิดในหลวงกันทุกคน ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง การใกล้ชิดนั้น สำหรับฉัน
ความหมายน่าจะเป็นการได้นำสิ่งที่พระองค์ทรงสอนมาปฏิบัติในชีวิต
ตนเองมากกว่าสิ่งอื่นใด

สำหรับฉัน ครั้งหนึ่งในชีวิตที่ประทับใจไม่รู้ลืมก็คือ การได้เข้าเฝ้า พระองค์ท่าน เมื่อครั้งที่พระองค์ทรงเตรียมเปิดตัวบทพระราชนิพนธ์ “พระ มหาชนก” เมื่อยี่สิบปีก่อน ในครั้งนั้นพระองค์ให้ศิลปินที่วาดภาพทุกคน เข้าเฝ้าพร้อมกับสื่อมวลชนทุกสำนัก ไม่ว่าจะเป็นที่ วิทย์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เพื่อแถลงข่าวเกี่ยวกับความคืบหน้าของพระราชนิพนธ์เล่มนี้

ฉันได้รับมอบหมายจากบรรณาธิการ นสพ.กรุงเทพธุรกิจ ให้ไป ทำข่าวด้วยใจที่ปิติ เพื่อที่นำกลับมาเขียนลงในนิตยสาร เนชั่นสุดสัปดาห์ ที่ฉันเป็นผู้สื่อข่าวอยู่ด้วย ทั้งสองฉบับอยู่ในเครือเดียวกัน คือ เนชั่น สำนักข่าวที่ทำให้ฉันได้มีโอกาสมำข่าวสร้างสรรค์มาโดยตลอดยี่สิบกว่าปีที่ ผ่านมา

การได้มีโอกาสไปฟังเบื้องหลังเกี่ยวกับบทพระราชนิพนธ์เล่มนี้จาก พระโอรสของในหลวง คือของขวัญในชีวิตสำหรับการเป็นผู้สื่อข่าวของฉัน ก็ว่าได้

เป็นครั้งแรกที่จะได้เข้าเฝ้าพระองค์ท่านอย่างใกล้ชิดในพระราชวัง สวนจิตรลดา พระราชวังของพระราชามีแต่การทดลองเรื่องการเกษตร การแปรรูปพืชผักผลไม้เพื่อถนอมอาหาร พลังงานทดแทน ธนาคารเมล็ด พันธุ์ข้าว พืชผัก และต้นไม้ใหญ่นานาเพื่อป้องกันการสูญพันธุ์ พระองค์ ทรงเก็บไว้ให้พสกนิกรชาวไทยได้ศึกษา วิจัย และเพาะปลูก ในยามที่โลก ขาดแคลน

ประเทศไทยจะเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญในการแก้ปัญหาชาวยุโรป ต่อไปในอนาคต

ฉันได้มีโอกาสเข้าไปทำข่าวโครงการในพระราชวังก่อนหน้านั้น หลายปีมาแล้ว ยังจำได้ว่า เจ้าหน้าที่โครงการพาไปดูกระบวนการผลิตซีฟู้ด เทียนไขในพระราชพิธี ทำให้ฉันทราบว่า แม้แต่เทียนไขที่ใช้แล้วใน พระราชพิธีต่างๆ ที่เหลือ พระองค์ทรงให้นำกลับมาหลอมแล้วหล่อเป็น เทียนเล่มใหม่ ไม่มีอะไรสูญเปล่าเลย พระองค์ทรงมีรายละเอียดเล็กๆ

น้อยๆ ให้เราได้เรียนรู้ในทุกเรื่อง แม้แต่เรื่องการประหยัด อดออม ที่เป็นหนทางหนึ่งในการสร้างชาติ และเป็นธรรมะข้อหนึ่งที่พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญ

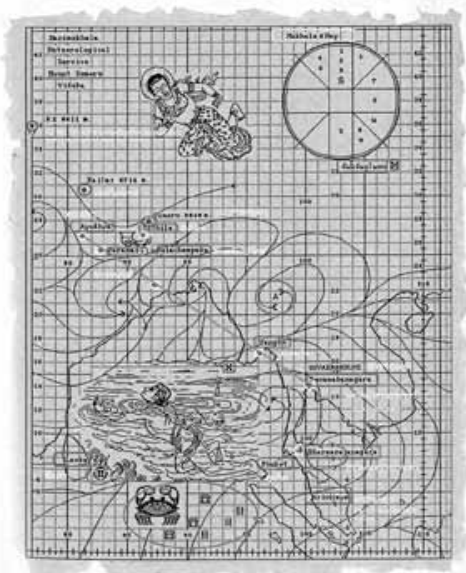
ฉันรอคอยอยู่ในจุดที่เจ้าหน้าที่ให้รอสื่อสำนักอื่นๆ มาสมทบ เมื่อผู้สื่อข่าวและช่างภาพจากทุกสำนักไปถึง พร้อมทั้งจิตรกรและศิลปินด้วย เราทุกคนจึงได้ไปรอเข้าเฝ้าพระองค์ท่านด้วยใจจดจ่อ เจ้าหน้าที่ในพระราชวังแจกขนมและน้ำผลไม้ให้รับประทานเป็นของว่างระหว่างการรอคอย เรานั่งกันอย่างเงียบเชียบ

และแล้วเวลานั้นก็มาถึง พระองค์ทรงปรากฏพระวรกายในชุดสูททรงกล้าวเล็กน้อยด้วยพระอารมณ์ขัน เกี่ยวกับที่ทรงออกมาช้า เท่าที่ฉันบันทึกไว้ในรายงานข่าวหน้าจุดประกาย นสพ.กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันอาทิตย์ที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๙ ตอนหนึ่งว่า ที่เสด็จลงมาช้า ก็มีเหตุผล เพราะการแก้หนังสือยังไม่เสร็จ ยังมีแก้ทั้งภาพศิลปิน ซึ่งคงกลุ้มใจ แต่งานก็ต้องเพียรต่อไป มีการแก้ภาษาไทย ซึ่งบางตัวเขียนผิด และภาษาอังกฤษที่บางตัวที่ผิดไวยากรณ์ ถกเถียงกัน

“สมเด็จพระเทพรัตนฯ ก็ทรงช่วยทำถึงสองวัน สองคืน กับเพื่อนๆ ซึ่งเพื่อนๆ ได้แบ่งออกเป็นสองพวก คือพวกที่ดูดาวหาง และดูพระมหาชนก สมเด็จพระเทพรัตนฯ ขึ้นมาตาปรีอ เพราะดูทั้งดาวหาง และดูทั้งพระมหาชนก ซึ่งความเพียรก็ต้องมี แม้ตาปรีอ ก็ต้องเพียรต่อไป”

จากนั้นพระองค์ทรงอธิบาย **หัวใจของบทพระราชนิพนธ์เล่มนี้** ซึ่งก็คือ **ความเพียร** นั่นเอง พระองค์ตรัสว่า ความเพียรต้องมี สำคัญที่สุดคนเราทำอะไรต้องมีความเพียร แม้จะไม่เห็นฝั่ง ก็ต้องว่ายน้ำ และมีคำตอบอยู่ว่า มีประโยชน์อย่างไร

“เพราะถ้าหากพระมหาชนกไม่เพียรว่ายน้ำเป็นเวลา ๗ วัน ๗ คืน ก็จะได้ไม่พบเทวดา คนอื่นที่ไม่มีความเพียรที่จะว่ายน้ำ ก็จะเป็นอาหารของปลาและเต่า เพราะฉะนั้น ความเพียร แม้จะไม่ทราบว่าจะถึงฝั่งเมื่อ

“
หัวใจของบทพระราชนิพนธ์เล่มนี้
คือ ความเพียร
พระองค์ตรัสว่า
ความเพียรต้องมี สำคัญที่สุด
”

ไหว่ ก็ต้องเพียรว่ายน้าต่อไป ศูนย์กลางของหนังสือเล่มนี้ คือความเพียร โดยไม่คำนึงถึงว่าจะได้ประโยชน์อะไร หรือได้ผลอะไร”

จากนั้น ทรงเดินชมภาพประกอบแต่ละภาพอย่างใกล้ชิดและแนะนำ ศิลปินวาดภาพให้เพิ่มเติม ปรับปรุง แก้ไขภาพเพื่อให้สมบูรณ์ตาม ท้องเรื่องอย่างละเอียด ด้วยบทพระราชนิพนธ์เล่มนี้ ทรงใช้เวลากว่า ๒ ปีตั้งแต่เริ่มต้นมาจนถึงวันนั้น เมื่อประมาณปลายเดือนเมษายน ๒๕๓๙ พระองค์ทรงงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ ทรงตรวจปฏิรูปด้วย พระองค์เอง แก้ไขคำผิดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้เสร็จสมบูรณ์ อย่างละเอียดเพื่อมิให้มรดกอันล้ำค่าของแผ่นดินเล่มนี้มีตำหนิแม้เพียง นิดเดียว ด้วยหนังสือเล่มนี้ พระองค์ตรัสว่าเป็นหนังสือที่รักยิ่งของ พระองค์

ปรัชญา เกาทอง หนึ่งในจิตรกรที่วาดภาพประกอบพระราชนิพนธ์ ในช่วงสุดท้ายของบทพระราชนิพนธ์ ที่ฉายภาพรวมของเรื่องราวทั้งหมด ที่พระองค์ทรงเสนอทางออกอย่างสร้างสรรค์ใหม่เล่าให้ฟังว่า ตามท้องเรื่อง เดิมในทศชาติชาดก พระมหาชนกทรงเห็นผู้คนแย่งชิงต้นมะม่วงที่ออกผล

“ ยังเรตึกเขาวานขอในหลวงรัชกาลที่ ๙ อย่างละเอียด และฝึกฝนที่ตัวเราโดยไม่บ่นว่ากล่าวสับแหวดล้อมต่าต่างๆ นานา เราจะมีกำลังใจเพิ่มขึ้น ดึงหัวใจของ “พระมหาชนก” ที่ในหลวงของเราปรารถนาให้พสกนิกรของพระองค์ ”

ตก ส่วนต้นมะม่วงที่ไม่มีผล ก็ไม่มีใครสนใจ พระมหาชนกจึงทรงตัดสิ้นพระราชหฤทัยออกผนวช แต่ในหลวงทรงออกผนวชไม่ได้ เพราะพระองค์มีปณิธานที่จะช่วยเหลือพสกนิกรของพระองค์ที่ยังลำบากก่อน

“ผู้คนมีทั้งบวกและลบ พระองค์ทรงอยากสอนคนที่เป็นลบให้เป็นบวกให้ได้ สอนคนรุ่นใหม่ให้มีคุณภาพ โดยมีจุดเด่น คือเรื่องความเพียร บ้านเมืองจะก้าวหน้า ต้องมีความสมดุลระหว่างอนุรักษ์และพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ พระองค์ทรงย้ำว่าถ้าไม่สร้างดุลยภาพตรงนี้ขึ้นมาก็แย่ คือสร้างสรรค์อย่างเดียวก็เข้าป่าไปเลย อนุรักษ์อย่างเดียวก็ตกขอบเหมือนกัน

“เรามีฐานความเป็นไทยก็ต้องมีความเป็นสากลเข้ามาด้วย พระองค์ท่านทรงอยากให้ประเทศนี้ มีการเติบโตอย่างมีโครงสร้าง มีคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความเพียร”

ผ่านไปสี่สิบปีแล้ว พระมหาชนก จัดพิมพ์หลายต่อหลายครั้ง ทั้งเล่มใหญ่ เล่มเล็ก และฉบับการ์ตูน เพื่อให้เด็กๆ อ่านได้เข้าใจง่าย อีกทั้งยังมีการสร้างสรรค์เป็นแอนิเมชันแล้วด้วย เรียกว่า พระองค์ทรงจัดทำสื่อไว้ให้อย่างสมบูรณ์แบบที่สุด เพื่อให้คนรุ่นหลังย่อย่ง่าย และนำมาใช้ได้จริงในชีวิต เวลาเกิดอุปสรรคใดๆ ก็จักไม่ย่อท้อ เพราะมีความเพียรเป็นที่ตั้ง

พระมหาชนก จึงไม่ใช่หนังสือที่อ่านเที่ยวจบแล้วจบเลย หากมีนัยสำคัญมากมายที่จะทำให้เรามีพลังความพากเพียรต่อการดำเนินชีวิตอย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

เมื่ออ่านแล้วอ่านอีก ทุกครั้งที่ฉันเห็นภาพ นางมณีเมฆขลาเหาะอยู่ บนฟ้า และมีพระมหาชนทรวายอยู่ในน้ำ **ฉันมักตั้งคำถามว่า ทำไมพระมหาชนทรวายจึงทรงมีความเพียรในการว่ายน้ำอย่างไม่เห็นฝั่งอยู่เช่นนั้น แล้วตัวเราเล่า...**

เราจะได้อ่านคำตอบด้วยตัวเราเองในขณะนั้น สำหรับปัญหาใดๆ ที่ว่ายาก หากนึกถึงภาพนี้ เราจะมีกำลังใจ ยิ่งเราศึกษางานของในหลวงรัชกาลที่ ๙ อย่างละเอียดและฝึกฝนที่ตัวเราโดยไม่บ่นว่ากล่าวสิ่งแวดล้อมต่างๆ นานา เราจะมีกำลังใจเพิ่มขึ้น ดังหัวใจของ “พระมหาชนทรวาย” ที่ในหลวงของเราปรารถนาให้พลสกนิกรของพระองค์ และใครก็ตามบนโลกที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ ก็คือ ...ขอจงมีความเพียรอันบริสุทธิ์ ปัญญาที่เฉียบแหลม และกำลังกายที่สมบูรณ์ เป็นกล้าพันธุ์ของแผ่นดิน และของมนุษยชาติ ในอันที่จะช่วยกันสร้างความเข้าใจและสันติธรรมให้เกิดขึ้นโดยทั่วกัน

เวลาไม่เคยรอคอยใครเลยจริงๆ ฉันเก็บรายงานข่าว “พระมหาชนทรวาย มรดกทางปัญญาล้ำค่าแห่งแผ่นดิน...รัชกาลที่ ๙” ใส่กรอบไว้จนหนังสือพิมพ์กลายเป็นสีเหลือง บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ที่มอบหมายงานให้ฉันไปงานนี้ ออกบวชหลังจากปีนั้นผ่านพ้น จนบัดนี้สืบกว่าพรรษาแล้ว

“พระมหาชนทรวาย” ทำให้ฉันเรียนรู้ว่า เราต่างกำลังเดินทางตามรอยพระองค์อยู่เสมอ ไม่ว่าเราจะอยู่ในบทบาทใดของสังคม เราจะไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ เราจักว่ายน้ำไป แม้ไม่เห็นฝั่ง

ด้วยความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ●

จากพลสกนิกรของพระองค์คนหนึ่ง...
“หมอนไม้”

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

เห็นทุกข์ จะ เห็นธรรม

หลวงพ่อบราโมทย์ ปาโมชฺโช

เรื่องธรรมदानะ (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช)
ท่านอายุมากแล้ว มีชีวิตอยู่ อายุเยอะๆ ไม่สบายนะ ร่างกายช่วยตัวเอง
ไม่ได้ มีแต่เรื่องเจ็บตัวตลอด ไม่ใช่ชีวิตเป็นของวิเศษวิโสหรอก

ในส่วนตัวท่าน ท่านสบายของท่านอยู่แล้ว เพราะความดีที่ท่านทำมา
เยอะแล้ว ที่ว่าห่วงใจคือพวกเราเอง เราไม่มั่นใจในความดีของเราเอง
เราหวังจะพึ่งท่าน ไปๆ มาๆ รักตัวเองเยอะ บางทีพ่อแม่เราไม่สบายมากๆ
โดนหมอทำอย่างโน้นอย่างนี้ เรายังอยากปล่อยเลย

เวลาอะไรก็เหมาะสมทุกอย่างนะ ตอนนี้อยู่บ้านเมืองกำลังร่มเย็นอยู่
สงบอยู่ คนที่จงรักภักดีกำลังมีอำนาจอยู่ ถ้าได้พวกคิดร้าย เกิดภาวะ
อย่างนี้ ฉวยโอกาสทำอะไรได้เยอะแยะเลย บ้านเมืองเสียหายมากกว่านี้

คัดจากบางตอนของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อบราโมทย์ ปาโมชฺโช

วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๗ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ (๕๙๑๐๑๕.mp3)

(ตรวจทานโดยอาจารย์สุรวัฒน์ เสรีวิวัฒนาและทีมงาน)

ขอขอบคุณ www.dhamma.com

ชาวพุทธเรามองทุกอย่างด้วยเหตุด้วยผล ท่านก็แสดงธรรมะให้เราดู ไม่เพียง เป็นอนัตตา เห็นไหม เราไม่อยากคิดถึงด้วยซ้ำไปว่าท่านจะสิ้น ท่านก็สิ้นจนได้ เพราะฉะนั้น ไม่ใช่เวลาที่จะมาเศร้าโศกนาน เศร้าโศกพอสมควร ทำความดีไป **บอกว่ารักพ่อ รักพ่อ ทำอย่างพ่อให้ได้ ก็แล้วกัน ตั้งอกตั้งใจปฏิบัติเข้า อย่างน้อยก็ลดคนเลวคนหนึ่งในสังคม ลดลงสักคนนะ บ้านเมืองก็ดีขึ้น พ่อรู้พ่อก็ชื่นใจ**

ไม่ต้องไปมองว่าอดีตท่านเป็นใคร เป็นโพธิสัตว์องค์ไหนมา อนาคตจะเป็นอะไร **ดูปัจจุบันซิ ในโลกนี้มีคนสักกี่คน ที่คนรักเท่านี้** ฉะนั้น ชาวพุทธเรามองอะไรก็เป็นปัจจุบันหน้อยนะ อย่าหลอกตัวเอง เพ้อๆ ไปเรื่อยๆ

ถึงวาระท่านก็ต้องสิ้น นั่นคือความจริง เรามั่นใจใหม่ว่าท่านดี เรามั่นใจ ไม่ต้องห่วงท่าน เราก็ต้องทำตัวไม่让您ห่วงด้วย พัฒนาตัวเองไป อย่าเห็นแก่ตัว ที่บ้านเมืองวุ่นวายทุกวันนี้ะ ย่อลงมาแล้วก็แค่ความเห็นแก่ตัวเท่านั้นแหละ

ประเทศไทยพัฒนาประเทศมาพร้อมกับญี่ปุ่น เริ่มพัฒนาประเทศ สมัยรัชกาลที่ ๕ สมัยเมจิของญี่ปุ่น เขาไปถึงไหนแล้ว เราก็ยังอยู่อย่างนี้ ใครก็ช่วยเราไม่ได้หรอก เพราะเราชั่วของเราเอง คนโกงเต็มบ้านเต็มเมือง อย่างน้อยเราลดคนชั่วลงสักคนหนึ่ง ทำอะไรที่ดีๆ ไม่เห็นแก่ตัว ส่วนรวมมันค่อยๆ เขยิบขึ้น ทีละหน้อยๆ ก็ยังดี

ต่อไปนี้รู้สึกตัวบ่อยๆ ไม่ปล่อยให้ความเศร้าโศกครอบงำใจ อย่าว่าแต่ความเศร้าโศกเลย ความดีใจเรายังไม่ให้ครอบงำใจเลย เรื่องอะไรจะปล่อยให้ความเศร้าโศกครอบงำใจ ต้องรักษาใจเอาไว้ ไม่รักษาใจนะ เสียใจไปดวงเดียว เสียหมดเลย ไม่มีอะไรดีขึ้นมาเลย รักษาใจเอาไว้ ไม่ต้องห่วงท่าน ท่านดีของท่าน สมบูรณ์ของท่านอยู่แล้วละ ห่วงก็ห่วงตัวเอง ว่าเราจะรักษาความดีเอาไว้ได้ไหม

“ ชาวพุทธเรามองทุกอย่างด้วยเหตุด้วยผล
ท่านก็แสดงธรรมะให้เราดู ไม่เที่ยง เป็นอนัตตา เห็นไหม
เราไม่ยอกคิดถึงด้วยซ้ำไปว่าท่านจะสิ้น ท่านก็สิ้นจนได้
เพราะฉะนั้น ไม่ใช่เวลาที่จะมาเศร้าโศกนาน เศร้าโศกพอสมควร
ทำความดีไป บอกว่ารักพ่อรักพ่อ ทำอย่างพ่อให้ได้ก็แล้วกัน ”

ใครร้องให้บ้าง ยกมือซิ ร้องเองหรือว่าร้องเพราะคนอื่นร้อง ร้องก็
ไม่ว่าหรือคนนะ แต่ร้องพอสมควร มีสติ ทำกุศลให้มากๆ ถวายส่วนบุญ
ส่วนกุศลไป นี่คือสิ่งที่เราทำให้ท่านได้นะ ถัดจากนั้นก็ทำเพื่อตัวเราเอง
เพื่อสังคมที่เราจะต้องอยู่กันต่อไป

ความเห็นแก่ตัวมันน่าเกลียด ค่อยๆ ดูตัวเองให้ออก อะไรที่เห็น
แก่ตัว ค่อยๆ ลด ค่อยๆ ละไป ครูบาอาจารย์สอนแทบตาย ถ้ายังดี
เหมือนเดิม ไม่ได้อะไรขึ้นมา อย่างแย่งกันเข้าศาลา แย่งกันจอตรถ
แย่งกันกิน แย่งกันทำอะไรอย่างนี้ ลดได้ก็ลดไปนะ พยายามลดละเข้า
มันน่าเกลียด ก็เลสไม่ไว้หน้าใคร

ในทางร่างกาย เราก็มีความแก่รออยู่ มีความเจ็บไข้รออยู่ มีความ
ตายรออยู่ เพราะฉะนั้นเราประมาทไม่ได้เลย ทั้งทางกายและทางใจ
ทางร่างกายมีความแก่ ความเจ็บ ความตาย รออยู่ ทางจิตใจมีการ
พลัดพรากจากสิ่งที่รัก การประสบสิ่งที่ไม่รัก ความไม่สมปรารถนาทั้งหลาย
รอเราอยู่ เราต้องเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับทุกสิ่งทุกอย่าง

หัดภาวนาไปเรื่อยๆ แล้วมันจะเห็นทุกข์ ดูความจริงของกาย ดู
ความจริงของใจให้มาก แล้วมันจะเห็นทุกข์ เห็นทุกข์แล้วเราจะรู้เลย
อยู่ไม่ได้แล้ว จะต้องไปให้พ้น บางท่านก็ความภรรณาสูง พ้นเฉพาะตัวก็
ไม่ได้ อย่างพระโพธิสัตว์ อยากพาคนอื่นให้พ้นไปด้วย ถ้าเราเป็นแค่สาวก

“ เราประมาณไม่ได้เลย ทั้งทางกายและทางใจ
การร่างกายมีความแก่ ความเจ็บ ความตาย รออยู่
ทางจิตใจมีการพลัดพรากจากสิ่งที่รัก การประสบสิ่งที่ไม่รัก
ความไม่สมปรารถนาทั้งหลายรอเราอยู่
เราต้องเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับทุกสิ่งทุกอย่าง ”

ก็แค่เอาตัวรอด ช่วยคนอื่นได้นิดหน่อยเท่าที่ช่วยได้ ใจมันจะเป็นแบบนั้น
แต่ถ้าอย่างพระพุทธเจ้า ท่านเมตตากรุณาสูง ท่านอยากช่วยสัตว์ให้มาก
ที่สุดเลย

ถ้าพวกเราอยู่มานาน แก่อย่างหลวงพ่อนะ จะเห็นเรื่องความตายนี้
เรื่องปกติ มีท่านหนึ่งตายไปแล้วหลวงพ่ห้วนไหวมามากที่สุดเลย คือ
หลวงปู่ดุลย์ ได้ยินว่าท่านมรณภาพ ใจเนี่ยสะเทือนรุนแรง ห้วนไหว
มีความรู้สึกว่าเป็นลูกกำพร้าแล้ว ต่อไปนี่ไม่มีพ่อแม่มาดูแลเราแล้ว เรา
ต้องพึ่งตัวเอง ห้วนไหวมมาก ตอนพ่อแท้ๆ ตายนะ ไม่ห้วนไหว หลวงปู่
ดุลย์มรณภาพนะ ห้วนไหวมมาก เพราะครูบาอาจารย์ที่สอนธรรมะเรา เป็น
พ่อเป็นแม่ในวิภวภูมิจงเรา พอรู้สึกขาดท่าน มันว่าเหว

แต่ว่าเหวแล้วกลับรู้สึกแปลกไปอีก (คือ) ตอนท่านมีชีวิตอยู่นะ เรา
ภavana บางวันยังขี้เกียจ แต่ขี้เกียจก็ทำนะ บางวันยังอ้อยส้อยอ้อยอิ่ง
ไปคิดเรื่องโน้นเรื่องนี้เล่น มีเหมือนกันเถลไถลเหมือนกัน แต่ไม่นาน
ตั้งแต่ได้ยินว่าท่านสิ้นนี้ ไม่กล้าเลย ถ้าจะเถลไถลนิดหนึ่งนะ เหมือนท่าน
ตาเขียวใสอยู่เลย

นี่ พอครูบาอาจารย์สิ้นไป เหมือนท่านเฝ้าเราทั้งวันเลย ไม่กล้า
เถลไถล เลยขยันภavana ●

“ผู้ใดทำให้ถึงความ
เป็นกลางได้
ผู้นั้นจะพ้นจาก
ทุกข์ทั้งปวง”

หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี
(พระราชนิเวศรังสีคัมภีร์ปญญาวิศิษฐ์)

“ไปอยู่ทำไมกับความโกรธ
ไปอยู่ทำไมกับความทุกข์
ไม่โกรธก็มี ไม่ทุกข์ก็มี

ควายมันตกหล่ม
มันยังรู้จักถอนตัวออกมา
แต่คนเมื่อไปตกอารมณ์
ทำไมไม่รู้จักถอนตัว”

หลวงพ่อคำเขียน สุวณฺโณ
(พระครูบรรพตสุวรรณกิจ)

โลกแห่งช่อง พระบารมี

วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ นครนิวยอร์ก เวลา ๑๐.๐๐ น. ตามเวลาในสหรัฐอเมริกา หรือ ๒๑.๐๐ น. ตามเวลาในประเทศไทย ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (ยูเอ็น) มีการประชุมเพื่อสดุดีและเฉลิมพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยให้ผู้แทนประเทศต่างๆ ขึ้นกล่าวสดุดี ซึ่งการจัดประชุมเช่นนี้ถือเป็นโอกาสพิเศษ **นายปีเตอร์ รอมป์สัน** ตัวแทนจากประเทศฟีจี ประธานสมัชชาสหประชาชาติ กล่าวสดุดีเป็นคนแรก มีใจความว่า พระองค์ทรงครองราชย์นานถึง ๓๐ ปี ทรงได้รับการยกย่องจากประชาชนชาวไทยและนานาชาติว่าทรงมีความวิริยอุตสาหะในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อประเทศและประชาชนมาโดยตลอด

พระองค์ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลมากมาย หนึ่งในนั้นคือ **รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์** จากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (ยูเอ็นดีพี) เพราะทรงเป็นผู้นำในการดูแลดิน ทรัพยากรธรรมชาติในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน สหประชาชาติจึงกำหนดให้วันที่ ๕

ธันวาคม ซึ่งเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระองค์เป็น “วันดินโลก” (World Soil Day) มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 จากนั้นประธานได้ขอให้ที่ประชุมยื่นแสดงความอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เป็นเวลา ๑ นาที

นายบัน คี-มูน เลขาธิการสหประชาชาติได้ขึ้นกล่าวเป็นคนต่อมา โดยกล่าวสรรเสริญพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ด้านความคิดสร้างสรรค์ ความมีมนุษยธรรม ทรงเป็นพลังในการรักษาเสถียรภาพที่สามารถนำประเทศผ่านพ้นวิกฤตทางการเมืองมาได้หลายครั้ง ทรงทุ่มเทประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ทรงนำประเทศไทยและคนไทยทั้งชาติไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

นายบันได้กล่าวย้ำว่าการที่โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จอันสูงสุด ด้านการพัฒนามนุษย์แด่พระองค์นั้น เป็นรางวัลสำคัญที่ไม่เคยมีพระมหากษัตริย์พระองค์ใดเคยได้รับทูลเกล้าฯ ถวายมาก่อน จากนั้นตัวแทนภูมิภาคต่างๆ ได้ขึ้นกล่าว ต่างยกย่องพระปรีชาสามารถในการพัฒนาและเชิดชูหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ว่าเป็นดังของขวัญที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยจะได้น้อมนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

ในวันนั้น เชื่อว่าช่วงเวลาที่กินใจคนไทยที่สุดคือช่วงของ **นางซาเมธา พาวเวลล์** เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรสหรัฐฯ ประจำสหประชาชาติ จึงขอบันทึกความคำกล่าวของเธอไว้ตรงนี้ ดังนี้...

“ในนามของประเทศสหรัฐฯ ดิฉันขอแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้ง และอย่างจริงใจต่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชชนัดดา และประชาชนชาวไทยต่อการสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งนอกจากจะทรงเป็นมิตรกับสหรัฐฯ ตลอดพระชนมชีพของพระองค์แล้ว ยังทรงมีความผูกพันส่วนพระองค์กับชาติของเราด้วย

“โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติถูกละเลย ถวายรางวัล
ความสำเร็จอันสูงสุด ด้านการพัฒนามนุษยแต่พระองค์นั้น
เป็นรางวัลสำคัญที่ไม่เคยมีพระมหากษัตริย์พระองค์ใด
เคยได้รับถูกละเลย ถวายมาก่อน ”

อีกทั้งสมเด็จพระบรมราชชนก และสมเด็จพระบรมราชชนนีของ
พระองค์ ทรงพบกันที่เมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์ ที่ซึ่งทั้งสอง
พระองค์เคยทรงศึกษาวิชาการแพทย์ พระราชบิดาเคยทรงศึกษาที่
มหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด และพระราชชนนีทรงศึกษาที่วิทยาลัยซิมมอนส์
แม้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจะทรงพำนักอยู่ที่นั่น
เฉพาะในช่วงที่ยังทรงพระเยาว์ แต่เรายังรู้สึกได้ว่าพระองค์ยังทรงสถิต
ณ ที่นั่น

ที่ดิฉันพูดถึงเรื่องนี้ได้ เพราะก่อนที่จะได้รับเกียรติให้เข้าร่วมงานกับ
คณะรัฐบาลของนายโอบามา ดิฉันเคยสอนอยู่ที่สถาบัน Kennedy
School of Government ที่มหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด และเส้นทางที่ดิฉัน
ต้องเดินผ่านจัตุรัสคิงภูมิพล (King Bhumibol Square) ที่ตั้งอยู่
ติดกับเคนเนดีสแควล์ จัตุรัสแห่งนี้ได้รับการตั้งชื่อเพื่อเป็นเกียรติต่อการ
พระราชสมภพของพระองค์ ไม่ใช่เรื่องแปลกเลยที่เมื่อใดที่เดินผ่านจัตุรัส
คิงภูมิพล แล้วดิฉันจะได้เห็นคนไทยเดินทางไปที่นี่เพื่อถวายความ
เคารพแด่พระองค์ บางคนก็เข้าไปถ่ายภาพใกล้ๆ แผ่นจารึกพระนามของ
พระองค์

ในเมืองเคมบริดจ์มีสถานที่อีกหลายแห่งที่เป็นแบบนี้ เช่น ในเมือง
บริงแฮม ที่ตั้งของโรงพยาบาลหญิง สถานที่ซึ่งพระราชชนนีเคยทรงงาน
อยู่ แทบจะไม่มีวันใดเลยที่จะไม่เห็นคนไทยนำของขวัญ ดอกไม้ หรือ
ข้อความที่เขียนบนแผ่นกระดาษเล็กๆ ไปถวาย เพราะการเสียดสีของ
พระองค์เป็นแรงบันดาลใจให้คนไทยอยากแสดงออกเช่นนั้น

เกือบยี่สิบปีที่แล้วมีนักข่าวคนหนึ่งทูลถามพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชว่า ทรงต้องการให้ผู้คนจดจำพระองค์ว่าอย่างไร พระองค์มีพระราชดำรัสตอบว่า

“หากพวกเขาต้องการเขียนสิ่งที่ดีเกี่ยวกับข้าพเจ้า พวกเขาควรเขียนว่า ข้าพเจ้าทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์ได้อย่างไร”

ในสายพระเนตรของพระองค์นั้น การได้ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ หมายถึงการหาหนทางแก้ปัญหาซึ่งประชาชนทั่วไปเผชิญอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้ด้อยโอกาสและบรรดาคนชายขอบ และหนทางเดียวที่จะทำให้รู้ได้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์และเข้าใจถึงปัญหาที่ประชาชนเผชิญอยู่ คือการเสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่ที่ประชาชนอาศัยอยู่ โดยเฉพาะในพื้นที่ยากจนในชนบท ซึ่งตลอดรัชสมัยของพระองค์ ได้ทรงดำเนินโครงการพัฒนาหลายพันโครงการ

แต่ไม่ใช่แค่การเสด็จพระราชดำเนินไปยังสถานที่เหล่านั้นเท่านั้น หากยังทรงพบปะกับพลกนิกรในท้องถิ่น ทั้งชาวประมง ชาวสวนยาง ชาวนา หรือนักเรียนชั้นประถม เมื่อพระองค์ทรงพบปะกับข้าราชการ ก็ทรงเลือกที่จะพบกับผู้ที่ทำงานในระดับรากหญ้า นักพัฒนาการเกษตร ครู และตำรวจ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นมากกว่าผู้ที่คอยสังเกตการณ์ เพราะการทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ หมายถึงการช่วยแก้ปัญหาที่คนไทยเผชิญอยู่ และทรงส่งเสริมให้เขาทำเช่นเดียวกับพระองค์

พระองค์สนพระราชหฤทัยในทางจลนศาสตร์ ทรงมุ่งมั่น สร้างสรรค์ สนพระราชหฤทัยในทางวิทยาศาสตร์ตลอดพระชนมชีพของพระองค์ ได้ทรงจดทะเบียนสิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้าเกือบสี่สิบลายการ ส่วนใหญ่เกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ของพระองค์ ที่ทรงทดลองและพัฒนาด้วยพระองค์เอง และส่วนใหญ่เพื่อใช้แก้ปัญหาที่พลกนิกรผู้ยากไร้เผชิญอยู่ นี่เป็นสิ่งที่มีความพิเศษเป็นอย่างยิ่ง

“หากพวกเขา
ต้องการเขียนสิ่งที่ดี
เกี่ยวกับข้าพเจ้า
พวกเขาควรเขียนว่า
ข้าพเจ้าทำในสิ่งที่เกิด
ประโยชน์ได้อย่างไร”

แนวพระราชดำรินี้เรื่องโครงการ “แก้มลิง” ที่ทรงคิดเพื่อแก้ปัญหา
อุทกภัยที่ไทยเผชิญอยู่ พระองค์ทรงจำได้ว่าเมื่อครั้งทรงพระเยาว์ ทรงเคย
เห็นลิงเคี้ยวกล้วยแล้วเก็บไว้ที่สองกระพุ้งแก้มเพื่อเอาไว้กินในภายหลัง

การก่อสร้างอ่างกักเก็บน้ำขนาดเล็กซึ่งใช้หลักการเดียวกัน เพื่อ
เก็บกักน้ำส่วนเกินในช่วงที่ฝนตกหนัก เอาไว้ใช้ทำการเกษตรในภายหลัง
ระบบกักเก็บน้ำตามโครงการแก้มลิงยังคงใช้กันอยู่ทั่วประเทศไทย

การคิดค้นหลายสิ่งหลายอย่างของพระองค์เป็นไปในทำนองนี้
คือการผสมผสานอนุรักษณ์คู่ไปกับการพัฒนามนุษย์ พระองค์ทรงก้าวไกล
ไปหลายทศวรรษในเรื่องความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งสำคัญ
ต่อสุขภาพในระยะยาวของชุมชน

“ ในสายพระเนตรของพระองค์นั้น การได้ทำในสิ่งที่เป็ประโยชน์ หมายถึงการหาหนทางแก้ปัญหา ซึ่งประชาชนทั่วไปเผชิญอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้ด้อยโอกาสและบรรดาคนชายขอบ และหนทางเดียวที่จะทำให้รู้ได้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ และเข้าใจถึงปัญหาที่ประชาชนเผชิญอยู่ คือการเสด็จพระราชดำเนิน ไปยังพื้นที่ที่ประชาชนอาศัยอยู่ โดยเฉพาะในพื้นที่ยากจนในชนบท ซึ่งตลอดรัชสมัยของพระองค์ ได้ทรงดำเนินโครงการพัฒนา หลายพันโครงการ ”

มิถุนายน ปี ค.ศ. 1960 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินไปยังสหรัฐฯ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของประธานาธิบดีดีไวท์ ไอเซน ฮาว์ และทรงถูกขอให้มีพระราชดำรัสต่อสภาองเกรสของสหรัฐฯ ขณะนั้นทรงเจริญพระชนมพรรษาเพียง ๓๒ พรรษา วันนั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชตรัสว่า ที่ทรงรับคำกราบบังคมทูลเชิญนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะต้องการได้มาเห็นสถานที่เกิดของพระองค์ ที่เมืองเคมบริดจ์ ซึ่งได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนในครั้งนั้นด้วย

อย่างไรก็ดี ได้ตรัสด้วยว่าเป็นการเสด็จพระราชดำเนินเยือนเพื่อตอกย้ำมิตรภาพอันพิเศษ และค่านิยมที่ไทยและสหรัฐฯ มีร่วมกัน ตรัสอีกว่ามิตรภาพที่รัฐบาลหนึ่งมีต่ออีกรัฐบาลนั้นเป็นสิ่งสำคัญ แต่**มิตรภาพที่คนคนหนึ่งมีต่ออีกคนนั้น เป็นเครื่องประกันถึงสันติสุขและความเจริญก้าวหน้า**

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสต่ออีกว่า สิ่งหนึ่งที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาวไทย คือ**ค่านิยมที่ผู้มีต่อครอบครัว สมาชิกครอบครัวมักได้รับการคาดหวังว่าจะให้**

ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามจำเป็น ซึ่งการให้ความช่วยเหลือนั้น เป็นความดีในตัวเองอยู่แล้ว ผู้ให้ไม่ได้หวังว่าจะได้ยินคำกล่าวเยินยอ ชื่นชมและไม่ได้หวังว่าจะได้รับสิ่งใดตอบแทน แต่ผู้รับก็ยิ่งรู้สึกยินดี พระองค์ก็เช่นกัน เมื่อถึงคราวของพระองค์จะทรงทำตามพันธะนี้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชตรัสเกี่ยวกับ ความผูกพันและความมีน้ำใจในหมู่ครอบครัวไทย แต่เมื่อคิดกลับไป จะเห็นว่า พระราชดำรัสของพระองค์สามารถนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิต ของพระองค์เอง ชีวิตที่ทรงแสวงหาหนทางช่วยเหลือผู้ที่ขัดสน ชีวิตแห่ง การให้ และช่วยเหลือทุกวัน ไม่ใช่เพราะต้องการคำเยินยอ ไม่ได้ต้องการ สิ่งตอบแทน แต่นั่นคือสิ่งที่คนคนหนึ่งจะทำได้เพื่อครอบครัว และพระองค์ ถือว่า **พสกนิกรชาวไทยทุกคนคือครอบครัวของพระองค์**

คนไทยโชคดีที่มีพระองค์อยู่ในครอบครัว และเป็นความโชคดีของ พวกเราที่ได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินตามแนวทางที่พระมหากษัตริย์ ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์นี้ทรงเลือกที่จะดำเนินชีวิตของพระองค์”

วันนี้ ทั้งโลกประจักษ์ในพระอัจฉริยภาพของพระองค์ และร่วมกัน แสดงความอาลัยไปกับคนไทยด้วย ●

“ การให้ความช่วยเหลือนั้น
เป็นความดีในตัวเองอยู่แล้ว
ผู้ให้ไม่ได้หวังว่าจะได้ยินคำกล่าวเยินยอ
ชื่นชมและไม่ได้หวังว่าจะได้รับสิ่งใดตอบแทน
แต่ผู้รับก็ยิ่งรู้สึกยินดี
พระองค์ก็เช่นกัน
เมื่อถึงคราวของพระองค์จะทรงทำตามพันธะนี้ ”

สูญเสีย...ไม่สูญสิ้น

ธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง

พลกนิกรชาวไทยได้สูญเสียพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ที่เปี่ยมล้นพระเมตตา ต่อคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกศาสนา ทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ ต่างเรียกพระองค์ว่า “พ่อ”

พระองค์เป็นพ่อของแผ่นดิน เป็นพ่อที่รักเรา เป็นพ่อที่ทรงห่วงใยเรา เป็นพ่อที่เหนื่อยยากลำบากเพื่อพวกเรา พ่อผู้ทำให้พวกเรามีความสุข

สงบเย็น พ่อที่ต่อสู้กับความอดอยากยากจน เพื่อให้พวกเราได้อยู่ มีกิน พ่อที่ทำให้เราได้อัจฉริยะคำว่า **เศรษฐกิจพอเพียง** พ่อที่ปวงชนชาวไทย และต่างชาติให้ความเคารพยกย่อง ยอมรับในอัจฉริยภาพ และพระปรีชาสามารถของพระองค์

พวกเราต่างทราบว่ พระองค์มีโครงการพระราชดำริมากมายอันเป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อพี่น้องปวงชนชาวไทย และต่อมวลมนุษยชาติ คนๆ เดียวทำไมจึงมีความรู้ความสามารถ ที่ทำประโยชน์ได้มากมายมหาศาลถึงขนาดนี้ มากมายจนยากที่จะอธิบายได้ครบถ้วนสมบูรณ์ และมากมายจนยากที่จะบรรยายได้หมดสิ้น

การสูญเสียพระองค์ไป ย่อมมิใช่การสูญเสีย เราจะไม่สูญเสียในการกระทำความดี เราจะไม่สูญเสียในการรู้จักสามัคคี เราจะไม่สูญเสียความกตัญญูคุณงามความดี เราจะไม่สูญเสียความจงรักภักดี เราจะไม่สูญเสียหัวใจไมตรี ในการทำประโยชน์ให้แก่กันและกัน

ลูกทุกคนที่บอกว่า “รักพ่อ คิดถึงพ่อ” มีพ่อสถิตอยู่ในดวงใจ นับเป็นสิ่งที่ดี แต่จะดียิ่งขึ้นไปกว่านั้น ถ้าลูกทุกคนลุกขึ้นมาทำความดี ทำประโยชน์ต่อผู้อื่น สืบสานงานที่พ่อทำ ทำตามคำที่พ่อสอนอย่างยั่งยืน และต่อเนื่อง พระองค์คงหายเหนื่อย และชื่นใจที่เห็นลูกหลานไทยรักกัน เข้าใจกัน อภัยให้แก่กัน และหันหน้าเข้าหากัน เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์ทำความดี เพียงแค่นี้ก็น่าจะเรียกได้ว่า มีพ่อสถิตในดวงใจที่แท้จริง

เรามาร่วมกันรักพ่อ โดยทำความดีตามที่พ่อสอน ทำความดีและทำประโยชน์เหมือนพ่อทำ ทำตามกำลังความสามารถของเราที่มี ทำเท่าที่เราพอจะกระทำได้ แม้เราจะทำอะไรได้ไม่มากมายนัก แต่อย่างน้อยก็ขอให้เป็นคนหนึ่งที่เป็นคนดีมีศีลธรรม เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีของพระศาสนา เป็นผู้เทิดทูนเคารพบูชาในพระมหากษัตริย์ ที่ได้ทรงกู้ชาติสร้างเมือง ปกป้องรักษาชาติให้พวกเราได้อยู่เย็นเป็นสุขมาตราบนานเท่านาน

“ ถ้าลูกทุกคนลุกขึ้นมาทำความดี
ทำประโยชน์ต่อผู้อื่น สืบสานงานที่พ่อทำ
ทำตามคำที่พ่อสอนอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง
พระองค์คงหายเหนื่อย ”

เราจึงมาร่วมกันทำคำว่า “รักพ่อ” ให้เกิดเป็นรูปธรรมกันเถิด อย่า
ให้พระองค์ต้องเหน็ดเหนื่อยแต่เพียงพระองค์เดียว อย่าให้คำว่ารักพ่อ
อยู่แคในใจ แต่จงทำให้คำว่า “รักพ่อ” สะท้อนออกมาเป็นรูปธรรม ที่ทำให้
คนรุ่นหลัง หรือคนรุ่นต่อๆ ไปสามารถสัมผัสจับต้องได้ คำสอนของพ่อ
นั้นเป็นสากล เช่นเดียวกับคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เป็นสากล สากลที่
ทุกคนสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติตามได้ และให้ผลได้จริง จงอย่าให้
คำสอนของพ่อต้องเลื่อนล้นดับหายไปในยุคของเราเลย

เราสูญเสียน้ำตาเมื่อพ่อจากไป แต่เราก็ปลื้มปีติใจในทุกๆ ครั้งที่
คิดถึงคุณงามความดีของพ่อ ความดีที่พระองค์ทรงทำให้แก่พวกเรามา
ตลอดพระชนมชีพของพระองค์ เรามาร่วมกันทำดีเพื่อพ่อ เพื่อสานต่อ
คุณธรรม ทำดีแบบปิดทองหลังพระ ทำดีเพื่อเสียสละ ทำดีเพื่อความคิด
มิใช่ทำดีเพื่อจะได้ดี ทำดีเพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์ มิใช่ทำดีเพื่อหวังจะ
เอาผลประโยชน์ ทำดีเพราะเห็นว่าสิ่งนั้นดีที่ควรทำ มิใช่ทำดีเพื่อให้ใครมา
ชื่นชมสรรเสริญว่าเราเป็นคนดี ทำดีโดยไม่จำเป็นต้องมีใครเห็น ใครจะ
เห็นหรือไม่เห็นนั้นไม่ใช่สิ่งสำคัญ แต่สิ่งที่สำคัญ นั่นคือ เราทำดีตามที่
พ่อสอน ทำดีเพื่อบูชาพ่อ เท่านั้นพอ

เป็นสิ่งที่น่าชื่นใจ ที่เห็นพี่น้องชาวไทยต่างออกมาแสดงความจงรัก
ภักดี ออกมาเสียสละทำความดีเพื่อพ่อ เราหวังว่าปรากฏการณ์แบบนี้
น่าจะมีสืบเนื่องต่อไปอย่างยั่งยืนและยาวนาน เราคงหวังให้ทุกคนคิด
เช่นเราไม่ได้ แต่เราขอเป็นส่วนหนึ่งเล็กๆ ในความตั้งใจจริงที่จะทำความดี

เช่น เราจะไหว้พระสวดมนต์ทุกวัน เราจะตั้งใจรักษาศีล ๕ ตลอดชีวิต เราจะตั้งใจปฏิบัติธรรม อย่างน้อย ๑๐ นาทีตลอดชีวิต และจะกระทำความดีนี้ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

ความกตัญญูทวายเป็นความดีที่หอมหวานทวนลม เป็นความดีที่ทำให้ทุกคนคิดถึง และอาลัยหา เป็นความดีที่ไม่สูญสิ้น แม้จะมีการสูญเสียไปตามเหตุตามปัจจัย และตามกาลเวลา ●

ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้า นายธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ข่าวประชาสัมพันธ์งานแสดงธรรม ของชมรมกัลยาณธรรม

๑. **รับสมัครเพื่อนผู้มีจิตอาสา** ร่วมช่วยเป็นพลังในการเตรียมงานแสดงธรรม ในวันเสาร์ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๐ สนใจสมัคร โทร. ๐๒-๗๐๒-๗๓๕๓ หรือ ๐๒-๗๐๒-๙๖๒๔ (งานแสดงธรรม วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๐)
๒. ในงานแสดงธรรมของชมรมฯ ทุกครั้ง **จะมีหน่วยการพยาบาลจากโรงพยาบาลสมุทรปราการ** มาออกตรวจสุขภาพ และดูแลสุขภาพในกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินตลอดงาน
๓. **ขอเชิญร่วมเป็นเจ้าภาพโรงทานอาหารมื้อเช้าและมื้อกลางวัน** เพื่อให้บริการอาหารเพียงพอแก่ผู้ฟังธรรมและธรรมบริกรประมาณ ๓,๐๐๐ คน ท่านผู้มีจิตศรัทธาสนใจร่วมเป็นแนวหลังทางธรรมและร่วมเป็นเจ้าภาพอาหาร หรือสนับสนุนปัจจัยในการจัดโรงทาน กรุณาติดต่อ โทร. ๐๒-๗๐๒-๗๓๕๓
๔. **รับสมัครเพื่อนร่วมอุดมการณ์แนวหลังทางธรรม** ร่วมใจสละแรงกายแรงใจ เพื่อรับใช้พระศาสนาและพัฒนาสังคม สนใจงานจิตอาสาของชมรมกัลยาณธรรม โปรดติดต่อ โทร. ๐๒-๗๐๒-๗๓๕๓ หรือ ๐๒-๗๐๒-๙๖๒๔ หรือ www.kanlayanatam.com หรือ Facebook : Kanlayanatam

ลูกพอหลวง

อ๋อ! เป็นเพียงวงกระเส

เป็นครั้งที่สองในชีวิตที่ผมร้องไห้ในที่สาธารณะ ไม่อยากจะเชื่อเลยครับว่าพระองค์ท่านจะเสด็จจากไปในช่วงชีวิตของเรา เพราะเคยได้ยินเรื่องราวมาว่าพระองค์ท่านตรัสไว้ว่าจะอยู่กับพสกนิกรของพระองค์ไปจนถึงพระชนมายุ ๑๒๐ พรรษา ไม่มีอะไรที่แน่นอนจริงๆ

ผมก็เหมือนกับทุกๆ คนที่ได้ทราบข่าวการสวรรคตของพระองค์ในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ คงไม่ต้องบรรยายว่ารู้สึกอย่างไร เหมือนที่นักข่าวมักจะสัมภาษณ์ทุกคนว่ารู้สึกอย่างไร เฮ้อ ถามทำไมครับ! แต่ด้วยการที่ได้เข้ามาช่วยงานชมรมกัลยาณธรรม ได้ใกล้ชิดพระและครูบา-อาจารย์ ก็พอจะตั้งสติได้บ้างว่าเป็นธรรมดาของชีวิตที่ต้องพบสังขารแห่งความพลัดพราก แต่ก็อดที่จะรู้สึกเสียใจไม่ได้ ในเวลา ๓ วันที่ได้นั่งดูรายการทีวีที่ได้นำเสนอพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ ในแต่ละช่วงเวลาต่างๆ แห่งการครองราชย์ของพระองค์ ได้รับรู้เรื่องราวหลายเรื่องราวที่ไม่เคยได้รู้มาก่อนจากโลกโซเชียล ทำให้ความรู้สึกเสียใจกลับกลายเป็นความภูมิใจ ภูมิใจที่ผมได้เกิดมาภายใต้ร่มพระบารมีของ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

แปลกดีนะครับ เราหลายๆ คนบอกว่ารักพ่อ แต่จะมีสักกี่คนที่จะรักพ่อได้ตลอดเวลา สม่ำเสมอ ความรู้สึกรักพ่อตอนที่พ่อยังอยู่ ทำให้ถึงไม่เท่ากับตอนที่พ่อจากไป น้อยคนที่จะรักและเห็นคุณค่าในสิ่งที่พ่อสอนรักในธรรมชาติของพ่ออย่างจริงจังและจริงใจ จะต้องรอให้เกิดสถานการณ์หรือเหตุการณ์สูญเสียอะไรเสียก่อนอย่างนั้นหรือ อย่างที่พระอาจารย์เอกชัย สิริญาโณ ได้กล่าวไว้ในงานแสดงธรรมที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ คราวก่อนนี้ว่า “คนไทยเรามักจะแสดงออกและทำอะไรดีๆ ตามสถานการณ์ เหตุการณ์ เทศกาล และสถานที่ พอถึงวัน เวลา สถานที่ เปลี่ยน เราก็จะกลับมาเป็นคนเก่าเหมือนเดิม” ท่านได้เตือนสติไว้ว่าฟังว่า “ในเมื่อเราเริ่มมีจิตที่คิดดี พุทธดี ทำดีแล้ว ก็ควรถือโอกาสตั้งใจ ตั้งมั่น พยายามรักษาเอาไว้ตลอดไป อย่าได้หลงตามกระแส แค่เพียงแต่ทำความดีตามสถานการณ์ เหตุการณ์ และเทศกาล เพียงแค่นั้น” สาธุ...

ส่วนตัวผมเองที่ผ่านมาก็ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง แต่ก็มี ความพยายามอยู่ ก็ตั้งใจว่าจะใช้เวลาว่างไปเป็นจิตอาสาบริการประชาชน ทำไปได้แล้ว ๓-๔ งานด้วยกัน สนุกดี มีความสุขดีครับ ทำให้ได้รู้เลยว่า สิ่งที่พระองค์ท่านทำให้ประชาชนชาวไทยนั้น ยิ่งใหญ่จนไม่สามารถจะบรรยายเป็นคำพูด หรือแม้แต่จะจินตนาการไปถึงได้ครบถ้วน ก็กะอื่แค่งานจิตอาสาที่ได้ทำไป มันเล็กกะจิริดมาก ยิ่งทำให้รับรู้ถึงความสุขใจที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ได้เห็นรอยยิ้มและน้ำใจจากประชาชนที่เราให้บริการพวกเขา แค่นี้ก็จบข่าวแล้วครับ ไม่ต้องบรรยายอะไรอีก

ตั้งใจ ตั้งมั่น ทำสิ่งดีๆ ให้กับตัวเองและกับผู้อื่นด้วยกันนะครับ อย่าทำไปเพียงแค่ว่าตามสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงหนึ่งของชีวิตเลยนะครับ **ความสูญเสียครั้งนี้ควรมองยิ่งใหญ่พอที่จะทำให้เราทุกคนเปลี่ยนวิถีความคิดและพฤติกรรมถวายหัวใจ เป็นพระราชกุศลตอบแทนความรักที่ยิ่งใหญ่ของพระองค์ท่านได้ ●**

SCG.

สร้างห้องน้ำเพื่อประชาชน
ถวายเป็นพระราชกุศล
แด่พ่อหลวง ร.๙

ณรงฤทธิ์ อุปถัมภ์

วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ ผมได้ข่าวว่า SCG. เราจะร่วมมือกับ
กระทรวงอุตสาหกรรมและกรุงเทพมหานคร ทำความดีถวายพ่อ ด้วย
ภารกิจสุดท้าทายมากๆ คือ “การสร้างห้องน้ำเพื่อประชาชนที่ห้องสนาม-
หลวง” และต้องไปทำการยกประกอบตอนกลางคืนประมาณสี่ทุ่มไปแล้ว
วันที่ ๒๗ ตุลาคม ทำกันต่อตลอดคืนจนสว่าง มีกำหนดส่งมอบห้องน้ำ
ในวันที่ ๒๙ ตุลาคม นั่นคือมีเวลาเตรียมตัวน้อยมากๆ ประมาณ ๔ วัน
เท่านั้น

ทั้งนี้การผลิตสุขาเพื่อประชาชนระบบน็อกดาวนด์ดังกล่าว เป็นการรวมตัวกันของสินค้านวัตกรรมของเอสซีจีและคู่ธุรกิจ ๑๓ บริษัท โดยได้ดัดแปลงจากโครงสร้างระบบโมดูลาร์ของ SCG Heim ประกอบเข้ากับระบบหลังคาผนัง สมาร์ทบอร์ด และวัสดุก่อสร้างต่างๆ ของเอสซีจี รวมทั้งกระเบื้องเซรามิค สุขภัณฑ์และระบบห้องน้ำของ COTTO และผนังกันห้องน้ำสำเร็จรูป Willy รวมทั้งใช้เหล็กของ SYS ทำบันไดสุขาและทางลาดสำหรับผู้พิการ โดยเอสซีจีพยายามให้มีการผลิตและติดตั้งงานระบบไฟฟ้าและสุขาภิบาลให้เสร็จสมบูรณ์จากภายในโรงงานให้มากที่สุด เพื่อย่นระยะเวลาการประกอบและติดตั้ง จากนั้นจึงขนส่งโดยรถบรรทุกมายังท้องสนามหลวง ก่อนทำการประกอบติดตั้งให้แล้วเสร็จด้วยทีมงาน ๑๕๐ คน ที่ร่วมมือกันผลิต ประกอบ และติดตั้งสุขา

เมื่อภารกิจเริ่ม คณะผู้บริหาร SCG. ก็มีการฟอร์มทีมงานชำนาญเฉพาะด้าน เรียกว่าตัดตัวเก่งๆ มาเลย เพื่อที่จะมาช่วยให้ภารกิจนี้สำเร็จให้ได้ ทุกฝ่ายประชุมหารือ ระดมสมองกันทันที

ฝ่ายออกแบบห้องน้ำก็คิดกันว่าควรออกแบบยังไงให้เหมาะกับคนใช้งานทุกๆ กลุ่ม ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ชาย หญิง คนชรา และผู้พิการที่นั่งรถเข็น ฝ่ายสำรวจพื้นที่ก็ต้องเร่งสำรวจด่วน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจของทีมออกแบบ ฝ่ายเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต้องเร่งสั่งของ อะไรที่ต้องใช้ ให้ระดมสั่งมาที่โรงงาน SCG Heim ก่อนทันที ทีมโรงงาน SCG Heim ที่เป็นฐานการประกอบห้องน้ำหลักที่ต้องทำตลอด

“ ขณะนี้สุขาเพื่อประชาชนเพิ่มให้บริการเป็น ๕ จุดแล้วนะครับ ขอเชิญชวนทุกท่านแวะไปใช้บริการได้เลยครับ ย้ำใช้มากพวกเรายิ่งดีใจครับ พวกเราทุกคนภูมิใจที่เกิดมาได้รับพระบารมีของพ่อหลวงครับ ”

๒๔ ชั่วโมง ผลิตภัณฑ์หมุนเวียนที่มงานกัน มีระบบความปลอดภัยที่ดีเยี่ยม ใครจะเข้าไปทำงานอะไรก็ตามที่โรงงานแห่งนี้ ต้องผ่านขั้นตอนอบรมด้านความปลอดภัยก่อนเสมอ

นอกจากนี้ที่มลำเลียงห้องน้ำจากโรงงาน SCG Heim ที่สระบุรี มาสนามหลวงก็ต้องเคลียร์เส้นทาง วางแผนอย่างดี ภายใต้การประสานงานจากหน่วยงานสนับสนุนตรงกลางและความร่วมมือที่ดีเยี่ยมจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครทุกท่าน

อีกทีมที่ต้องเตรียมงานให้ดีคือ ทีมประกอบติดตั้ง ทั้งทีมยกประกอบ
 ห้องน้ำที่จะทำสำเร็จมาจากโรงงาน SCG Heim เป็นห้องๆ แล้วมายก
 วางประกอบเป็นห้องน้ำที่หน้างานโดยใช้เครน หลังจากนั้น ยกถังน้ำดี
 และถังบำบัดขนาดใหญ่มาอย่างละถัง งานต่อท่อ งานทำโครงหลังคา
 และมุงหลังคา งานตกแต่งเก็บรายละเอียดต่างๆ ให้สมบูรณ์ จึงมีทีมงาน
 เยอะมากๆ **ที่น่าปลื้มใจคือทุกคนทุกฝ่ายมาด้วยใจสุดๆ มาทำความดีเพื่อ
 พ่อหลวง** ไม่ว่าจะ เป็นพนักงานหรือพันธมิตรคู่ธุรกิจของ SCG. ทุกท่าน
 ทุกคน เต็มใจ ทำทุกอย่างที่ทำได้ ไม่เกี่ยงงานเลย อะไรก็ได้ ขอให้ได้ทำ
 และให้ได้เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จนี้เถอะ ผู้หญิงก็ช่วยงานเบาๆ เช่น
 ทาสี ดูแลเสียบียงอาหาร สนับสนุนทีมงานหนุ่มๆ ที่ออกแรงกันเต็มที่

เหนื่อยมั๊ย? - เหนื่อย ว่างมั๊ย? - ว่าง แต่ปลื้มใจสุดๆ ความรู้สึก
เต็มตื่นในจิตใจ หล่อเลี้ยงให้งานสำเร็จมาได้ อย่างน่ามหัศจรรย์จริงๆ มี
แต่รอยยิ้ม ยิ่งงานเป็นรูปเป็นร่างชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ ยิ่งสุขใจ

ผมเองก็ไม่พลาดที่จะขอมีส่วนร่วมในงานนี้ด้วยคน เพื่อช่วยให้คำ
ปรึกษาแก้ไขปัญหาระหว่างงานติดตั้ง ให้กำลังใจทีมงาน และ เตือน
เรื่องความปลอดภัยต่างๆ เพราะอยากให้งานนี้สำเร็จและทุกคนปลอดภัย
มีความสุข อยู่กับน้องๆ ทั้งคืน เริ่มประมาณสี่ทุ่มของวันที่ ๒๗ ทะลุเข้า
สู่เช้าวันที่ ๒๘ เกือบเก้าโมงเช้า จึงขอตัวน้องๆ กลับบางชื่อไปประชุมงาน
ต่อ น้องๆ ก็เก็บรายละเอียดงานที่เหลือ โดยมีพี่ๆ ท่านอื่นผลัดกันดูแล
ให้กำลังใจกัน จนงานเสร็จเรียบร้อยทุกประการ

พวกเรา ๑๓ บริษัทฯ ๑๕๐ ชีวิต ต่างร่วมใจกันทำสุดชีวิต และ
ชื่นใจ ดีใจมาก เมื่อทราบว่า ห้องน้ำนี้ได้ช่วยให้ทุกๆ ท่านได้รับความ
สะดวกมากขึ้น พ่อแม่แม่เฒ่า ตลอดจนลูกเด็กเล็กแดง คนพิการ
ทุกๆ ท่าน ต่างชื่นชมและอวยพรให้พนักงาน SCG ที่เป็นจิตอาสาไป
อำนวยความสะดวกในการใช้บริการห้องน้ำทุกวัน มีทีมซ่อมบำรุงฉุกเฉิน
พร้อมแก้ไขถ้าพบปัญหาการใช้งานด้วยครับ... **ขอเชิญชวนทุกท่านแวะ
ไปใช้บริการได้เลยครับ ยิ่งใช้มากพวกเรายิ่งดีใจครับ พวกเราทุกคน
ภูมิใจที่เกิดมาได้ร่วมพระบารมีของพ่อหลวงครับ** (รูปที่ลงแสดงความรู้สึก
เป็นเพียงบางส่วนจาก ๑๕๐ ชีวิตครับ) ●

(ขอขอบคุณพี่พิษณุ พลอยศรี PM พี่กฤษ โชคสกุลพันธ์ PJ
และพี่น้องผองเพื่อนทุกท่าน ที่ร่วมมือกันจนงานสำเร็จลุล่วงด้วยดีครับ)

ภูมิพันธ์ สาโรจน์วนิช

ผจก.นครหลวง ๒ : ดูแลการติดตั้งงานหลังคา
และโครงหลังคาห้องน้ำ

ผมตั้งใจทำงานนี้เพื่อถวายในหลวง ตั้งแต่
ทราบว่าได้ทำงานนี้ก็รู้สึกดีใจมาก เราวางแผนการ
ทำงานและเตรียมความพร้อมทีมงานเป็นอย่างดี
พอถึงวันทำงานจริง เราต้องทำงานกันตลอด แบบ
ข้ามคืนข้ามวัน แต่นั่นก็เป็นเรื่องเล็ก เพราะทุกคนต่างทุ่มเทเป็นอย่างมาก ใช้
สติปัญญาและความสามารถของตนอย่างเต็มที่ งานไหนติดก็ทำงานอื่นรอ พบ
ปัญหาที่ช่วยกันแก้ไข จนงานของเราสำเร็จ ระหว่างทำงานก็มีผู้คนมาดู ชื่นชม
และให้กำลังใจเป็นจำนวนมาก ผมภูมิใจที่ได้ร่วมสร้างห้องน้ำกับทีมงาน
SCG ทุกคน มีความสุขใจที่เห็นผู้คนมากมายมาใช้ห้องน้ำที่เราช่วยกันทำ
ขึ้นมา นี่ สุขใจที่ได้เห็นรอยยิ้มของคน **สุขนี้...เพื่อประชาชนครับ**

ภราดร เกียรติศักดิ์พงศ์

ผจก.ฝึกอบรม : ร่วมดูแลงานเตรียม Unit
ห้องน้ำ ที่โรงงาน

ดีใจและภูมิใจที่ได้โอกาสแสดงความจงรักภักดี เราทุกคนตั้งใจเพื่อประชาชนของพระองค์ ถึงแม้ทุกคนจะมีงานเยอะกันแค่ไหน เหนื่อยเท่าไร เราก็สู้ การติดตั้งห้องน้ำจนเสร็จในเวลาอันน้อยนิด ไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ด้วยการร่วมมือร่วมใจกันของคนมากกว่า ๑๕ หน่วยงาน และด้วยเป้าหมายเดียวกันจึงทำให้งานสำเร็จได้เป็นอย่างดี ทำให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเด็ก คนชรา ผู้พิการ ก็สามารถในห้องน้ำที่ถูกละนามัยได้เช่นกัน

ภูวดล มโนมัยพันธุ์

วิศวกร : ดูแลงานยกประกอบ Unit ห้องน้ำ
หน้าสนาม

รู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกโชคดีที่ได้มีโอกาสเป็นส่วนหนึ่ง ในการทำให้ประชาชนของพระองค์มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น จากการใช้ห้องน้ำที่พวกเราชาว SCG ร่วมกันทำ การทำงานถือว่าใช้เวลาตลอด ๒๔ ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น ๓ วัน ตั้งแต่วางแผนติดตั้ง ประกอบห้องน้ำที่โรงงาน SCG HEIM และติดตั้งห้องน้ำที่สนามหลวง ถึงแม้ว่าจะไม่ได้หลับไม่ได้นอนกัน แต่ทุกคนก็เต็มใจทำ แม้เจอปัญหาบ้าง แต่ทุกคนก็พร้อมช่วยกันแก้ไขและหาทางออกที่ดีที่สุด เพื่อทำให้งานสำเร็จ เป็นห้องน้ำที่ถูกละนามัยมอบให้กับประชาชนทุกคนครับ

ความสุขที่ไม่รู้จบ... จากพ่อ

อรุณชัย นิตสุพรรณรัตน์

เมื่อครั้งพ่อผมยังมีชีวิตอยู่ เราสนิทกันมาก พ่อเป็นแรงบันดาลใจของผมมาตลอด โดยที่ผมเองก็ไม่เคยรู้มาก่อน

พ่อมีทั้งความรัก ความเมตตา ความขยัน ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความอ่อนน้อมถ่อมตน พ่อสุภาพ สุขุม ละเอียด รอบคอบ

พ่อเป็นได้ทุกอย่างที่ลูกๆ ต้องการ โดยที่พ่อไม่เคยเรียกร้องอะไรจากลูกๆ เลย

วันที่พ่อจากไป พ่อทำให้ผมพบความจริงว่า ผมรู้จักพ่อเพียงน้อยนิดเท่านั้น

ปกติพ่อเป็นคนดูแลสุขภาพดีมาก อาหาร อารมณ์ อากาศ ออกกำลังกาย ทั้ง ๔ อ. พ่อมีครบสมบูรณ์ พ่อไม่เคยป่วยหนักจนถึงขั้นต้องเข้าโรงพยาบาลเลย แต่ความเจ็บ ความป่วย ความตาย คือความจริงที่ไม่มีใครได้รับการยกเว้น เมื่อพ่ออายุใกล้ร้อย พ่อเริ่มป่วย เราเริ่มเรียนรู้จากการป่วยแต่ละครั้งของพ่อ แม้พ่อจะได้รับการดูแลรักษาเอาใจใส่เป็นอย่างดี แม้พ่อจะหายป่วย แต่พ่อก็ไม่สามารถกลับไปแข็งแรงได้เหมือนเดิม **มันคือการนับถอยหลัง ที่เราต้องค่อยๆ เรียนรู้ที่จะต้อนรับมันอย่างพอเหมาะพอดี**

ผมเริ่มหันมาสนใจใฝ่ในธรรม เพราะต้องการหาหลักที่พึ่งทางใจให้กับพ่อ ผมตื่นตื่นกับการเรียนรู้ ผมได้นำธรรมะมาใช้ในการดูแลพ่อ เราได้ฝึกซ้อมที่จะเผชิญกับความตายอย่างฉิวเฉียดด้วยกันหลายครั้ง ทุกครั้งที่ผ่านมาได้ พ่อมีพลัง มีความหวัง สามารถหาความสุขได้จากสิ่งเล็กๆ น้อยๆ รอบตัว ไนยามที่ร่างกายมีข้อจำกัดเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับอย่างน่าทึ่ง

วันหนึ่งพ่อบอกกับผมว่า “ถ้าดูแลพ่อดีๆ พ่อจะอยู่ต่อไปได้อีกนาน” ขณะที่พูดนั้นพ่ออายุ ๑๐๓ ปี พ่อทำให้ผมเกิดความกังวลใจ เกรงว่าพ่อจะปฏิเสธความตายเมื่อวันนั้นมาถึง

ประมาณ ๖ เดือนสุดท้ายของพ่อ ระบบทางเดินอาหารของพ่อไม่ทำงาน เราปฏิเสธการให้อาหารทางสายยางตามคำแนะนำของแพทย์ พ่อฝึกทานอาหารผู้ป่วยด้วยตัวเองจนคุ้นชิน บางครั้งร่างกายไม่รับ พ่อจะอาเจียน เมื่อพ่อทราบข่าวหลานสาวแอบร้องไห้สงสารอาก พ่อก็จะปลอบและให้ความมั่นใจกับหลาน ว่าอากไม่เป็นไร

คืนหนึ่งผมสบตาสงี่ยมให้กับพ่อก่อนพาพ่อเอนหลังลงนอน พ่อส่งยิ้มกลับมาให้ผมด้วยแวตาสดใสเหมือนเด็กน้อย แต่แล้วกลางดึกของคืนนั้นพ่อมีอาการสิ้น กระตุก อ็อกซิเจนต่ำ ความดันตก ผมปรับพ่อเอนขึ้นสูงเพื่อให้ปอดทำงานดีขึ้น บีบขวด กระตุ่นให้เลือดลมเดินดีขึ้น

แต่ไม่สำเร็จ พ่อหันมาบอกผมว่า “ไปโรงพยาบาลดีกว่า”

ไม่มีใครรู้ว่าครั้งนี้พ่อจะไม่ได้กลับบ้านเหมือนครั้งก่อนๆ ดูเหมือนว่าระบบการทำงานของอวัยวะภายในจะไม่สามารถทำงานต่อไปได้ พ่อทานไม่ได้ ท้องเริ่มบวม ถ่ายไม่ได้ พ่อหน้าซีดขาว ความดันตกทุกครั้งเมื่อขยับตัวขึ้นนั่ง

คืนสุดท้ายหลังพ่อได้เลือดเติมเข้าไปหนึ่งถุง พ่อกลับมามีพลังพูดคุยกับลูกๆ ได้ราวกับว่าพ่อฟื้นตัวขึ้นได้แล้ว ลูกๆ มีโอกาสชวนพ่อคุยพาพ่อระลึกถึงบุญกุศล ความภาคภูมิใจของพ่อ โดยไม่มีใครล่วงรู้เลยว่า นั่นคือ บทสรุปสุดท้ายของชีวิตพ่อ

ก่อนรุ่งสางพ่อพลิกตัว แสดงสีหน้าอาการอึดอัดแน่นท้อง แล้วสัญญาจนชีพก็ค่อยๆ อ่อนลง พ่อนิ่งสงบ ไม่ฝัน ไม่ต้าน ไม่ปฏิเสธ พ่อจากไปอย่างสงบพร้อมกับพุทโธและสัมผัสที่อ่อนโยน

ทันทีที่พ่อจากไป เหตุการณ์ที่เราอยู่ดูแลกันในช่วงท้ายๆ ค่อยๆ ปรากฏขึ้นใหม่ ให้ผมได้ทบทวนเป็นลำดับ

ผมพบว่า ผมไม่ได้รู้จักพ่ออย่างที่ผมเคยเข้าใจ พ่อเหนือชั้นกว่าที่ผมจะคาดคิดได้ พระอาจารย์ครุฑชิตบอกผมว่า “ถ้าเครื่องวัดของเรา ยังไม่ดีพอ เราจะไม่สามารถวัดหรือตัดสินคนที่สูงกว่าเราได้”

พ่อเป็นนักสู้ที่พร้อมจะเดินไปข้างหน้าอย่างหัวหาญ พ่อรู้ว่าพ่อเกิดมาเพื่ออะไร พ่อมีคำตอบชัดเจนให้ทุกสิ่งที่พ่อทำ พ่อทำอย่างสุดความสามารถ และเมื่อพ่อได้ทำจนสุดความสามารถของพ่อแล้ว พ่อก็พร้อมที่จะศิโรราบกับความจริงตรงหน้าอย่างเด็ดเดี่ยว

พ่อรู้ทุกอย่างที่ผมรู้ แต่พ่อไม่เคยพูด พ่อปล่อยให้ผมออกไปเรียนรู้ธรรมชาติ การเยียวยาจิตใจผู้ป่วยวิถีพุทธ ผมตื่นเต้นกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ ผมนำมาใช้ นำมาเล่าให้พ่อฟัง บางครั้งพ่อรำคาญ พ่อก็แค่บอกว่า “พอแล้ว.. พอแล้ว..” พ่อไม่ต่อว่า ไม่ตอบโต้ ไม่ตัดสินผม พ่อปล่อยให้ผมพำนักสอนพ่อ ว่าพ่อควรวางใจอย่างไรเมื่อวันสำคัญนั้นมาถึง

“ ถ้าเครื่องวัดของเรายังไม่ดีพอ
เราจะไม่สามารถวัดหรือตัดสินคนที่สูงกว่าเราได้ ”

แล้วพ่อก็ตายให้ผมดู ให้ผมรู้ว่าความตายที่แท้จริงเป็นอย่างไร การตายของพ่อทำให้ผมเหมือนได้เกิดใหม่ ทำให้ผมเห็นในสิ่งที่ไม่เคยเห็นมาก่อน ความตายของพ่องดงามยิ่งใหญ่มากกว่าที่ผมจะถ่ายทอดออกมาได้หมดใจ

พ่อสอนผมโดยที่พ่อไม่ได้ใช้คำพูดซ้ำคำ แต่พ่อทำให้ดู อยู่ให้เห็น และตายอย่างสมศักดิ์ศรี ให้ผมสัมผัสได้ด้วยตัวเอง

หลังการจากไปของพ่อ ผมรู้สึกว่าการตายเป็นเรื่องดี เป็นเรื่องงดงาม ความตายคือเพื่อนแท้ที่ซื่อสัตย์ ที่คอยอยู่เคียงข้างผมเสมอ ผมอยากเป็นเพื่อนสนิทใกล้ชิดกับความตายมากกว่านี้

ความตายทำให้ผมรู้ว่าผมควรจะมีชีวิตที่เหลืออยู่อย่างไร

ความตายทำให้ผมรู้ว่ารักแท้คืออะไร

ความตายทำให้ผมตื่น

ความตายทำให้ความทุกข์กลับกลายเป็นความสุข

ความตายทำให้ผมเห็นคุณค่าในสิ่งเล็กๆ รอบตัว

ความตายทำให้ผมตัวเล็กลง ยอมรับตัวเอง และเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น

“เรายังมองไม่เห็นคุณค่าของสิ่งที่มีอยู่แล้ว จนกว่าเราจะเสียมันไป”

ผมเคยคิดว่าพ่อเป็นคนดีมาก แต่เมื่อพ่อจากไป ผมไม่รู้จะใช้คำคำไหนให้เหมาะสมกับความรู้สึกของผมที่มีต่อพ่อ เรื่องราวของพ่อ หวนหวนกลับมาปรากฏขึ้นในใจผมอยู่เสมอ ผมประหลาดใจมาก ที่ผมได้เรียนรู้อะไรใหม่ๆ จากเรื่องราวเก่าๆ ของพ่อมากขึ้นอย่างน่าอัศจรรย์ใจ

“ เรามักมองไม่เห็นคุณค่า
ของสิ่งที่มียอยู่แล้ว
จนกว่าเราจะเสียมันไป ”

ในวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ ๙ เสด็จสวรรคต อยู่ๆ ผมก็ระลึกถึงคำของพ่อขึ้นมา เราเคยคุยกันว่า “ทำไมพ่อถึงอพยพมาอยู่เมืองไทย”

พ่อเล่าให้ผมฟังว่า ที่เมืองจีน ความเป็นอยู่ในสมัยนั้น อดอยาก แร้นแค้น แห้งแล้ง หนาวเหน็บ ดินไม่ดี ปลูกอะไรก็ไม่ขึ้น พ่อต้องทิ้งแผ่นดินเกิด ยอมเสี่ยงชีวิต อพยพมาตั้งหลักปักฐานใหม่ที่เมืองไทย

พอบอกว่า “เมืองไทยอุดมสมบูรณ์มาก โยนเมล็ดพันธุ์อะไรลงดินก็งอกงามขึ้นมาได้ง่ายๆ” เมื่อก่อนผมคิดได้แค่ว่า คงเป็นเพราะประเทศไทยมีภูมิอากาศ ภูมิประเทศที่ดีกว่าประเทศจีน แต่ในวันนี้ วันที่การเห็นของผมเปลี่ยนไป ผมกลับรู้สึกว่าการมาบอกให้ผมรู้ว่า พ่อรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมากเพียงใด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ท่านทรงเมตตาให้โอกาสเมล็ดพันธุ์ที่ระหกระเหินข้ามน้ำข้ามทะเลมาจากแดนไกลอย่างพ่อ ได้หยั่งรากเติบโตเจริญรุ่งเรือง แผ่กิ่งก้านสาขาเป็นร่มไม้ใหญ่ให้กับลูกหลานทุกคนได้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ภายใต้ร่มพระบารมีของท่าน

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม”

เมตตาธรรมอย่างหาที่สุดมิได้ของพระองค์ท่าน คือพลังอันยิ่งใหญ่ที่ส่งผลให้ดินแดนแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ ทุกสรรพชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันได้

อย่างผาสุก แม้ในยามบ้านเมืองเกิดความขัดแย้งรุนแรง ท่านสามารถทำให้ทุกฝ่ายยอมลดทิวี่มานะ หันหน้าเข้าหากัน นำพาให้บ้านเมืองกลับสู่ความเป็นปกติสุขได้อย่างรวดเร็วราวปาฏิหาริย์

โครงการต่างๆ ในพระราชดำริที่พระองค์ทรงริเริ่มสร้างขึ้นมากมายเพื่อประชาชน ได้ถูกกล่าวถึงไม่รู้จบ หลังจากพระองค์ท่านเสด็จสวรรคต สะท้อนให้เห็นถึงพระทัยที่ทรงเต็มเปี่ยมไปด้วยพระเมตตาอย่างหาที่เปรียบมิได้

พระอาจารย์ประสงค์ ปริบูรณ์ เคยถามพ่อว่า “อากง...ทำอย่างไรจึงจะมีความสุข”

พ่อตอบพระอาจารย์ว่า **“ความสุขเกิดจากการทำให้ผู้อื่นมีความสุข”**

พ่อหลวงสอนให้เรารู้จักพอเพียง เมื่อพอแล้ว เราจึงมีความสุขเหลือพอที่จะแบ่งปันให้ผู้อื่น

ผมรู้สึกเป็นบุญอย่างล้นเหลือที่ได้เกิดมามีพ่อผู้ให้กำเนิดและพ่อของแผ่นดิน ที่สอนให้ผมพบกับความสุขจากการรู้จักพอ และพร้อมที่จะให้อย่างไม่มีเงื่อนไข แม้พอจะจากไปแล้ว แต่พลังของพ่อยังอยู่เป็นขวัญของแผ่นดินสืบต่อไป พลังของพ่อจะนำพาทุกชีวิตให้ก้าวเดินต่อไปตามทำนองคลองธรรมที่พ่อสร้างร่องรอยทิ้งไว้ให้

ที่ครูบาอาจารย์กล่าวไว้เสมอว่า “พ่อคือพระอรหันต์ในบ้าน” เป็นเช่นนี้เอง พ่อถ่ายทอดภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าในชีวิตของพ่อ ให้เราด้วยความรัก ความเมตตา จนสิ่งที่ท่านสอนโดยทำให้ดูอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ซึมซาบเข้ามาอยู่ในเนื้อในตัวของเรา โดยที่เราไม่รู้ตัว

วันนี้วันที่พอจากไปแล้ว ผมพบว่าพ่อได้ส่งต่อความสุขให้กับผม เพื่อให้ผมส่งความสุขต่อๆ ไปให้กับทุกคน อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ปีใหม่นี้ผมจึงตั้งใจว่า จะขอทำหน้าที่ส่งต่อความสุขของพ่อให้กับทุกคนที่ผมได้มีโอกาสพบเจออย่างสุดความสามารถครับ ●

เป้าหมาย ในการ ปฏิบัติธรรม

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ปยุตฺตมหาเถระ)

ผู้ปฏิบัติอย่าแค้นมาปฏิบัติธรรมพอให้ใจสบายหายทุกข์ กลายเป็นนักหลบหลีก
ปัญหาไปซะนี่ อย่างนี้ไม่ได้ ปฏิบัติธรรมต้องให้ใจเข้มแข็ง ให้เกิดปัญญา
ตั้งท่าทีของจิตใจให้ถูก แล้วจะได้กลับไปอย่างกระปรี้กระเปร่า เข้มแข็ง
ปัญญาสดใส คราวนี้แหละสู้เต็มที่ คราวนี้จะทำอะไรทำได้ผลยิ่งขึ้น เพราะ
ฉะนั้นหากปฏิบัติไม่ถูก เดี่ยวสมาธิจะกลายเป็น ขอดภัย กลายเป็นสมาธิ
กล่อมไป สมาธินี้ทำนไว้เพื่อจะให้เป็นฐานของปัญญา ถ้าใครไม่เอาสมาธิ
เป็นบาทฐานของปัญญาแสดงว่าสมาธินั้นสุดตัน ถึงทางตันแล้ว ฉะนั้น
ธรรมะทุกอย่างนี้เป็นองค์ประกอบอยู่ในกระบวนการส่งต่อไปสู่จุดหมาย
ถ้ายังไม่ถึงจุดหมายแล้วอย่าหยุด แล้วอย่าให้ขาดรอย องค์ประกอบ
ทุกอย่างจะขาดรอยไม่ได้

“ธรรมะทุกอย่างนี้ เป็นองค์ประกอบอยู่ในกระบวนการ
ส่งต่อไปสู่จุดหมาย ถ้ายังไม่ถึงจุดหมายแล้ว อย่าหยุด
แล้วอย่าให้ขาดรอย องค์ประกอบทุกอย่างจะขาดรอยไม่ได้”

จะปฏิบัติธรรมข้อไหนต้องถามกันที่ว่า ธรรมะข้อนี้จะส่งต่อสู่ธรรมะ
ข้อไหน แล้วมันเป็นส่วนเอื้อแก่จุดหมายใหญ่ได้อย่างไร จุดหมายใหญ่ของ
พระพุทธศาสนาคืออะไร แล้วอันนี้มันเป็นส่วนร่วม เป็นส่วนเอื้อ เป็น
ตัวปัจจัยเกื้อหนุนต่อการเข้าถึงจุดหมายนั้นอย่างไร ถ้าตอบไม่ได้แสดงว่า
ยังสอบกอยู่ ต้องก้าวหน้าต่อไป อันนี้ต้องเดินหน้าไปเรื่อย พุทธศาสนานั้น
จุดหมายของชีวิตของบุคคลคือนิพพาน แล้วนิพพานแล้วยังไง นิพพาน
แล้วเขาจะทำการเพื่อโลก เพราะว่าเขาไม่มีอะไรที่จะทำเพื่อตนเอง

นิพพานคืออะไร ตอบได้หลายแง่ นิพพานในแง่หนึ่ง คือผู้ที่
หมดกิจที่ต้องทำเพื่อตนเอง ไม่มีอะไรที่ต้องทำเพื่อตัวเองแม้แต่ความสุข
หมายความว่าความสุขมันเต็มอยู่แล้ว คนธรรมดา呢 เขาต้องหาความสุข
พระอรหันต์เป็นผู้มีความสุขอยู่ในใจเต็มเปี่ยมตลอดเวลา ความสุขที่
ไร้ทุกข์ ความสุขนี้จึงสมบูรณ์เมื่อไม่มีทุกข์ ความหมายที่สองคือ ความสุข
นั้นเป็นอิสระไม่พึ่งพา ไม่ขึ้นต่อสิ่งภายนอก ไม่ขึ้นต่อวัตถุ แต่เป็น

ความสุขที่เป็นอิสระ และในความหมายที่สาม เป็นความสุขที่มีประจำอยู่ตลอดเวลา เป็นความสุขประจำตัว อันนี้คือนิพพาน

นิพพานนี้ตอบในแง่ของความสุข ตอบในแง่หนึ่งคือในเมื่อคุณมีความสุขอยู่ในใจเต็มทีตลอดเวลา เป็นอิสระ ไม่ต้องขึ้นต่อสิ่งใดแล้ว คุณก็ไม่ต้องหาความสุข คุณไม่ต้องทำอะไรเพื่อตัวเอง แล้วตัวเองก็มีปัญญา มีความสามารถอยู่เต็มที่ กว่าจะพัฒนามาเป็นพระอรหันต์ บรรลุนิพพานได้ โอ๊ย ผ่านอุปสรรคมาเยอะเลย เก่งเต็มที่เลย ตอนนั้นก็เอาความสามารถตัวเองมาทำเพื่อโลก สองอย่างนี้สำคัญมาก **บุคคลนิพพาน** **ทำการเพื่อโลก** **นี่คือจุดหมายพระพุทธศาสนา** แล้วยิ่งคนไหนในระหว่างการพัฒนา ยิ่งใกล้นิพพานเท่าไร ก็ยิ่งมีความสามารถที่จะทำการเพื่อโลกได้ดียิ่งขึ้นเท่านั้น เพราะว่าเขาจะมีความพึ่งพาน้อยลง พึ่งตัวเองเป็นอิสระมากขึ้นเป็นต้น แล้วมีความสามารถมากขึ้นด้วย เช่นมีสติปัญญามากขึ้น ฉะนั้นตอนนี้เป็นตอนที่สำคัญที่ว่าเราจะต้องลุกขึ้นมา แล้วต้องมีปฏิกรรม แล้วปฏิกรรมสำคัญก็คือต้องแก้คุณภาพคน คุณภาพคนไทย เป็นเรื่องใหญ่อย่างยิ่ง จะมานอนใจอยู่ไม่ได้

แล้วเรื่องปัญหานี้ ผู้ที่เป็นผู้นำก็ต้องมีปัญญาให้คนเห็น เมื่อคนเห็นแล้ว คนในสังคมนั้นจะมีศรัทธา คนที่ยังต้องพึ่งคนอื่น ยังมีปัญญาไม่สมบูรณ์ ย่อมจะอยู่ด้วยศรัทธา คนมีศรัทธาแล้วจะมีสุขภาวะขึ้นมาเยอะเลย ศรัทธานี้เป็นคุณสมบัติในทางจิตใจที่สำคัญ เป็นตัวเชื่อมกับปัญญา แต่ไม่ใช่ศรัทธางมงาย ไม่ใช่ศรัทธามีเดบอดนะ ศรัทธาในคุณธรรม ความดี ศรัทธาในปัญญาความสามารถ อย่างเช่นผู้บริหารประเทศชาติ บ้านเมือง มีคุณธรรมมีจิตใจดี มีความประพฤติดี มีปัญญา แก้ปัญหาได้เก่ง ประชาชนย่อมมีศรัทธา พอประชาชนมีศรัทธาในบ้านเมือง ในนักการเมือง ในผู้บริหารประเทศชาตินี้ สุขภาวะมาทันทีเลย เวลานี้ที่มันเป็นปัญหาสุขภาวะมากมาย เพราะปัญหาหนึ่งคือขาดศรัทธา ●

เส้นทางลัด
สู่นิพพาน
มีจริงหรือ?

ตอนที่ ๕

อ. ทวีศักดิ์ คุรุจิตรธรรม

ดังที่ทุกๆ ท่านคงได้ศึกษาธรรมะเกี่ยวกับ “อนัตตา” หรือ ความไม่มีตัว-ไม่มีตน ดังกล่าวข้างต้นแล้ว แต่ไหนเล่า เราทุกคนยังมีความรู้สึกลึกๆ ในใจว่า เมื่อได้รับการสัมผัสกระทบ หรือเมื่อมีเหตุการณ์ใดๆ เกิดขึ้น จะมีความรู้สึกโดยอัตโนมัติว่า “มีฉันเป็นผู้กระทำ” หรือ “มีฉันเป็นผู้ได้รับผลแห่งการกระทำ” เรียกว่ามี “อัตตา-ตัวตน” ผังลึกอยู่ในใจ ตั้งแต่เล็กจนถึงปัจจุบัน แล้วมูลรากแท้ๆ ของการมี “อัตตา-ตัวตน” มันมาจากไหนกันแน่?

ลองพิจารณาข้อเท็จจริงต่างๆ ต่อไปนี้ โดยใช้สติและปัญญา วิเคราะห์ความจริงว่า มันล้วนจงใจให้เราหลงทางว่ามี “อัตตา-ตัวตน” อยู่ในร่างกายเราจริงๆ ใช่หรือไม่?

- เมื่อแรกคลอดออกจากครรภ์มารดา กฎหมายก็บังคับให้ต้องไปแจ้งเกิดโดยทำใบสูติบัตร และมีการตั้งชื่อเด็กไว้ในสูติบัตร อีกทั้งยังต้องระบุว่าพ่อแม่ของเด็กชื่ออะไร ชื่อต่างๆ เหล่านี้จึงถูกเรียกขานโดยบุคคลต่างๆ คนในสังคมเพื่อแสดงความเป็นตัวเป็นตนของบุคคลนั้นๆ บรรดาชื่อต่างๆ และศัพท์แสงทั้งหลาย ซึ่งในทางธรรมะเรียกว่า “บัญญัติ” ก็กำเนิดขึ้น โดยบุคคลในสังคมเป็นผู้ตั้งกฎกติกาขึ้นขึ้น เพื่อใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อใช้ในงานของทะเบียนราษฎร ใช้ลงทะเบียนเพื่อเข้าเรียนในโรงเรียนต่างๆ ใช้ในกติกาอื่นๆ เช่น การเกณฑ์ทหาร การขอรับสิทธิต่างๆ ซึ่งกฎหมายเปิดช่องให้ เป็นต้น กติกาต่างๆ เหล่านี้ จึงเป็นเพียง “บัญญัติ” (สิ่งที่มนุษย์ตั้งขึ้นมาเพื่อให้ทุกคนในสังคมอยู่อย่าง

เป็นระเบียบเรียบร้อยภายใต้กฎกติกา หรือกฎหมายที่บัญญัติขึ้น) มันจึงมีใช้ “ความจริงแท้” ตามกฎแห่งธรรมชาติ แต่เป็นเพราะทุกคนในสังคมถือกฎกติกาเช่นนี้ มันจึงถูกฝังลึกในใจว่า ชื่อนี้ๆ คือตัวตนของมัน แล้วก็เลยหลงกับมันเรื่อยมา จะเห็นว่าชื่อต่างๆ เครื่องหมายต่างๆ กฎเกณฑ์ต่างๆ หรือกฎหมายทั้งหลายที่ใช้บังคับผู้คนในสังคม ย่อมเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งกฎหมายหรือกฎกติกาในสังคมของแต่ละประเทศก็ย่อมแตกต่างกันไป ฉะนั้น มันจึงไม่ใช่ “ความจริงแท้” อย่างถึงที่สุดของมัน

- มนุษย์ถูกรูปแบบต่างๆ (patterns) ซึ่งสังคมกำหนดขึ้นให้ต้องปฏิบัติตาม เช่น การซื้อขายสังหาริมทรัพย์ซึ่งต้องจดทะเบียนกับพนักงานเจ้าหน้าที่ การซื้อขายรถยนต์ซึ่งต้องจดทะเบียนกับกรมการขนส่งทางบก การขอใช้มิเตอร์น้ำ - ประปา การขอใช้บริการทางโทรศัพท์ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนต้องไปลงทะเบียนและแจ้งชื่อว่าใครเป็นเจ้าของ ใครเป็นผู้ให้บริการ ฯลฯ เลยทำให้เราหลงไปว่า ชื่อที่ปรากฏในทะเบียนนี้แหละคือ อัตตา - ตัวตน ของฉัน และหลงไปถึงขั้นว่า ทรัพย์สินสมบัติเหล่านั้นมันเป็น “ของฉัน” ตลอดกาล ทั้งที่เมื่อความตายมาถึง ทรัพย์สินสมบัติแม้แต่ชิ้นเล็กชิ้นน้อยก็ยังเอาไปไม่ได้เลยแม้แต่ชิ้นเดียว มันจะต้องถูกเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนไปเป็นของคนอื่นทั้งสิ้น ทรัพย์สินเหล่านั้นมันจึงไม่เป็นของเรา มันอยู่กับเราเพียงชั่วคราวให้เราได้ใช้สอย หรือใช้ประโยชน์เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น และบางครั้งมันก็จากเราไปก่อนความตายจะมาถึงเสียอีก เช่นนี้หรือที่เราจึงหลงไปกับมันว่ามันเป็นของเราและต้องอยู่กับเราไปตลอดกาล

- กฎแห่งธรรมชาติที่ว่าด้วยไตรลักษณ์ คือ “อนิจจัง - ทุกขัง - อนัตตา” สำหรับผู้ที่เข้าใจอย่างถึงแก่นของมันแล้ว ก็จะมีสรพปลังล้วนเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกๆ ขณะจิต มันล้วนไม่เที่ยง ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ และก็ไม่มีตัว - ไม่มีตนแท้ๆ ของมันเอง เพราะมันล้วนต้องอิงอาศัย

เหตุ - ปัจจัยย่อยๆ อื่นๆ ในการทำให้มันเกิดขึ้น - ตั้งอยู่ - ดับไป ทั้งสิ้น ฉะนั้นหากเรายังหลงไปว่ามี “อัตตา - ตัวตน” อยู่ในร่างกายเรา ก็เท่ากับว่าเราไม่เข้าใจกฎแห่งไตรลักษณ์แม้แต่นิดเดียว สมองและปากก็บอกว่าเข้าใจมัน แต่พอเอาเข้าจริงๆ กลับถูกมันหลอกเอาดีทุกอย่าง แสดงให้เห็นว่า ท่านมิได้พัฒนาจิตของท่านให้เข้าถึงความจริงแท้ของมันเลย

- บางท่านถึงกับหลงว่า ฉันจะใช้ความรู้ที่ได้เรียนมากับความเฉลียวฉลาดของฉันไปขจัด “อัตตา - ตัวตน” ที่มีอยู่ในตัวฉันให้หมดไปก็เท่ากับไปเพิ่ม “ความโง่” เข้าไปอีก เพราะเป็นการใช้ “ความคิด” (ความคิดของฉัน) ไปปราบอีกความคิดหนึ่ง (เป็นความคิดของฉันอีกเหมือนกัน) ซึ่งส่วนหลงไปว่ามี “อัตตา - ตัวตน” จึงเท่ากับเป็นการใช้ “อัตตา” ไปปราบ “อัตตา” ก็เท่ากับไปเสริม “อัตตา” ให้มีกำลังแรงเป็นสองเท่า ทั้งๆ ที่โดยธรรมชาติแท้ๆ แล้ว มันไม่มี “อัตตา - ตัวตน” อยู่ในร่างกายแม้แต่น้อย เพียงแต่ทำความเห็นให้ถูกต้อง (มี “สัมมาทิฏฐิ” ซึ่งเป็นมรรคข้อที่หนึ่ง) ให้เห็นถูกต้องตามธรรมชาติที่แท้จริงว่า มีแต่รูป - นาม ที่มันทำงานตามหน้าที่ของมันตามเหตุ - ตามปัจจัย จึงมีแต่ “สภาวะ” ที่รูป - นามสร้างขึ้น ไม่มี “ตัวฉัน - ของฉัน” ในสภาวะนั้นๆ เช่น มีแต่สภาวะร้อนหรือเย็นที่ปรากฏขึ้น ไม่มี “ฉันร้อน” หรือ “ฉันเย็น” ฯลฯ

- ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ “อเจลกัสสปสูตร” อยู่ในสังยุตตนิกาย นิทานวรรค ซึ่งเป็นบทสนทนาระหว่าง พระพุทธเจ้า กับ อเจลกัสสป (อ่านว่า “อะเจละกัสสะปะ”)

ต่อไปนี้คำว่า “อเจลกัสสป” จะใช้คำย่อว่า “อ” และ “พระพุทธเจ้า” จะใช้คำย่อว่า “พ”

อ : ข้าแต่ท่านพระโคตม ความทุกข์ ตนเป็นผู้กระทำเองหรือ

พ : อย่างกล่าวเช่นนั้น

อ : ถ้าเช่นนั้น ความทุกข์ ผู้อื่นเป็นผู้กระทำให้หรือ ?

พ : อย่างกล่าวเช่นนั้น

อ : ถ้าเช่นนั้น ความทุกข์ ตนเองเป็นผู้กระทำเองด้วย และมีผู้อื่นกระทำให้ด้วยกระนั้นหรือ ?

พ : อย่างกล่าวเช่นนั้น

อ : ถ้าเช่นนั้น ความทุกข์บังเกิดขึ้น เพราะอาศัยการที่มีใช้ตนเองเป็นผู้กระทำ และก็มีผู้ใช้ผู้อื่นเป็นผู้กระทำให้เช่นนั้นหรือ ? (หมายความว่า “ความทุกข์” เกิดขึ้นโดยไม่มี “เหตุ” ใดๆ เลยหรือ ?

พ : อย่างกล่าวเช่นนั้น

อ : ถ้าเช่นนั้น ความทุกข์ไม่มีอยู่หรือ ?

พ : จะว่าความทุกข์ไม่มีอยู่หามิได้ ความทุกข์นั้นมิได้อยู่

อ : ถ้าเช่นนั้น พระสมณโคตมย่อมไม่รู้จัก และย่อมไม่เห็น “ความทุกข์” กระนั้นหรือ ? (เพราะไล่คำถามไปทุกกระบวนท่าแล้ว ไม่เห็นพระพุทธรองค์ตอบให้ทราบชัดแจ้งสักที)

พ : ตถาคตจะไม่รู้จักความทุกข์ หรือ จะไม่เห็นความทุกข์ก็หามิได้ ตถาคตย่อมรู้จักความทุกข์ และเห็นความทุกข์อยู่

อ : ข้าพเจ้ามีนงไปหมดแล้ว ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงตรัสอธิบายนัยต่างๆ อันเกี่ยวกับความทุกข์ ให้ข้าพเจ้าได้ทราบด้วยเถิด

พ : ดูก่อน อเจลกัสสปะ เมื่อบุคคลมีความเห็นว่า

“เรา” นี้คือ ผู้กระทำให้เกิดทุกข์

“เรา” นี้คือ ผู้เสวยทุกข์

ความเห็นเช่นนี้จัดเป็น “ลัสสตทิกฺกุลี” คือเห็นว่า มี “ตัวตน” ที่เที่ยงแท้อยู่ และตัวตนนี้เป็นผู้กระทำ และส่งผลต่อไปให้ตัวตนนี้เป็นผู้รับผลแห่งการกระทำนั้น แสดงว่า “ตัวตน” นี้ เที่ยง - ไม่ตาย และติดตามผู้นั้นไปเรื่อยๆ ทั้งๆ ที่รูปนามมันเกิด - ดับๆ อยู่ทุกๆ ขณะจิต จึงหาตัวตนที่เที่ยงแท้แต่ประการใดไม่ ความเห็นเช่นนี้จัดเป็นความเห็นผิด หรือ “มิจฉาทิกฺกุลี”

“ บางท่านติงกับหลวงว่า ฉันจะใช้ความรู้ที่ได้เรียนมากับความ
เฉลียวฉลาดของฉัน ไปขจัด “อิตตา-ตัวตน” ที่มีอยู่ในตัวฉันให้
หมดไป ก็เท่ากับไปเพิ่ม “ความโง่” เข้าไปอีก ”

• แต่ถ้ามีความเห็นว่า ผู้กระทำให้เกิดทุกข์เป็นคนๆ หนึ่งและ
ผู้เสวยทุกข์เป็นอีกคนหนึ่ง (ดังเช่นคำถามที่ว่า “ความทุกข์ ผู้อื่นเป็น
ผู้กระทำให้หรือ ?) ความเห็นเช่นนี้จัดเป็น “อุจเจททิกุณฺฐิ” กล่าวคือ
คนหนึ่งกระทำแล้วก็จบสิ้นไป (เหมือนกรณีที่ตายแล้วดับสูญ คือไม่มีอะไร
เหลืออยู่เลย) เสร็จแล้วจู่ๆ ก็มีอีกผู้หนึ่งเป็นผู้เสวยความทุกข์นั้น คือ
ระหว่างผู้ทำกับผู้รับผล แยกขาดจากกันโดยสิ้นเชิง ไม่พัวพันต่อเนื่องกัน
เช่นนี้ก็จัดเป็นความเห็นผิด หรือ “มิจฉาทิกุณฺฐิ” เช่นกัน

• ตถาคตแสดงธรรมโดยสายกลาง ไม่เข้าไปใกล้ส่วนสุดทั้งสองนั้น
โดยแสดงว่า

เพราะ “อวิชชา” เป็นปัจจัย จึงมี “สังขาร”

เพราะ “สังขาร” เป็นปัจจัย จึงมี “วิญญาน”

เพราะ “วิญญาน” เป็นปัจจัย จึงมี “นามรูป”

เพราะ “นามรูป” เป็นปัจจัย จึงมี “สฬายตนะ”

เพราะ “สฬายตนะ” เป็นปัจจัย จึงมี “ผัสสะ”

เพราะ “ผัสสะ” เป็นปัจจัย จึงมี “เวทนา”

เพราะ “เวทนา” เป็นปัจจัย จึงมี “ตัณหา”

เพราะ “ตัณหา” เป็นปัจจัย จึงมี “อุปาทาน”

เพราะ “อุปาทาน” เป็นปัจจัย จึงมี “ภพ”

เพราะ “ภพ” เป็นปัจจัย จึงมี “ชาติ”

เพราะ “ชาติ” เป็นปัจจัย จึงมี “ชรา”, “มรณะ”
แล้ว “โสกะ”, “ปริเทวะ”, “ทุกข”, “โทมนัส”, “อุปายาส” จึงมีพร้อม
ความเกิดขึ้นแห่งกองทุกข์ทั้งปวง จึงมีด้วยประการฉะนี้
จากนั้นพระพุทธองค์ก็แสดง “ปฏิจจสมุปบาท” สายดับ กล่าวคือ
เพราะ “อวิชชา” ดับ (ด้วยการสำรอกไม่เหลือ) “สังขาร” จึงดับ
เพราะ “สังขาร” ดับ (ไม่มีการคิดนึก ประუნแต่งแบบผิดๆ
อีกต่อไป) “วิญญาน” จึงดับ
เพราะ “วิญญาน” ดับ (ไม่มีการรับรู้ผิดๆ อีกต่อไป)
“นามรูป” จึงดับ
เพราะ “นามรูป” ดับ “สพายตนะ” จึงดับ
เพราะ “สพายตนะ” ดับ “ผัสสะ” จึงดับ
เพราะ “ผัสสะ” ดับ “เวทนา” จึงดับ
เพราะ “เวทนา” ดับ “ตัณหา” จึงดับ
เพราะ “ตัณหา” ดับ “อุปาทาน” จึงดับ
เพราะ “อุปาทาน” ดับ “ภพ” จึงดับ
เพราะ “ภพ” ดับ “ชาติ” จึงดับ
เพราะ “ชาติ” ดับ “ชรา”, “มรณะ”, “โสกะ”, “ปริเทวะ”,
“ทุกข”, “โทมนัส”, “อุปายาส” จึงดับ
ความดับแห่งกองทุกข์ทั้งปวง จึงมีด้วยประการฉะนี้

ฉะนั้น ถ้าใครมีความเห็นแบบผิดๆ ผังอยู่ในใจ การตั้งคำถาม
ของตนก็ตั้งขึ้นอย่างผิดๆ

เหมือนกับเด็กไร้เดียงสาคนหนึ่ง เมื่อพ่อแม่พาขึ้นรถและขับรถ
ออกไปเที่ยว ในขณะที่รถขับมาด้วยความเร็วสูง เด็กคนนั้นมองไป
ข้างนอกแล้วถามแม่ว่า “แม่ แม่ พวกต้นไม้ และพวกเสาไฟที่อยู่ข้างทาง
มันกำลังจะวิ่งไปไหนกัน?”

“ โดยกฎแห่งธรรมชาติแล้ว ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้หรือในจักรวาลนี้ ที่จะสามารถเกิดขึ้นด้วยลำพังตัวมันเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัย เหตุ-ปัจจัยอื่นๆ ทุกสรรพสิ่งล้วนต้องอิงอาศัยเหตุ-ปัจจัยย่อยๆ อื่นๆ ในการทำให้มีขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป ทั้งสิ้น ฉะนั้นเมื่อต้องพึ่งพาสื่ออื่น มันจึงไม่มีแก่นสารแท้ๆ ในตัวของมันเอง พระพุทธองค์จึงได้ตรัสว่า ‘สัพเพ ธัมมา อนัตตา’ ”

หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง ก็เช่นคำถามที่ว่า “แม่กับลูก ใครเกิดก่อนกัน?”

ถ้าใครตอบว่า “แม่” เกิดก่อน ก็ขออธิบายว่า ตราบใดที่บุคคลคนนั้นยังไม่มี “ลูก” แล้วจะเรียกเธอว่า “แม่” ได้อย่างไรกัน? มันไม่ผิดธรรมชาติไปหรือที่จู่ๆ ก็ปรากฏความเป็น “แม่” โดยไม่มีลูกแต่ประการใด?

แต่ถ้าใครตอบว่า “ลูก” เกิดก่อน “แม่” มันก็ยิ่งผิดธรรมชาติเข้าไปใหญ่ เพราะถ้าไม่มี “แม่” แล้ว จะมี “ลูก” เกิดก่อนได้อย่างไร?

แสดงว่า ผู้ตั้งคำถามไม่เข้าใจ “ธรรมชาติ” โดยไปเข้าใจว่า “แม่” กับ “ลูก” เป็นคนละคนกัน ไม่เกี่ยวข้องกัน ไม่อิงอาศัยกันและกัน เป็นการแยกต่างหากโดยสิ้นเชิงต่อกัน ถึงได้ตั้งคำถามเช่นนี้ว่า ใครเกิดก่อนกัน?

โดยกฎแห่งธรรมชาติแล้ว ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้หรือในจักรวาลนี้ที่จะสามารถเกิดขึ้นด้วยลำพังตัวมันเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยเหตุ-ปัจจัยอื่นๆ ทุกสรรพสิ่งไม่ว่าจะมีชีวิตก็ตาม ไม่มีชีวิตก็ตาม ล้วนต้องอิงอาศัยเหตุ-ปัจจัยย่อยๆ อื่นๆ ในการทำให้มีขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป ทั้งสิ้น ฉะนั้นเมื่อต้องพึ่งพาสื่ออื่นในการทำให้ มีขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป มันจึงไม่มีแก่นสารแท้ๆ (no substantiality) ในตัวของมันเอง พระพุทธองค์จึงได้ตรัสว่า “สัพเพ ธัมมา อนัตตา”

ดังนั้น คำตอบที่ถูกต้องคือ สถานะ ความเป็น “แม่” กับ “ลูก” เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน เพราะต่างอิงอาศัยซึ่งกันและกันในการทำให้เกิดสถานะนั้นๆ กล่าวคือ แม่ต้องมีลูก จึงจะเรียกว่า “แม่” ได้ และ “ลูก” ก็ต้องอาศัย “แม่” จึงจะเรียกตัวเองว่า “ลูก” ได้

ผู้ใดสามารถเข้าถึงความจริงแท้ของธรรมชาติเช่นนี้ ก็จะสามารถเข้าถึงความจริงแท้ของธรรมะได้ไม่ยาก โดยเฉพาะธรรมะที่ว่าด้วยเรื่อง “นิพพาน” เพราะ “ธรรมะ” ที่ว่านี้ก็คือ “ธรรมชาติ” นั่นเอง

จึงสรุปได้ว่า เพราะเรามีความเห็นผิด (คือ มิมิจฉาทิฏฐิ) ตั้งแต่ชั้นรากเง่าเลย คือมี “อวิชชา” นั่นเอง จึงไปหลงว่า

- หลงว่า สรรพสิ่ง มีตัว - มีตน
- หลงว่า สรรพสิ่งเกิดขึ้นด้วยตัวของมันเองได้ (เป็น single entity) ทั้งๆ ที่มันล้วนอิงอาศัยเหตุ - ปัจจัยอื่น ในการทำให้มันเกิดขึ้นทั้งสิ้น (เป็น component things) แม้แต่เหตุการณ์ทั้งหลาย หรือปรากฏการณ์ทั้งหลาย ต่างต้องอิงอาศัย เหตุ - ปัจจัยต่างๆ จำนวนมากในการทำให้มันเกิดขึ้น - ตั้งอยู่ - ดับไป ทั้งสิ้น มันจึงเป็น Compounded Phenomena ทั้งสิ้น

- หลงว่า ศัพท์ รูปแบบ ภาษา หรือสิ่งที่สังคมเข้าใจกัน เรียกขานกัน ฯลฯ ว่า มันเป็นเช่นนั้นของมันจริงๆ

- หลงว่า ฯลฯ ฯลฯ ฯลฯ

ตัว “อวิชชา” ก็ไปสร้างความคิดคือ “สังขาร” ในเมื่อ “อวิชชา” เข้าใจผิดตั้งแต่ต้น สิ่งที่เกิดต่อ คือ “สังขาร” ก็คิดแบบผิดๆ เพราะถูกรอปรำด้วย “อวิชชา”

ตัวรับรู้ คือ “วิญญาน” ก็รับรู้มาแบบผิดๆ เพราะมันถูกรอปรำด้วย “อวิชชา” กับ “สังขาร” ซึ่งผิดมาตั้งแต่ต้นอยู่แล้ว

จากนั้น ตัว “นามรูป” ซึ่งต่อจาก “วิญญาน” ซึ่งก็ได้แก่ตัว “นาม” กับตัว “รูป” หรือ “ตัวรู้” กับ “ตัวถูกรู้” นั่นเอง ก็ไปทึกทักว่ามีตัว “รูป”

กับตัว “นาม” จริงๆ มันมีอยู่จริงๆ เพราะถูกครอบงำด้วย “อวิชา”, “สังขาร”, และ “วิญญาน” แบบผิดๆ มาตั้งแต่ต้น

เพราะเมื่อวิเคราะห์จนถึงที่สุดของที่สุดแล้ว ตัว “นาม” และ ตัว “รูป” มันก็ได้ดำรงอยู่ในที่ใดๆ เลย เพราะธรรมชาติแท้ๆ เมื่อเจาะลึกจนถึงที่สุดของมันแล้ว มันก็มีแต่ “ความว่างเปล่า” หรือ “สุญญตา” ทุกสรรพสิ่งจึงเป็นกระบวนการทำงานของกฎแห่ง “อิทัป-ปัจจยตา” ทั้งสิ้น กล่าวคือ เพราะสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้จึงดับ หามี บุคคล - ตัวตน - เรา - เขา - สัตว์ - สิ่งของ ไม่ ผู้ที่หมดจดจาก “อวิชา” เท่านั้น จึงจะรู้แจ้งแทงทะลุปรุโปร่งในทุกสรรพสิ่ง

ที่นี่ลองมาพิจารณา “ขั้น ๕” ซึ่งประกอบขึ้นเป็น กาย-จิต หรือ ความเป็นมนุษย์ว่า ท่านเข้าใจมันในแง่มุมไหน หรือลึกซึ้งเพียงใด? ●

(โปรดติดตาม “ตอนที่ ๖” ใน ฉบับหน้า)

ข่าวประชาสัมพันธ์จากชมรมกัลยาณธรรม

- ชมรมกัลยาณธรรมแจกลีขธรรมทานทุกๆ เดือน ติดตามข้อมูลได้จากเว็บไซต์ กัลยาณธรรม (www.kanlayanatam.com) และ Facebook Page : Kanlayanatam หรือโทรสอบถามข้อมูลได้ที่ชมรมกัลยาณธรรม สำนักงานปากน้ำ สมุทรปราการ โทร. ๐๒-๗๐๒-๗๓๕๓ (คลินิกัจฉราทันตแพทย์)
- ขอเชิญติดตามชมเทศนาธรรมและธรรมบรรยายของครูบาอาจารย์ผ่านทาง กัลยาณธรรมทีวี ทางเว็บไซต์กัลยาณธรรม www.kanlayanatam.com และ Facebook Page : kanlayanatam
- รายการหนังสือธรรมทานทั้งหมดที่จัดพิมพ์โดยชมรมกัลยาณธรรม ท่านสามารถเข้าไปหาข้อมูลหนังสือได้ในเว็บไซต์ชมรมกัลยาณธรรม และอ่านเนื้อหาในเล่มได้เป็นธรรมทานในคอลัมน์ “หนังสือแนะนำ” และยังมีสาระน่ารู้อีกมากมาย

ฐานที่ตั้ง
ของ
สัตว์

ที่มา : จากหนังสือ “สมองแห่งพุทธะ”
เขียน : ดร.ริค แชนสัน
แปล : ดร.ณัชร สยามวาลา

การฝึกสติในชีวิตประจำวัน

- ทำสิ่งต่างๆ ให้ช้าลง
- พุดให้น้อยลง
- เมื่อคุณทำได้ ให้ทำทุกสิ่งทีละอย่าง พยายามลดการทำหลายๆ สิ่งพร้อมๆ กัน
- ให้คุณตามดูลมหายใจระหว่างที่ทำกิจวัตรประจำวัน
- ผ่อนคลายเข้าสู่ความรู้สึกของการมีความสุขเมื่อต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- ใช้เหตุการณ์ที่ต้องเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของคุณ เช่น เสียงโทรศัพท์เรียกเข้า การไปเข้าห้องน้ำ หรือการดื่มกาแฟ ให้ทำหน้าที่เหมือนเป็น “ระฆังวัด” ทำหน้าที่คอยเตือนให้คุณกลับเข้าสู่ความรู้สึกการ “ตั้งศูนย์ใหม่”
- เมื่อจะรับประทานอาหาร ให้คุณใช้เวลาสักชั่วระยะหนึ่งพิจารณาดูว่าอาหารคุณมาจากไหน ตัวอย่างเช่น ถ้าคุณพิจารณาดูข้าวสาลีในแผ่นขนมปัง คุณอาจจินตนาการถึงการที่มันกำลังเติบโต อยู่ในทุ่งนา แล้วถูกเก็บเกี่ยวมา ได้รับการนวด ซัดสี บดให้ละเอียด เป็นแป้ง อบขึ้นมาเป็นขนมปัง และส่งออกไปจำหน่ายในท้องตลาด ทั้งหมดนี้ได้เกิดขึ้นก่อนที่มันจะมาถึงจานของคุณ คุณสามารถคิดไปได้ไกลอย่างนี้ทีเดียวภายในเวลาเพียงไม่กี่วินาที นอกจากนี้คุณยังสามารถนึกภาพถึงผู้คนที่ได้ช่วยเปลี่ยนข้าวสาลีนี้ให้กลายเป็นขนมปัง นึกถึงเครื่องมือ เครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ตลอดจนจนบรรพบุรุษยุคโบราณของพวกเรา ที่ค่อยๆ คิดค้นวิธีที่จะเพาะปลูกเมล็ดข้าวที่ขึ้นเองตามธรรมชาติเหล่านี้ให้เป็นระบบปกติกรรมด้วย
- ทำชีวิตของคุณให้ง่ายขึ้น ยอมปล่อยวางความสนุกสนานเพลิดเพลินที่พึงพอใจเล็กๆ น้อยๆ บางอย่างเสียบ้าง เพื่อบางสิ่งที่ยิ่งใหญ่ยิ่งกว่านั้น ●

ก่อนอื่นวันนี้ต้องขอบคุณชมรมกัลยาณธรรมมากๆ เลยนะ จำได้ไหม
ที่พ่อของพระอาจารย์มาดูงานแสดงธรรมที่ชมรมกัลยาณธรรมจัดที่
บพิตรพิมุข มหาเมฆ รู้ไหมว่ามันกลายเป็นร่องรอยที่ทำให้พ่อของ
พระอาจารย์มีความสุข และคุณเชื่อไหมว่าความสุขนั้น มันทำให้พ่อของ
พระอาจารย์จากไปอย่างสงบมากๆ พ่อพระอาจารย์เสียไปเมื่อวันที่ ๓๐
ตุลาคม ๒๕๕๕ ก่อนหน้านั้นเราคุยกันเรื่อยๆ แหละ ขอฟลากพวกเราไว้
เอาไปคิดกันด้วย

โยมพ่อ

พระอาจารย์ครรชิต อภิญาโน

คือตอนก่อนหน้านั้น เราก็คุยกันอยู่เรื่อยๆ คุยกันเรื่องเตรียมความพร้อมนี้แหละ ในขณะที่เดียวกัน พ่อของพระอาจารย์ก็ตั้งใจเจริญสติ ทำมือสร้างจังหวะ ทุกเช้าเขาจะให้หัวพระสวดมนต์ทำวัตรเช้าที่บ้าน พ่อจะยกมือสร้างจังหวะของแกไป วันละชั่วโมงสองชั่วโมง ตกเย็นก็ให้พระสวดมนต์ทำวัตรเย็น แล้วก็ยกมือสร้างจังหวะของแก ชั่วโมง สองชั่วโมงของแกไป ทำทุกวันๆ พ่ออาตมาเป็นโรคหัวใจ หัวใจวายได้เสมอ เราก็จะถามกันว่า เป็นอย่างไรบ้าง เวลาเราถามเขากว่ากลัวไหม เขาบอกว่า เขากลับ มันเป็นสิ่งที่ทำให้เราค้นหาต่อไปว่า อะไรที่ทำให้พ่อกลัวหรือมีอะไรที่ยังไม่ได้ทำ แล้วทำให้รู้สึกกังวลใช่ไหม ตรงนี้เราก็จะได้คำตอบ แล้วเราก็จะได้แก้ไขให้เขา หรือหากเขาบอกว่าไม่กลัว แต่ไม่ได้หมายความว่าจบที่ไม่กลัว คำถามต่อไปที่เกิดขึ้นคือ อะไรที่ทำให้พ่อไม่กลัว เข้าใจไหม ดังนั้น เราอย่าถามแล้วจบแค่นั้น ให้เราค่อยๆ พยายามค้นหาจากข้างใน ดูว่าอะไรที่ทำให้เขากลับอยู่หรือกังวลอยู่ หรืออะไรที่ทำให้เขาไม่กลัวหรือไม่กังวล ซึ่งพ่อพระอาจารย์ถามพ่อ พ่อบอกว่าไม่กลัว

พระอาจารย์ถามว่าที่พ่อไม่กลัวเพราะอะไร พ่อบอกว่าเขามีชีวิตมาเท่าพระพุทธเจ้าแล้ว เพราะฉะนั้นคุ้มแล้ว อายุ ๘๐ ปี คุ้มแล้วเขาว่าทำอะไรมาเยอะแล้ว เรียนรู้อะไรมาเยอะแล้ว แล้วอะไรอีกที่ทำให้พ่อไม่กลัว เขาบอกว่าเขามีชีวิตที่ทำอะไรได้มากกว่าที่พ่อเขาทำมา เขารู้สึกว่า

เขาไม่ได้ค้างคา เพราะความรู้สึกของคนโบราณคือต้องทำให้ได้มากกว่า คือ อภิชิตบุตร แล้วเขาก็เล่าเรื่องดีๆ ในชีวิตของเขาให้เราฟัง เราก็เก็บข้อมูลเหล่านั้น เอาไว้มากคุยกับเขาทีหลัง ให้เขาได้ชื่นใจ ก็ถามเขาอีกว่า แล้วมีอะไรอีกไหมที่ทำให้พ่อไม่กลัว สมมุตินะ ว่ามันหายใจไม่ได้แล้ว พ่อจะให้ใส่ท่อหายใจไหม พ่อตอบว่า ไม่ต้องหรอก

แล้วถ้าหัวใจมันหยุดเต้น พ่อจะให้ปั๊มไหม พ่อตอบ ก็ไม่ต้องหรอก เราก็จำไว้ แล้วมีอะไรอีกล่ะ สิ่งที่แกสุขใจและภูมิใจ แกบอก ผมมีความภูมิใจในตัวอาจารย์ คิดถึงที่โรผมก็ภูมิใจ ภูมิใจเรื่องอะไร ภูมิใจว่าผมมีลูก เป็นเจ้าอาวาส และที่สำคัญอาจารย์ไม่ใช่เป็นแค่เจ้าอาวาสเฉยๆ อาจารย์เป็น พระวิปัสสนาจารย์ที่คนรู้จักเยอะ ผมไปเห็นมาแล้ว (ที่มาเห็นคือเขาไปฟัง คนอื่น) คือแกมาเห็นที่งานแสดงธรรมที่บพิตรพิมุข วันนั้นอาจารย์ไปเทศน์ ด้วย คนเยอะมากวันนั้น แล้วพวกเราชาวชมรมก็พากันช่วยดูแลแก พากันไปอุ้มแก อุ้มรถเข็นแก บริการแกอย่างดี แกก็ภูมิใจ ภูมิใจที่ ลูกแกเป็นพระดัง มันคือผลสำเร็จของแกใช่ไหม ถ้าลูกเราแยๆ พ่อจะภูมิใจ ไหม แต่นี่ลูกชายแกเป็นพระด้วย ดังด้วย แกว่า แกภูมิใจ เราก็ดีใจที่ แกภูมิใจ ที่สำคัญก็คือความที่เราสอนกรรมฐาน เราก็อ่านทอดเรื่อง เหล่านี้ให้เขาได้ฟังเรื่อยๆ

แล้ววันที่ ๓๐ ตุลาคม ที่พ่อตาย คุณรู้ไหม แกเข้าโรงพยาบาลแบบ จุกเงินมากเลย แขนงหน้าอกมาก แม่เลยพาพ่อเข้าโรงพยาบาล ตอนนั้น พระอาจารย์ไม่อยู่ มาสอนที่กรุงเทพฯ เสร็จแล้ว ก่อนหน้าที่เขาจะเสียชีวิต พ่อพระอาจารย์ลุกขึ้นนั่ง แล้วแกก็บอกว่า โอ้ วันนี้หรือคือวันของเรา วันนี้มันมาถึงแล้วหรือ โอ้ คนจะตายมันเป็นแบบนี้หนอ คนจะตายมันเป็นแบบนี้ แกพูดอย่างนี้ ที่นี้ ความที่เอามาอยู่ห้องที่ต้องเฝ้าดูอาการ มันก็มีหลายเตียงอยู่ข้างๆ เยอะ พวกคนป่วยพร้อมทั้งญาติทั้งของตัวเอง และของผู้ป่วยอื่นๆ ได้ยินแกพูดคำนั้นก็พากันหัวเราะ แล้วก็บอกว่าแก จะตายได้อย่างไร แกยังพูดจ้อๆ อยู่เลย ถ้าแกจะตายจริง แกจะพูดได้

“สิ่งที่พระอาจารย์พูด และแนะนำมาตลอดคือการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยระยะสุดท้าย ผลสัมฤทธิ์ของงานจริงๆ ที่ชีวิตได้ซัด คือพ่อของพระอาจารย์นี้แหละ”

ขนาดนี้หรือ แล้วพ่อก็ย้ายอีกคนจะตายมันเป็นอย่างนี้หนอ พ่อแก่พูดจบครั้งที่ ๒ ก็เอนกายลงนอน แกเอนกายลงนอน หลับตา แล้วแกก็ไปคนอื่น รวมทั้งผู้ป่วยที่อยู่รอบข้าง ก็คิดว่า แกจะตายหรือ เพราะแกพูดได้จ้อยๆ แล้วสັกพັก พ่อหันมามอง ทุกคนตกใจว่า แกตายแล้วหรือ

พวกคุณลองคิดดูแล้วกันว่าแกไปสงบขนาดไหน นั่นคือสิ่งที่พระอาจารย์หวัง มีคนถามว่าแล้วพระอาจารย์รู้สึกอย่างไร ตอนที่พ่อตายแล้วไม่ได้อยู่เคียง พระอาจารย์ก็ตอบว่า ไม่ได้รู้สึกอะไร ที่ว่าไม่รู้สึกละไรก็เพราะว่าพระอาจารย์ไม่มีอะไรต้องค้างคาใจ พระอาจารย์บอกว่า ยิ่งผมรู้ว่าพ่อผมไปสงบอย่างนี้แล้ว ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่ผมได้ตอบแทนบุญคุณของท่านอย่างเต็มที่แล้ว สิ่งที่พระอาจารย์พูดและแนะนำมาตลอดคือการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยระยะสุดท้าย ผลสัมฤทธิ์ของงานจริงๆ ที่ชีวิตได้ซัด คือพ่อของพระอาจารย์นี้แหละ ที่แก่สามารภมีตนเป็นที่พึ่งแห่งตนได้ สิ่งที่จะบอกคือ ที่พ่อเพียรทำความรู้สึกตัวมาตลอด หลังจากที่แก่รู้ว่าแกป่วย พ่อก็อยู่กับการบริการมโดยการเคลื่อนไหว แรกๆ แกก็เบ้เหงุดหงิด เพราะว่าคนเคยหยิบจอบทำนั่นทำนี่ พ่อรู้สึกว่ามีมือทำงานแล้วเวลาผ่านไปไว ถ้าแกอยู่เฉยๆ แล้วเวลามันช้า

ลองคิดว่าคนที่อยู่ๆ ก็หยุด ไม่ได้ทำอะไรมักจะหงุดหงิด พ่อ

หงุดหงิดก็ระบายกับคนรอบข้าง แต่หลังจากที่แกตั้งกรรมฐานได้ เราพยายามเน้นย้ำให้เข้าใจตรงนี้ พอแกจับจังหวะกรรมฐาน แกทำกรรมฐานได้ แกอยู่กับตรงนี้เลย จึงไม่แปลกที่พอถึงได้รู้สึก และพูดว่า โอ้ คนจะตายมันเป็นอย่างนี้หนอ แล้วแกก็ตาย แกยอมรับขั้นตอนของมันโดยดุษฎี แกไม่พิน ไม่คืน แกรับรู้และยอมรับมัน นั่นคือสิ่งที่พ่อพระอาจารย์ทำ

ส่วนหนึ่งที่ทำให้แกภาคภูมิใจ แล้วมาเก็บเป็นความรู้สึกที่ดี ต้องขอขอบคุณชมรมกัลยาณธรรมอย่างมาก ที่ทำให้แกมีโอกาสได้มาเห็นลูกชายของแก มีคนมาฟังเทศน์เยอะ แกว่า แกก็ภูมิใจของแก นี่ก็เรื่องจริง และเป็นเรื่องสำคัญ ใครที่พ่อแม่ยังอยู่ข้างยกมือขึ้น เรื่องที่พระอาจารย์พูด ให้ฟังให้ดี อะไรที่จะทำให้พ่อแม่คิดและระลึกถึงแล้วรู้สึกสุขใจ ภูมิใจ ให้ชวนเขาทำ ให้ชวนเขาคิด สิ่งนั้นเป็นสิ่งหล่อเลี้ยงใจเขาให้มีความสุข หลังจากนั้น ค่อยๆ สอนเขา เรามีเรื่องราวที่จะมีสติรู้เนื้อรู้ตัว อยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นการที่พ่ออาจารย์รู้ถึงวาระของตัวเอง แล้วก็ยอมรับวาระนั้น นั่นคือการที่แกมีสติอย่างเต็มเปี่ยมจริงๆ แกถึงได้ไม่มีการฝืน ไม่มีการขึ้นใดๆ ทั้งนั้น รับรู้ ยอมรับ แล้วก็จากไปอย่างสงบ

เอาศพไว้ ๙ วัน หน้าตาแกยังเป็นสีชมพูอยู่เลย เอาใส่โลงไว้ พระอาจารย์มีงานกฐิน ไม่อยากให้มีงานซ้อนงาน รอให้เสร็จงานกฐินแล้วค่อยไปงานศพพ่อไ้ เลยเอาพ่อจัดงานศพไปเรื่อยๆ ก่อน ในระหว่างนั้นก็จัดงานกฐินที่วัดด้วย พอเสร็จงานกฐินก็ไปจัดการงานพ่อ หน้าตาแกก็เหมือนคนนอนหลับ หน้าเป็นสีชมพู ญาติมา บอกว่าหน้าพ่อพระอาจารย์ทำไม่ดูม่วงใสจาง พระอาจารย์ก็เลยบอกว่า หน้าตาแกม่วงใสก็เพราะแกจากไปอย่างสบายใจ ก็เลยเหมือนคนนอนหลับ ดูดีเชียว นั่นคือความรู้สึกของคนที่ไม่เป็นทุกข์ ผลมันเลยเป็นอย่างนั้น นั่นคือสิ่งที่พระอาจารย์อยากฝากพวกเราไว้ สิ่งที่พระอาจารย์สอนพวกคุณ ไม่ได้สอนกันเล่นๆ สอนกันจริงๆ และพาทำกันจริงๆ นะ ●

นักวาดรูปธรรม

เชมเบ้

สวัสดีครับ ผมชื่อเชมเบ้ เป็นนักวาดรูปครับ
วาดรูปประกอบหนังสือธรรมให้ครูบาอาจารย์มาพอสมควร
นอกจากนี้แล้วผมก็เป็นนักเรียนระดับเริ่มต้นที่สนใจเรียนรู้ฝึกธรรม
เหตุที่ต้องมาฝึกเพราะจิตใจมันซิมเซื่อง จิตใจอ่อนแอครับ
อาศัยอ่านต้นฉบับหนังสือธรรมที่ต้องวาดภาพประกอบ
นานเข้าก็เกิดความสนใจครับ

ได้ฟังธรรมจากครูบาอาจารย์หลายท่านที่สอนการเจริญสติ
ผมชอบวิธีเจริญสติแบบสังเกตความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจครับ
ผมอาศัยการสังเกตภายในนั้นจากการทำงานที่ผมทำเมื่ออยู่บ้านนั่นล่ะครับ
ดูความรู้สึกที่ชอบใจ ไม่ชอบใจ ที่เกิดขึ้นในขณะที่เราทำงาน
เช่น ขณะกวาดบ้าน เดี่ยวก็ชอบใจ ไม่ชอบใจ
ขณะเล่นกับแมว เดี่ยวก็ชอบใจ ไม่ชอบใจ
ขณะตัดกิ่งไม้ ขณะล้างจาน ยืนเดินนั่ง
เดี่ยวใจก็ชอบ เดี่ยวใจก็ไม่ชอบ

ขณะวาดภาพ วาดได้สวยก็ชอบใจ วาดไม่สวยใจก็ไม่ชอบ
บางทีสวดมนต์อยู่จิตมันก็ชอบใจท่วงทำนองในมนต์ เต็มใจเต็มสวดผิด
เพราะใจมันแอบไปคิดก็ไม่ชอบใจ สลับไปๆ มาๆ
ชอบใจมันก็สุข ไม่ชอบใจมันก็ทุกข์ สุขๆ ทุกข์ๆ วนไปครับ

ผมก็เชื่อฟังคำสอนของครูบาอาจารย์ที่สอนและระลึกในใจว่า
ให้ค่อยดูกายดูใจ รู้เนื้อรู้ตัว ขยันภาวนา รักษาศีล ๕ ครับ

นักวาดรูปธรรมอย่างผมก็กำลังเป็นนักเรียน
เพื่อเรียนรู้ฝึกหัดปฏิบัติธรรม
หวังว่าคงได้ประโยชน์บ้างและขอเป็นกำลังใจ
ให้นักปฏิบัติทุกๆ คนนะครับ ●

อย่าทุกข์ฟรี

อาจารย์กำพล ทองบุญนุ่น

อุปมาเหมือนกับเราจะเดินไปปากซอย เราต้องเดินหลายก้าวจึงจะถึง เดินก้าวเดียวจะให้ถึงเลยย่อมเป็นไปได้ ฉะนั้นต้องสะสมการก้าว แต่ละก้าวๆ ไม่ต้องหวังว่าจะถึงเมื่อไร การถึงก็เกิดขึ้นได้เองเมื่อเราก้าวเดินไปเรื่อยๆ

ดังนั้น เวลาเราเคลื่อนไหวกายครั้งหนึ่ง รู้สึกครั้งหนึ่ง ก็ได้แล้ว สะสมไปอย่างนี้ ทำเรื่อยๆ ให้รู้เฉยๆ อย่างนี้ รู้ให้ต่อเนื่อง อย่าลืมนรู้ หลงไปพลออกไป ก็รู้ใหม่ อย่าลืมนที่ จะรู้สึกก็แล้วกัน รู้เท่าที่เรารู้ได้ การปฏิบัติ ถ้ารู้อย่างนี้เรื่อยๆ รู้เฉยๆ ต่อไปจะเข้าถึงฐานของจิตเดิมแท้ คือ รู้เฉยๆ อย่างเป็นปกติ

ร่างกายทุกคนย่อมมีการเคลื่อนไหว เคลื่อนไหวแต่ละครั้งอย่า เคลื่อนไหวฟรีๆ แม้แต่กะพริบตา อย่างกะพริบฟรีๆ ให้เพิ่มความรูสึก ลงไปด้วย เราจะได้ไม่ขาดทุน คิดแต่ละครั้งก็อย่าคิดฟรีๆ คิดแล้วให้รู้สึก ด้วย เวลาเกิดความทุกข์ เกิดความโกรธ อย่าโกรธฟรีๆ อย่าทุกข์ฟรีๆ ให้เสียประโยชน์ไปเปล่าๆ ให้รู้สึกไปด้วย

แล้วต่อไปอารมณ์ต่างๆ ก็จะลดน้อยลงไปเอง ระวังนะ ทำไปนานๆ จะหาอารมณ์ไม่เจอ จะหาความคิดไม่เจอ กลายเป็นคนขี้เกียจคิด แต่ไม่ขี้เกียจรู้สึกนะ มันเป็นไปได้ ●

เพื่อน ผู้ให้ ความสุข

พระอาจารย์ชาญชัย อธิปญโญ

เราต่างปรารถนาความสุข

และแสวงหาความสุขด้วยวิธีการต่างๆ

จากการสรรหาสิ่งที่ตนชอบทางตา หู จมูก ลิ้น กาย มาให้ใจเป็นผู้เสพ

บ้างก็เพลิดเพลินยินดีต่อสิ่งเร้าประสาทสัมผัสเหล่านั้น

บ้างก็ไม่สมหวัง นำทุกข์มาให้

ไม่ว่าจะสมหวังหรือผิดหวัง สิ่งที่เสพเหล่านี้ที่สุดก็จางคลายดับไป

แล้วก็แสวงหาสิ่งอื่นๆ มาเสพอีกเพื่อตอบสนองสิ่งที่ตนคิดว่าเป็นความสุข

บางคนเดินทางไปเสาะหาสถานที่และสิ่งที่ตนชอบ แม้ว่าจะอยู่แสนไกล

เสียทั้งเวลาและทรัพย์ สัมผัสสัมผัสกันอยู่ชั่วครั้งชั่วคราวแล้วก็จางคลาย

เรามีได้เฉลียวใจเลยว่า มีสิ่งทีพร้อมจะให้ความสุขแก่เรา
อยู่ใกล้ซิดสนิทแนบกับตัวเรานั้นเอง
เป็นเพื่อนทีแสนดีคอยติดตามเราไปทุกหนทุกแห่ง
ไม่เคยเหนงหน่ายคลายความซิดใกล้กับเรา
ไม่เคยก้าวร้าวทำร้ายเราแม้สักครั้งเดียว
ไม่ว่าเราจะสุขหรือทุกข์ ดีหรือเลวสักเท่าใด
ก็ไม่ทอดทิ้งเราไป ยังคงอยู่เคียงข้างเราตลอดเวลา
ทำหน้าที่หล่อเลี้ยงชีวิตเราอย่างซื่อสัตย์แม้ยามหลับและยามตื่น
เป็นเพื่อนแท้ เพื่อนตาย อยู่กับเราตั้งแต่เกิดจนตาย
เพื่อนทีแสนดีคือ **ลมหายใจของเรา** นั้นเอง

ยามใดทีทุกข์ ท้อ สิ้นหวัง ว้าวุ่น ลับสน มองไม่เห็นทางออกของชีวิต
จงอยู่กับเพื่อนคนนี รับรู้เขาทีทำหน้าที่ เข้า - ออก ตรงปลายจมูกเรา
อยู่กับเขาอย่างใกล้ซิดเหมือนทีเขาอยู่กับเราอย่างซิดใกล้
แม้ช่วงเวลาทีรับรู้เขาทำหน้าที่ เข้า - ออก ด้วยใจทีจดจ่อสัก ๑๕ นาที
ใจทีทุกข์ ท้อ เคืองชุ่น วุ่นวาย ลับสน ร้อนรน
ก็จะสงบลงได้อย่างน่าอัศจรรย์
และหากอยู่กับเขาต่อเนื่องๆ ไปสัก ๓๐ นาที
ก็จะพบกับความสงบสุขอันประณีต
และหากอยู่กับเขาให้นานขึ้นไปอีก
ใจก็จะปล่อยวางเรื่องทีผูกพันไว้เป็นเครื่องพันธนาการชีวิตให้ว่างลงได้

เมื่อมีเพื่อนตายทีแสนดีพร้อมทีจะให้ความสุข
อยู่ใกล้ซิดกับเราถึงเพียงนี้
ไยไม่อยู่กับลมหายใจ เพื่อนผู้ให้ความสุข ●

ปัจจุบัน

มายาคติ / The Myth

?

: บุคคลที่ไม่มีปัญญาพิจารณาความละเอียดของจิต เพียงทว่าเอาเหตุของอารมณ์ปัจจุบันเป็นที่ตั้งในการอบรมจิต จะสามารถเข้าถึงธรรมได้ไหมครับ

: ปัจจุบัน คือทั้งหมดของจิต ตั้งแต่หยาบถึงละเอียด ความละเอียด ไม่ได้อยู่ที่ตาเห็น หรือเพียงรู้สึกขึ้นได้ หากเมื่อใดเราปล่อยวางได้ ไม่เป็นกังวลเพราะยึดมั่น นั่นคือภาพของจิตละเอียด ตรงกันข้าม เมื่อเราเริ่มเป็นกังวล จนเป็นทุกข์ ไม่รู้จักปล่อยวาง นั่นคือ จิตที่หยาบขึ้นเรื่อยๆ

ฉะนั้น ปัจจุบัน ที่เป็นทุกข์ เป็นกังวลหรือไม่ นี่เป็นตัวบอกความถึงธรรม ปัจจุบันเท่านั้นจะสำเร็จประโยชน์ได้ ตั้งอยู่ปัจจุบัน จิตจะหยาบหรือละเอียด เป็นเรื่องของจิต ไม่ใช่จำเป็นต้องเห็นต้องรู้

เมื่อใดใจปลอดโปร่งโล่งสบาย ก็เป็นตัวบอกได้ว่า จิตขณะนั้นละเอียด เพราะรู้สึกได้ว่ามันไม่หนัก มันสะท้อนบอกกันด้วยอาการอย่างนี้ มิใช่การเห็น หรือรู้สึกขึ้นได้เอง

อดีตเป็นของเปลี่ยนผ่าน เราจะใช้ประสบการณ์ของอดีต ได้เฉพาะที่ปัจจุบันเท่านั้น เราเพียงตั้งอยู่ปัจจุบันเดี๋ยวนี้ ประสบการณ์ทั้งหมดจะสอนตัวเองให้ทราบว่า เมื่อรู้สึกถึงความวิตกกังวล นั่นคือเรากำลังออกห่างความเป็นธรรม

เมื่อรู้สึกว่ากังวล แคกลับมายุ่งกับลมหายใจ หายใจให้ความคิดติดอยู่เฉพาะกับกายและลมหายใจหรืออุบายธรรม

ปัจจุบัน คือ ความหมายที่ว่า เรารู้ว่าเรากำลังกระทำอะไรอยู่ เห็นสิ่งที่เรากำลังกระทำอยู่ เรียกว่า รู้เห็น สิ่งที่กำลังกระทำ นั้นอยู่เคลื่อนไหวอยู่ กินอยู่ คิดอยู่ ฟุ้งซ่านอยู่ กังวลอยู่ เพลินอยู่ ทุกข์อยู่ ก็ตาม เพียงรู้สึก ว่า “อ้าว นี่กำลังคิดอยู่หรือนี่” เช่นนี้ก็แสดงว่าเราเห็นแล้ว แล้วที่นี้ก็รู้มันชะ และเพิ่มลมหายใจ เข้าไปสักหน่อย ให้มันคิดไป มันยังคิดได้คิดไป เราจะหายใจ

ปกติถ้ามันไม่จำเป็นต้องคิด เพียงเราเห็นปัจจุบัน จะจบตรงนั้น ทว่าถ้ามันต้องใช้ความคิดอยู่ มันก็จะคิดๆ ของมันไปเรื่อยๆ ทั่วหัวมันปะไร เราหายใจไปด้วย หลุดบ้างติดบ้าง หายใจไปด้วย ไม่เป็นไร ทำอย่างนี้ละ ●

ทาง แห่งความสวัสดี

อาจารย์วศิน อินทสระ

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า

“เว้นปัญญา ความเพียร การสำรวมอินทรีย์ และความปล่อยวาง โดยประการทั้งปวงแล้ว เรา (ตถาคต) มองไม่เห็นความสวัสดิของสัตว์ทั้งหลาย”

(พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ ข้อ ๒๖๕)

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสพระพุทธพจน์นี้ เนื่องจากมีผู้มาทูลถามว่า “จิตนี้สะดุ้งอยู่เป็นนิตย์ ใจนี้หวาดเสียวอยู่เป็นนิตย์ ทั้งในกิจที่ยังไม่เกิดและในกิจที่เกิดขึ้นแล้ว ถ้าความไม่ต้องสะดุ้งมีอยู่ ขอพระองค์จงตรัสบอกสิ่งนั้นเกิด”

เป็นความจริงที่ว่า จิตของคนธรรมดาที่สะดุ้งอยู่เป็นนิตย์ หวาดเสียวอยู่เป็นนิตย์ กลัวอยู่เป็นนิตย์ ในกิจที่จะต้องทำ ทั้งที่กำลังทำอยู่ และที่ยังไม่เกิดขึ้นซึ่งจะต้องทำต่อไป กลัวว่าจะผิดพลาดขาดทุน กลัวไม่ได้กำไร ดังที่หวังไว้

รวมความว่า คนเราอยู่ในโลกแห่งความกลัว เพราะเราเกิดมาในโลกที่เต็มไปด้วยการเบียดเบียนบีบคั้น อยู่ร่วมกับสัตว์ดิรัจฉานในร่างของคนบ้าง ในร่างของสัตว์ดิรัจฉานจริงๆ บ้าง ยังมีเหลืออบ ยุง บุ่ง รื่น ฐ ตะขบ เลื้อ ลิงโต ฯลฯ ล้วนเป็นอันตรายต่อมนุษย์ทั้งสิ้น มนุษย์เองก็เป็นอันตรายต่อสัตว์อื่น สัตว์ดิรัจฉานจึงกลัวมนุษย์เหมือนกัน มันหวาดระแวงภัยอยู่เป็นนิตย์ เห็นมนุษย์เข้า หนีได้มันต้องหนี หรือเลี้ยงเสีย มนุษย์ด้วยกันก็อยู่ด้วยความหวาดระแวงกัน คนดีๆ ก็พลอยถูกระแวงไปด้วย

รวมความว่า トラบใดที่คนเรายังมีกิเลสตัณหาอันเป็นเหตุใหญ่ให้คนสะดุ้งกลัวแล้ว เขาย่อมไม่พ้นจากความกลัว รู้สึกว่าไม่ประสพสวัสดิภาพอย่างแท้จริง โดยเฉพาะคนที่ยังทำชั่วอยู่ ย่อมหวนต่อผลชั่วอันอาจเกิดขึ้นแก่ตนเสมอ

ผู้ถามแม้จะเป็นเทพบุตรแล้วยังหวั่นกลัว ถึงทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ถ้าความไม่ต้องสะดุ้งมีอยู่ ขอพระองค์จงตรัสบอกสิ่งนั้นด้วย”

พระศาสดาจึงตรัสบอก **ธรรม ๔ ประการ อันเป็นเหตุให้หมดความสะดุ้งและถึงความสวัสดิ** คือ

๑. ปัญญา (โพชฌมา)

๒. ตบะ (ตปสา)

๓. อินทริยสังวร (อินทริยสังวร)

๔. การปล่อยวางโดยประการทั้งปวง (สพพนิสสุคคา)

เมื่อมีธรรม ๔ ประการนี้แล้ว ก็จะหมดความสะดุ้งกลัว ถึงความสวัสดิ ขออธิบายโดยย่อดังนี้

๑. **ปัญญา** ผู้มีปัญญานั้น ไม่ว่าจะปัญญาทางโลกหรือทางธรรมย่อมมองเห็นสิ่งต่างๆ ทั้งปรากฏการณ์และสิ่งอันอยู่เบื้องหลังของปรากฏการณ์ตามความเป็นจริง เมื่อเห็นจริงเสียแล้วก็หมดความสะดุ้งกลัว สามารถแก้ปัญหาได้โดยสวัสดิ สามารถปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องให้ดีขึ้น สามารถขจัดอุปสรรคความขัดข้องในเรื่องนั้นๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปโดยสวัสดิภาพ

เมื่อมีอุปสรรคเกิดขึ้นแก่ร่างกาย เพราะเชื้อโรคหรือเพราะความบกพร่องของร่างกายเองก็ตาม แพทย์ผู้มีปัญญาในเรื่องนี้ย่อมสามารถช่วยแก้ไขได้ด้วยการช่วยบอกยาและวิธีปฏิบัติตนแก่คนไข้

เมื่อมีปัญญาทางจิต ผู้มีปัญญาทางจิต เช่นพระพุทธเจ้า สาวกของพระพุทธเจ้าและผู้สนใจใฝ่รู้ มีประสบการณ์ มีปัญญา ย่อมสามารถช่วยบอก ช่วยแก้ไข ซึ่งทางแห่งความสวัสดิให้ได้ **ปัญญาจึงเป็นหลักหนึ่งเพื่อให้ถึงความสวัสดิ**

“ ทำการอย่างสงบหนักแน่น ประดุจรากไม้วัลดูเขา
อย่างกลัวความไม่สำเร็จ ขอให้กำเนิด จะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ
เป็นเรื่องที่บัณฑิตจะพิจารณาด้วยใจเป็นธรรมในภายหลัง
ผู้มีคุณสมบัตินี้ บ้านเรือนของท่านย่อมเป็นเหมือนป่า
สำหรับบำเพ็ญตบะ ”

๒. **ตบะ** คือ ความเพียร นั้น ผู้ใดมีมาก มีอยู่เสมอสม่ำเสมอทำให้
ท่านผู้นั้นมีเรี่ยวแรงกำลังในการทำกิจต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี
มีความพอใจที่จะทำก่อน (ฉันทะ) แล้วลงมือทำ เมื่อทำไปๆ ก็เกิดรส
ในการทำและทำสำเร็จ การทำสำเร็จนั้นเป็นกำลังใจ เป็นแรงบันดาลใจให้
ทำยิ่งขึ้นและสำเร็จมากขึ้น ความสำเร็จผลตามที่ต้องการนั่นเอง เป็นการ
บรรลุถึงความสวัสดิ์ในสิ่งที่ทำ สามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้ด้วย
ปัญญาและความเพียร

ตบะเป็นธรรมเครื่องเผาผลาญบาป เผาผลาญกุศลธรรมกิเลสนั้น
เกิดขึ้นในใจแล้วเผาใจให้เร้าร้อน เหมือนไฟที่ฟืนหรือหญ้าแล้วเผาไม้หรือ
หญ้านั้นให้ร้อน ตบะเผากิเลสให้ไหม้วอดวายไป ใจของเราก็สงบเยือกเย็น
เพราะสิ้นสิ่งอันเผาให้ร้อน กุศลธรรมทั้งปวงเป็นตบะทั้งสิ้น

สำหรับผู้มีความเพียรเพื่อทำการงานอันเป็นหน้าที่ก็ตาม เพื่อเผา
กิเลสก็ตาม **ขอให้ตั้งใจให้มั่น บากบั่น พยายามเป็นไปติดต่อสมาเสมอ
ประดุจเข็มทิศซึ่งชี้ไปทางทิศเหนืออยู่เสมอ** พยายามยกจิตใจให้อยู่เหนือ
ความเกียจคร้าน เหนือความขี้ขลาด อันเป็นเหตุนำทุกข์มาให้ภายหลัง **ทำการ
อย่างสงบหนักแน่นประดุจรากไม้วัลดูเขา** อย่างกลัวความไม่สำเร็จ ขอให้
กำเนิด จะสำเร็จหรือไม่สำเร็จเป็นเรื่องที่บัณฑิตจะพิจารณาด้วยใจเป็น
ธรรมในภายหลัง ผู้มีคุณสมบัตินี้ บ้านเรือนของท่านย่อมเป็นเหมือน
ป่าสำหรับบำเพ็ญตบะ

๓. **อินทรียสังวร** ความสำรวมอินทรีย ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น ภายใจ อินทรีย มาจากคำว่า “อินทะ” ซึ่งแปลว่า เป็นใหญ่ คือเป็นใหญ่ในกิจหรือหน้าที่ของตน เช่น ตาเป็นใหญ่ในการดู หูเป็นใหญ่ในการฟัง เป็นต้น เปรียบเหมือนคนสำคัญ ๖ คน ซึ่งถ้าได้รับการควบคุมอบรมฝึกฝนให้ดีก็จะทำได้ดีมาก ถ้าไม่คุ้มครองรักษาหรือไม่ได้รับการฝึกให้ดี เป็นคนร้ายขึ้นมาก็จะทำร้ายได้มาก ทำร้ายทั้งตนเองและผู้เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นท่านจึงกล่าววว่า

“อินทரியานิ มนุสฺसानิ   หิตาย อหิตาย จ
อรกฺขิตานิ อหิตาย   รกฺขิตานิ หิตาย จ”

“อินทรียของมนุษย์ ย่อมเป็นทั้งประโยชน์บ้าง ไม่เป็นประโยชน์บ้าง ที่ไม่รักษาไม่เป็นประโยชน์ ที่รักษาประโยชน์”*

ท่านพระปาราสริยเถระได้กล่าวต่อไปว่า

“บุคคลผู้รักษาคุ่มครองอินทรียนั้นแล ชื่อว่าได้กระทำกิจของตน และชื่อว่าไม่เบียดเบียนใคร ผู้ใดไม่สำรวมอินทรีย คือตาอันเป็นไปในรูป ไม่สำรวมหู จมูก ลิ้น ภายใจ อันเป็นไปในเสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะและธรรมารมณโดยลำดับแล้ว ผู้นั้นจะพ้นจากทุกข์ไม่ได้เลย รูป เสียง เป็นต้น อันน่าปรารถนาน่าชื่นใจนั้น เป็นประดุจมีตโกนที่ฉาบไล้ไว้ด้วยน้ำผึ้ง ผู้มีความเพียรกันกระแสดันหาในอารมณเหล่านั้น ตั้งอยู่ในธรรม มีปัญญาเป็นเครื่องพิจารณา เว้นกิจอันไร้ประโยชน์เสีย ทำแต่กิจที่มีประโยชน์ มีความยินดีอันประกอบด้วยธรรม ความยินดีในธรรมนั้นแล เป็นความยินดีอันสูงสุด **บุคคลเมื่อผ่าไม้ ย่อมตอกลิ้มด้วยลิ้ม จันได ผู้ฉลาดย่อมฝึกอินทรียด้วยอินทรีย จันนั้น (กล่าวคือ ฝึกอินทรีย ๖ คือ ตา หู เป็นต้น ด้วยอินทรีย ๕ คือ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา)** เมื่อเป็นเช่นนี้ ย่อมเป็นผู้ไม่มีทุกข์ ตั้งอยู่ในธรรม

* ปาราสริยเถรคาถา เล่ม ๒๖ ข้อ ๓๘๖

“ผู้มีปัญญานั้น ไม่ว่าปัญหาทางโลกหรือทางธรรม
ย่อมมองเห็นสิ่งต่างๆ ทั้งปรากฏการณ์และสิ่งอันอยู่เบื้องหลัง
ของปรากฏการณ์ตามความเป็นจริง เมื่อเห็นจริงเสียแล้ว
ก็หมดความสะอึกแล้ว สามารถแก้ปัญหาได้โดยสวัสดิ์”

ชื่อว่าได้ทำตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าโดยประการทั้งปวง ได้รับความสุข
เป็นสิ่งตอบแทน”

อินทริยสังวรเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติธรรมทุกอย่าง จะรักษาศีล
จะเจริญสมาธิและอบรมปัญญาก็ต้องใช้อินทริยสังวรเป็นอุปการธรรม
ทั้งสิ้น การสำรวมอินทริย์นอกจากจะช่วยป้องกันบาปอกุศลไม่ให้ไหล
เข้าสู่จิตแล้ว ยังช่วยพัฒนาคุณงามความดีต่างๆ ที่มีอยู่แล้วให้เจริญยิ่งๆ
ขึ้นไปด้วย

๔. **การปล่อยวางโดยประการทั้งปวง** คือการไม่ยึดมั่นถือมั่นสิ่งใด
โดยความเป็นตัวตนหรือเป็นของตน เพราะการถือเช่นนั้นเป็นการเข้าไป
ขวางกั้นความเป็นจริงโดยธรรมชาติ กล่าวคือโดยธรรมดาแล้ว สิ่งทั้งหลาย
เป็นกระบวนการแห่งปัจจัย เป็นไปตามเหตุปัจจัย (ยถาปัจจัย ปวัตตุนติ)
ไม่เป็นตัวของตัวเอง และไม่เป็นของใคร

ที่ว่าไม่เป็นตัวของตัวเองนั้น หมายความว่า สิ่งทั้งหลายประกอบ
ด้วยเหตุปัจจัย ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยนั้น สมมติเอาน้ำ
แก้วหนึ่งวางไว้ในอากาศธรรมดา มันเป็นน้ำเย็นพอประมาณ เมื่ออยู่ใน
ตู้เย็นสักกระยะหนึ่ง มันจะเย็นจัด ถ้าเย็นถึง ๐ องศาเซลเซียส มันก็จะ
กลายเป็นน้ำแข็ง พอเอาออกจากตู้เย็น วางไว้ในอากาศธรรมดา มันก็จะ
ค่อยๆ ละลายแล้วกลายเป็นน้ำเย็นธรรมดาอีก เราเปลี่ยนเงื่อนไขหรือเหตุ
ปัจจัยใหม่ โดยเอาน้ำนั้นใส่กาต้มน้ำ แล้ววางบนเตาไฟ มันจะค่อยๆ ร้อน

“ความสุขในโลก ความสำรวมในสัตว์ทั้งหลาย
เป็นความสุข และการกำจัดความกังวลตนเสียได้
เป็นความสุขอย่างยิ่ง”

จนเดือดแล้วกลายเป็นไอขึ้นสู่อากาศ เหมือนน้ำทั่วไปที่ถูกแสงแดดแผดเผาให้กลายเป็นไอแล้วไปรวมตัวกันเป็นเมฆ ต่อมาตกลงมาเป็นฝนเป็นน้ำธรรมดาอีก น้ำนั้น โดยธรรมดา ไม่มีสี แต่เปลี่ยนเป็นสีต่างๆ เพราะการปรุงแต่งภายหลัง

จะเห็นได้ว่า สิ่งทั้งหลายเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยอย่างนี้ เมื่อเป็นเช่นนี้ มันจึงไม่มีตัวตนหรือเป็นตัวตนที่แท้จริงที่พอจะให้เรายึดถือได้ ใครยึดถือเข้าก็มีแต่ความทุกข์ ความร้อนใจ เพราะมันไม่อยู่ในอำนาจมันฝืนความปรารถนาของเราไปเสียแทบทุกอย่าง เราจึงต้องปลงใจให้ได้ ปล่อยวางให้ได้ว่า มันเป็นเช่นนั้นเอง (ตถตา) ถ้าเราปลงใจไม่ได้ ปล่อยไม่ได้ก็เหมือนไปกอดเอางูพิษไว้ มันจะขบกัดเอา เพราะฉะนั้น **ต้องทำให้ปล่อยวางได้ในทุกสิ่งทุกอย่าง** การทำงานนั้น ต้องทำไปตามหน้าที่ - หน้าที่เพื่อหน้าที่ เพื่อธรรม เพื่อความถูกต้องเหมาะสม หรือเพื่อผดุงธรรมไว้ในโลก เรียกว่า **ทำงานเพื่อบูชาธรรม** (ธรรมยาคะ) ไม่ใช่เพื่อบูชาเงินหรือลาภยศชื่อเสียง อันจะย้อนกลับมาเป็นพิษเป็นภัยในภายหลัง

บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ คือ ปัญญา ความเพียร อินทรีย์สังวรและการปล่อยวางในทุกอย่าง ย่อมได้รับความโปร่งใจ ประสบความสุขสวัสดิ์ในที่ทุกสถานในกาลทุกเมื่อ ผู้มุ่งความสุขสวัสดิ์จึงควรพอกพูนธรรม ๔ ประการนี้ให้เจริญงอกงามขึ้นในตน เมื่อตนบริบูรณ์ด้วยธรรมแล้ว ธรรมก็จะคุ้มครองให้มีความสุขสวัสดิ์ เหมือนคนผู้สมบูรณ์ด้วยอาหาร อาหารนั้นย่อมหล่อเลี้ยงให้เขามีร่างกายแข็งแรง ต่อสู้โรคภัยไข้เจ็บบางอย่างได้ เช่น โรคที่เกิดจากการขาดอาหาร เป็นต้น

การให้พรกันในวันปีใหม่ นั่น ผู้มุ่งรับพร ควรประพฤติคุณงามความดีอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วอธิษฐานขอพร การขอนั้นอาจสำเร็จได้บนพื้นฐานของเหตุคือคุณงามความดี ไม่ใช่พรจะสำเร็จได้อย่างลอยๆ โดยปราศจากเหตุปัจจัย การส่งบัตรอวยพรกันนั้นก็ประเพณีที่ดี คือแสดงถึงความระลึกถึงกัน และมีความปรารถนาดีต่อกัน อាកาณแห่งจิตที่มีความปรารถนาดีต่อกัน หรือมีเมตตาต่อกันนั้นเป็นพรของชีวิตอยู่แล้ว ถ้ามนุษย์เราในสังคม มีความปรารถนาดีต่อกันอย่างสม่ำเสมอแล้ว ภัยอันตรายต่างๆ ก็จะไม่ มี เป็นอันลี้ลับทั้งหลายก็ถึงความสวัสดิโดยทั่วหน้า ทั้งนี้ก็โดยมีปัญญาเป็นตัวนำ มองเห็นอย่างชัดเจนว่า **“ความไม่เบียดเบียนกัน เป็นความสุขในโลก ความสำรวมในสัตว์ทั้งหลายเป็นความสุข และการกำจัดความทะนงตนเสียได้เป็นความสุขอย่างยิ่ง”****

ผู้ต้องการความสุขดี เมื่อดำเนินตามทางแห่งความสุขดี ย่อมประสบความสุขดี เหมือนผู้ต้องการดอกไม้ ถ้าเข้าไปในสวนดอกไม้ย่อมได้ดอกไม้ตามประสงค์ ฉะนั้น ●

** พุทธอุทาน พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๕๑

“ เราไม่จำเป็นต้องละทิ้งตัวตนใดๆ
อันที่จริงแล้ว ไม่มีอะไรให้ละทิ้ง
นอกจากตัณหาและอุปาทาน
ที่เป็นเงื่อนไขให้เกิด
ภาพลวงตาและตัวตน ”

พระอาจารย์ชยสาโร

กำลังใจ ให้พลังชีวิต

พระมหาสุวิทย์ อคฺคปญฺโญ

วัดไตรสამคคี จ.สมุทรปราการ

เมื่อแรกที่อาตมภาพได้รับการชักชวนจาก คุณพูลศรี ธนาพุทธาสวัสดิ์ ให้เข้ารับการอบรมเรื่อง “การเผชิญความตายอย่างสงบ” ของพระอาจารย์ ครรชิต อภิญฺจโน ที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ อาตมภาพเองถึงจะสนใจ แต่ก็ไม่แน่ใจว่าจะไปร่วมอบรมได้หรือไม่ เพราะมีภารกิจมาก แต่สุดท้ายก็ตัดสินใจรับปากเข้ารับการอบรม และชวนพระภิกษุในวัดอีก ๒ รูป

ให้เข้าร่วมรับการอบรม (ปัจจุบันลาสิกขาแล้วทั้ง ๒ รูป) เมื่ออาตมภาพได้รับการอบรมจึงได้ทราบว่า ผู้ป่วยที่เรียกว่าผู้ป่วยระยะสุดท้ายนั้น น่าเห็นใจขนาดไหน ความท้อแท้ กังวล สับสน ในอาการป่วยที่ตนเองต้องเผชิญ

การที่ต้องนอนอยู่เฉยๆ โดยไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในแต่ละวัน การต้องทรมานใจกับการรอให้ลูกหลานหรือครอบครัวมาเยี่ยม ยิ่งผู้ป่วยที่ต้องนอนรักษาตัวโดยไม่มีญาติหรือใครมาเยี่ยมเลย ยิ่งคิดมาก ท้อแท้มากขึ้นไปอีก รวมถึงญาติๆ และครอบครัวของผู้ป่วยที่ต้องมาเห็นคนที่ตนเองรักตกอยู่ในสภาพป่วยหนัก อยากจะช่วยก็ไม่รู้จะช่วยยังไง

เหล่านี้คือสิ่งที่อาตมภาพได้สัมผัสจากการเยี่ยมให้กำลังใจผู้ป่วย และสิ่งนี้เองที่ทำให้อาตมภาพและทีมให้กำลังใจของเรา พยายามเติมในส่วนที่ขาดให้ผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วย เท่าที่ทีมของเราจะทำได้ อาตมภาพจึงมีความประทับใจในทีมเยี่ยมให้กำลังใจผู้ป่วยของเรามาก เพราะทุกคนทำด้วยใจ ใจของคน que คิดจะให้ คิดจะช่วยเหลือ ทั้งที่ทุกคนก็มีภาระหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบดูแลของตนเองอยู่แล้ว แต่ทุกคนก็เสียสละเวลามาร่วมทีมเยี่ยมผู้ป่วยด้วยกัน บางคนหลังเยี่ยมผู้ป่วยแล้วก็ต้องกลับไปดูแลคนป่วยที่บ้านอีก นี่คือการเสียสละที่แท้จริงที่อาตมภาพได้สัมผัส ถึงจะไม่ได้ยิ่งใหญ่อะไร แต่ก็มีความหมายกับอาตมภาพมาก

ในบางครั้งทีมเยี่ยมต้องเจอกับสถานการณ์ที่วิกฤติของผู้ป่วย เช่นผู้ป่วยกำลังจะเสียชีวิต ถึงแม้บางคนในทีมจะตกใจกลัวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตรงหน้า แต่ก็ขมใจทำหน้าที่ของตนอย่างน่าชื่นชม จนช่วยดูแลผู้ป่วยให้จากไปอย่างสงบ หรือผู้ป่วยบางรายที่ทีมเยี่ยมไปให้กำลังใจ จนกลายเป็นความผูกพันกันโดยไม่รู้ตัว เมื่อเขาเหล่านั้นจากไปโดยที่ทีมไม่ได้อยู่ตรงนั้นด้วย ยิ่งรู้สึกเสียใจและเสียดายที่ไม่ได้อยู่กับเขาจนวาระสุดท้าย

เช่นผู้ป่วยที่ป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้ายท่านหนึ่ง ที่อยู่ใกล้ๆ วัดของอาตมภาพ เธอเป็นผู้หญิงชื่อตุ๊กตา อายุประมาณ ๕๐ ต้นๆ ครอบครัวยุคครอบครัวค้าขายและส่งออก เธอเป็นกำลังหลักของครอบครัว ครอบครัวนี้มีสมาชิก ๖ คน คุณแม่เธอตามองไม่เห็นทั้งสองข้างด้วยป่วยเป็นเบาหวาน คุณพ่อเธอก็มีอาการสมองฝ่อ (อัลไซเมอร์) และเธอได้เลี้ยงดูลูกสาวของพี่ชายที่เสียชีวิตไปแล้วไว้ด้วย เมื่อเธอป่วยหนักภาระในบ้าน จึงตกเป็นของน้องสาวและหลานอีกคน เมื่ออาการป่วยของเธอกินเวลานาน ยิ่งทำให้ปัญหาตามมามากมาย ทั้งค่าใช้จ่ายในบ้าน ค่ารักษาพยาบาล และการดูแลผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองได้ยาก ยิ่งทำให้ความรู้สึกของคนป่วยและคนในบ้านแย่งลง เธอเคยบอกกับอาตมภาพว่าเธออยากหาย เพื่อจะได้กลับมาดูแลคนในบ้านเหมือนเดิม

อาตมภาพได้ฟังคำพูดนั้นแล้วรู้สึกเหมือนมีอะไรหนักๆ มาทับที่หัว เพราะเข้าใจความรู้สึกของเธอดี ใครจะไม่ห่วง พ่อแม่ก็ป่วยทั้งยังอายุมาก ลูกสาว (ลูกของพี่ชาย) ก็ยังเรียนหนังสืออยู่ เธอจะทำใจทิ้งพวกเขาไปได้ยังไง เธอจึงพยายามสู้กับอาการป่วยของเธออย่างเต็มที่ ด้วยความหวังว่าเธอจะหาย ซึ่งอาตมภาพรู้ว่าสุดท้ายแล้ว การต่อสู้นี้จะจบลงโดยเธอไม่มีทางชนะ เพราะเมื่ออาตมภาพได้เจอเธอนั้นร่างกายเธอทรุดโทรมลงมากแล้ว เธอไม่เหลือเค้าของโยมที่อาตมภาพเห็นจากรูปถ่ายเก่าๆ

ของเธอเลย และเธอก็เป็นผู้ป่วยคนแรกๆ ที่ทีมได้ไปเยี่ยมด้วย จึงทำให้ทุกอย่างดูยากไปหมด จะบอกให้เธอยอมรับความจริงกับสิ่งที่เกิดขึ้นง่ายๆ ได้อย่างไร จะช่วยให้เธอเข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างไร ในเมื่อเธอแบกรับภาระในบ้านไว้มากมาย

ทุกครั้งที่เธอต้องเจ็บปวดด้วยอาการของโรคที่เธอเป็น มันย่ำหน้าสงสารมาก ทั้งเธอ ทั้งครอบครัว ทุกคนเจ็บปวดกันหมด ทีมเราใช้เวลาเยี่ยมโยมท่านนี้ประมาณ ๑ เดือน เยี่ยมทุกวัน ค่อยๆ พูด ค่อยๆ อธิบายให้เธอเข้าใจ ให้คนในครอบครัวค่อยๆ ช่วยพูดให้เธอวางใจ พาสวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา จนเธอพอจะทำใจ และเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นได้พอสมควร จนสุดท้ายเธอก็จากไปด้วยอาการสงบ นี่เป็นผู้ป่วยรายแรกๆ ของทีมที่อาตมภาพมีโอกาสได้ไปเยี่ยมและให้กำลังใจที่ทำให้อาตมภาพเข้าใจมากขึ้นว่ากำลังใจนั้นสำคัญเพียงใด คนที่ต้องจากไปด้วยความกังวล สับสน หวาดกลัวนั้น น่าสงสารเพียงใด และครอบครัวของผู้ป่วยนั้นต้องรู้สึกอย่างไร

อาตมภาพเพียงยกตัวอย่างผู้ป่วยเพียงรายเดียวเท่านั้น จริงๆ มีผู้ป่วยอีกหลายรายที่อาตมภาพได้มีโอกาสไปเยี่ยม ซึ่งแต่ละคนก็มีเรื่องราวและสิ่งที่ทำให้อาตมภาพประทับใจต่างๆ กันไป แต่ที่แปลกคือตัวอาตมภาพเองกลับรู้สึกว่าได้รับกำลังใจจากท่านผู้ป่วยทุกๆ รายที่มีโอกาสได้เข้าเยี่ยมเช่นกัน

สุดท้ายอาตมภาพอยากจะขอบคุณ พระอาจารย์ครรชิต อภิญาโณ โรงพยาบาลสมุทรปราการ และชมรมกัลยาณธรรม ที่ทำให้ได้มีโอกาสในการเป็นหนึ่งในทีมเยี่ยมให้กำลังใจผู้ป่วย และคุณโยมพุลศรี ธนา-พุทธิศาสตร์ กัลยาณมิตรและหนึ่งในทีมเยี่ยมของอาตมภาพที่มีส่วนอย่างมากที่ทำให้อาตมภาพได้มาร่วมทำสิ่งที่มีคุณค่านี้ และขออนุโมทนา กับทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนี้ เจริญพร. ●

สุคติ...เถอะ

วรสุทโธ ภิกขุ

วัดไตรสამคคี อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

ช่วงที่เป็นพระบวชใหม่ๆ พรรษาแรกๆ ก็มักจะเก็บตัวอยู่กับกุฏิ อ่านหนังสือ ท่องหนังสือ สวดมนต์ เพราะเวลาออกกิจนิมนต์ จะได้ไม่อายโยม

อยู่มาวันหนึ่งพระหนุ่ม ที่บวชเข้ามาใหม่หลายรูปพูดกันในวง จันข้าวว่า

“วันนี้ผมไปอบรม เรื่อง “ความตาย” ที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ ได้เห็นอะไรเยอะ ได้ความรู้เกี่ยวกับคนไข้ และอะไรๆ อีกหลายอย่าง”

ผมก็นั่งฟังเฉยๆ โดยฉันอาหารไปด้วย ที่พระหนุ่มๆ ปุจฉา - วิสัชนากันโดยไม่สนใจสักเท่าไรหรอก เพราะคิดว่าโรงพยาบาลกับโรงพัก (สถานีตำรวจ) เราคงไม่ไปแน่

พอประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๙ บรรดาพระหนุ่มที่บวช ได้เข้ามา
รุ่นนั้นก็ทยอยสึกกันเกือบหมด เหลือหลวงพ่อยู่รูปหนึ่ง คือหลวงพ่ีคว
ท่านพักที่เดียวกับพระอาจารย์ตั้ง (พระมหาสุวิทย์ อคฺคปณฺโญ) ที่เจดีย์

เย็นวันหนึ่งหลังจากทำวัตรเย็น ได้มีโอกาสคุยกับหลวงพ่ีควเรื่อง
ไปโรงพยาบาล ไปทำอะไรบ้าง พบอะไรบ้างเกี่ยวกับผู้ป่วยแต่ละท่าน
แต่ละเคส ด้วยสีหน้าอันภาคภูมิใจอันเกิดจากความปิติของท่าน เราก็นั่ง
ฟังเออ..ออ..กับท่านไป และก็นอนโมทนา สาธุ สาธุ กับท่าน

ราวๆ เดือนเมษายน ๒๕๕๙ ความเป็นพระสำหรับเรา เวลาว่าง
เยอะ ก็มานั่งคิดว่า เราน่าจะทำอะไรได้มากกว่านี้ นอกจากทำวัตรเช้า -
วัตรเย็น - กิจนิมนต์ (บางวัน) อ่านหนังสือ ท่องหนังสือ (บาลี) เวลา
ยังมี ก็เลยคุยกับหลวงพ่ีควว่า “ผมขอไปโรงพยาบาลด้วยคนสิ” หลวงพ่ี
ควก็ตอบว่า “เออดี ..หลวงน้า..ขาดพระไปอยู่พอดี ช่วยเรียนอาจารย์
ตั้งด้วยว่าผมขอไปด้วย”

ที่ไม่ไปคุยกับอาจารย์ตั้ง เพราะว่าท่านหน้าหนึ่งๆ ไม่ค่อยยิ้มสัก
เท่าไรหรอก อาจเป็นเพราะเราเป็นพระบวชใหม่

เช้าวันพฤหัสบดี (จำได้ชัดไว้) หลวงพ่ีควบอกว่าพระอาจารย์ตั้ง
บอกว่าไปได้ รับหลวงน้า วันนั้นบ่าย ๒ โมงเจอกันที่หน้าเจดีย์ พอ
บ่าย ๒ ก็นั่งรถแท็กซี่ไปด้วยกัน ๓ รูปไปโรงพยาบาล พบโยมหมอต
(คุณพูลศรี) ที่นั่น (ทราบภายหลังว่าเป็นผู้ประสานงาน)

โยมหมอตพาไปที่อายุรกรรมหญิงชั้นล่าง เคสแรกเจอน้องลูกเกิด
เราก็นั่งสังเกตว่า พระอาจารย์ตั้งท่านคุยอะไรหนอ ฟังไม่คุยชัด อ้อ...
ให้กำลังใจ ประเดี๋ยวหันมาทางเราบอกว่า “หลวงพ่ีให้ศีล ๕ ด้วย”
เอาแล้วสิ ไม่ได้เตรียมตัวมาด้วย รอดไหนเนียเรา ยืนทำสมาธิหน่อย แต่
ก็ผ่านไปได้ หลังจากนั้นก็สวดมนต์ แผ่เมตตา ให้พร (ยะถาลัพพี)

หลังจากนั้นก็หันดูเตียงโน้นที่ เตียงนี้ที่ เห็นว่าสีหน้าผู้ป่วยแต่ละ
ท่าน ยิ่งบอกว่า กังวล เป็นทุกข์ เหม่อลอย ต้องการที่พึ่ง หรืออาจจะ

รอใคร? เราเองก็ยังไม่กล้าพูดคุย ยืนแจกยิ้ม ท่านคิ้วก็ไม่พุดสักที

หลังจากนั้นก็เปลี่ยนไปอีกทีหนึ่ง นั่นคืออายุรกรรมชายพิเศษ พบคุณลุงชินอายุ ๔๕ ปี เป็นชาวแม่กลอง เป็นเบาหวาน โรคไต แล้วก็อีกหลายโรค แต่ใจยังสู้ เวลาพูดกับแก ต้องพูดเสียงดัง ลุงหูตึง คุณลุงชิน บอกว่าอยากกินไอเลี้ยงกับกระทิงแดง พระอาจารย์ตั้งถามด้วยเสียงอันดัง แกก็อ่อนพระ ขอกินหน่อยนะ นิดเดียว พระอาจารย์ก็ได้ ยืนยิ้มๆ

วันนั้นจำได้ว่าเยี่ยมคุณลุง ๔ เคส เริ่มตั้งแต่

๑. น้องลูกเกิด อายุ ๓๒ ปี
๒. อาเจ็ก อายุ ๘๔ ปี
๓. คุณพิชิต อายุ ๘๕ ปี
๔. ลุงชิน อายุ ๔๕ ปี

หลังจากกลับจากโรงพยาบาลแล้ว ก็ขอคำปรึกษาจากพระอาจารย์ เรื่อง การเยี่ยมคนไข้ - การพูดจากับคนป่วย แบบไหนควรพูด แบบไหนไม่ควรถาม ให้สังเกตคนไข้ และญาติที่เฝ้าไข้ พอเป็นที่เข้าใจลักษณะของงาน พอไปเยี่ยมหลายๆ ครั้งดูพระอาจารย์พูด ก็เริ่มมั่นใจและเห็นหอมแต่พูด กลับมาวัดทุกครั้งก็ปรึกษาท่านตลอดเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น บางครั้งคุยกันถึง ๔ ทุ่ม

อย่างเช่นเคสคนไข้รายหนึ่ง อยู่ห้อง ไอ ซี ยู คัลยกรรมประสาท อุบัติเหตุจากไฟฟ้าตกจากที่สูง ซีพจรเต้นช้าลง เขากำลังจะไป พวกเราก็เริ่มสวดมนต์ เราเห็นเขาน้ำตาไหลขณะฟังพระสวดมนต์ และเขาก็จากไปในขณะที่ฟังพระสวด ถ้าเขารับรู้ได้เขาต้องไปสุคติ หรือภพภูมิที่ดีแน่นอน ทำไมเขามีน้ำตาไหล กลับจากโรงพยาบาลก็ปุจฉา - วิสัชนากันต่อ

ประทับใจทุกเคส พระเห็นแล้วก็มีความสุขจากการดูแลกันและกัน ในขณะที่อีกฝ่ายใกล้จะหมดลมหายใจ พ่อดูแลลูกชาย - ลูกสาว ลูกสาวดูแลคุณพ่อ บางคนก็รอญาติๆ จะมาเยี่ยม ลัทธิธรรมของชีวิตมันเกิดขึ้น

“ชีวิตหลังความตาย ไม่ว่าจะเป็นอย่างใ้ก็ตาม ล้วนเป็นผลที่สืบเนื่องออกไปจากชีวิตนี้ทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบัณ เราใช้ชีวิตในโลกนี้ให้ดีที่สุดชีวิตใหม่ในโลกหน้า ย่อมจะดีเอง โดยที่เราไม่ต้องกังวล นี้เ้าคำตอบ ทำไมพระต้องไปโรงพยาบาล”

ได้ตลอดเวลาลานโลกใบนี้ นั่นก็คือ **เรายิ่งทำ ยิ่งเห็น ยิ่งได้** ก็เลยคิดว่า พระอาจารย์มาถูกทางละ

วันหนึ่งศิษย์พระอาจารย์ครรชิต ท่านหนึ่งชื่อว่า โยมชัย (คุณอรุณชัย นิติสุพรรณรัตน์) มาเติมเต็มการกำหนดความเคลื่อนไหว โดยใช้สติเข้าไปจับ (กำหนด) พลิก คำว่า พลิก คำว่า คำว่า หงาย คำว่า หงาย ทดลองกับผู้ป่วยท่านหนึ่ง ปรากฏว่าท่านชอบ ทำอยู่บนเตียง เอาละคราวนี้ครบสูตรละ เริ่มที่ให้ผู้ป่วยสมาทานศีล ๕ สวดมนต์ แม่เมตตจาจบด้วย กรวดน้ำ และยะถาสัพพี เติมอีกนิดสติกำหนดความเคลื่อนไหวที่ฝ่ามือ (สติ รู้ตัว ปัญญา รู้คิด) เพื่อลดอุทธัจจะ ความฟุ้งซ่าน ความกังวล ความเจ็บปวด

ทุกๆ ครั้งที่ไปโรงพยาบาล กลับมาจะโทรหาโยมแม่ เพื่อเล่าสิ่งที่เราไปพบไปเจอมา เพื่อให้ท่านอนุโมทนา อนุโมทนา สาธุ สาธุ แต่ก็มีเสียงถามว่า ยังกลัวผี ผี อีกหรือเปล่าลูก

อีกเรื่องหนึ่ง บัจฉัยที่ญาติโยมที่โรงพยาบาลถวายแก่พระทั้งสอง เรานำมาตั้งเป็นกองกลาง เพื่อช่วยเหลือพระอาพาธที่ไม่มีบัจฉัยไปหาหมอ พระอาจารย์ตั้งบอกว่าต้องไปเยี่ยมผู้ป่วยบางท่านหลังจากออกโรงพยาบาล กลับไปอยู่บ้าน ว่าเขามีความเป็นอยู่อย่างไร จะได้นำเงินส่วนนี้ไปช่วยเขา ได้บ้าง สาธุ สาธุ กับพระอาจารย์

การไปโรงพยาบาลทำให้เห็นสังขารของชีวิตหลายอย่าง เช่น เกิด แก่ เจ็บ ตาย ลดอัตตา ตัวกู ของกู ความไม่ประมาทในชีวิต เป็นการเจริญมรณสติ สักวันเราก็ตาย ก่อนที่เราจะตาย ช่วยส่งวิญญาณให้เขาไปสู่สุคติ หมั่นรักษาศีล ๕ เพื่อปิดอบายภูมิ คือ ประตุนรก เปรต เเดรัจฉาน

มีคำถามว่า ทำไมเรื่องโลกนี้หรือชีวิตนี้จึงสำคัญกว่าโลกหน้า

คำตอบ ก็เป็นเพราะว่าโลกหน้า หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **ชีวิต** หลังความตาย ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรมันก็เป็นผลที่สืบเนื่องออกไปจากชีวิตนี้ทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ถ้าในปัจจุบัน เราใช้ชีวิตในโลกนี้ให้ดีที่สุด ชีวิตใหม่ในโลกหน้า ย่อมจะดีเอง โดยที่เราไม่ต้องกังวล

นี่ไงคำตอบ ทำไมพระต้องไปโรงพยาบาล ●

ที่พึ่ง ทางจิตวิญญาณ

พลศรี ธนาพุทธาสวัสดิ์

จากการศึกษาค้นคว้า คำสอนของพระพุทธเจ้า โดยการฟังบรรยายธรรม ทั้งจากฟังสดจากองค์บรรยายธรรมและฟังจากวิทยุและซีดี อ่านหนังสือ การสนทนาธรรม ทำให้รู้ว่าจิตดวงสุดท้ายนั้นสำคัญนัก เพราะเป็นจิตที่จะนำไปสูคติหรือทุกคติก็ได้ แล้วแต่สภาวะจิตของคนๆ นั้น และยังรู้ว่า สังสารวัฏนั้นช่างน่ากลัวยิ่งนัก

ดิฉันจึงมีความคิดที่จะช่วยเพื่อนมนุษย์ที่กำลังเผชิญกับความเจ็บป่วยและความตาย ให้เขาเข้าใจธรรมชาติของชีวิตว่าความเจ็บป่วย ความตาย การพลัดพรากจากของรักนั้นเป็นเรื่องธรรมดา โดยเฉพาะ

ความตายนั้น ใครๆ ก็ต้องตาย เกิดร้อยตายร้อย เกิดเท่าไรตายเท่านั้น ที่ร้ายและน่ากลัวที่สุดคือตายแล้วไม่สูญ ยังต้องไปเกิดอีก (ถ้ายังไม่หมดกิเลส) แต่จะไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์ทุกครั้งไป จะเกิดเป็นอะไรแล้วแต่จิตดวงสุดท้าย จึงขอให้คนไข้ช่วยตนเอง โดยการนำดวงจิตของตนให้มีที่พึ่ง ในการนำพาจิตของตนไปเกิดในภพภูมิที่ดี มีความสุขกว่านี้

ในความเป็นจริงคนเราทุกวันนี้ ส่วนใหญ่ทำบุญด้วยการใส่บาตร ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ถวายสังฆทาน แต่ไม่ได้ใส่ใจในการเรียนรู้ธรรมชาติของชีวิต จึงไม่ค่อยจะยอมรับความจริงเรื่องการเจ็บป่วย หรือเสียชีวิต ทำให้จากไปอย่างไม่สงบ น่าเสียดายและน่าสลดสังเวชหนัก

ต่อมาถือเป็นการโชคดีมากที่ได้มีโอกาสเข้าอบรมคอร์ส “เผชิญความตายอย่างสงบ” ของ**พระอาจารย์ครรชิต อภิภูจโน** และคอร์สชื่อเดียวกัน ของ**พระอาจารย์ไพศาล วิสาโล** และยังได้นิมนต์พระภิกษุจากวัดไตรสามัคคี ๕ รูป วัดน้อยสุวรรณาราม (คลองแก้ว) ๑ รูป เข้าอบรมด้วย การได้เข้าอบรม จึงเป็นช่องทางให้ดิฉันได้มีโอกาสได้ทำในสิ่งที่ปรารถนาในการช่วยเพื่อนมนุษย์ จึงได้สมัครเป็นจิตอาสาเยี่ยมคนไข้อย่างเต็มที่ โดยหลังจากอบรมได้รวบรวมจิตอาสาทั้งพระภิกษุสงฆ์และฆราวาส ได้ ๓ รูป ๗ คน เริ่มเยี่ยมคนไข้ในโรงพยาบาลสมุทรปราการ ในเดือนกุมภาพันธ์ - ธันวาคม ๒๕๕๙ รวมจำนวน ๑๒๒ ราย และเยี่ยมในชุมชน ๕ ราย

ที่มพระอาจารย์นั้น ช่วงแรกของการเยี่ยมคนไข้ มี ๓ รูป มาจากวัดไตรสามัคคี ต่อมาได้ลาสิกขาไป ๒ รูป เหลือรูปเดียวคือ พระมหาสุวิทย์ (ตั้ง) แทนน้อย และต่อมามีพระสหนพ (กล้วย) ท่านบวชใหม่ แต่มีจิตอาสาแบบเต็มร้อย ได้มาร่วมทีมกำลังใจในการเยี่ยมคนไข้ ท่านค่อยๆ ศึกษาเรียนรู้ จนสามารถเป็นตัวแทน พระอาจารย์สุวิทย์ ในการเยี่ยมคนไข้ได้อย่างดี (หากพระอาจารย์มหาสุวิทย์ติดภารกิจในวัด) ดิฉันซาบซึ้งในความเมตตาของพระอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างมาก สัมผัสได้ถึง

ความเมตตาที่ท่านมีต่อคนไข้ เยี่ยมพุดคุยด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ท่านเยี่ยมแบบไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย สัมผัสได้ว่าท่านมีความสุข อิ่มใจ ทุกครั้งที่เยี่ยมคนไข้

ดิฉันมักจะบอกให้คนไข้ที่ใกล้จะเสียชีวิต ให้เตรียมจัดกระเป๋าสามใบในการเดินทางครั้งสำคัญ คือ กระเป๋าทาน กระเป๋าศีล และกระเป๋าภาวนา (คำสอนอาจารย์เกื้อจิตร แซรัมย์) และช่วยเขาจัดกระเป๋า โดยการพาสมาทานศีล สวดมนต์ พาให้นึกถึงบุญที่เขาเคยทำ และภาวนาตามที่เขาชอบ โดยมีทีมงานมีพระภิกษุอยู่ด้วย ขั้นตอนเหล่านี้จึงทำได้ดี สะดวก ราบรื่นและสำเร็จด้วยดี

ถ้ามีเวลาพอ จะถามสิ่งที่เขาอยากทำเป็นครั้งสุดท้าย และช่วยให้เขาได้ทำสิ่งนั้น จากนั้นจะพาลูกหลาน และญาติของเขากล่าวคำขอบคุณ ในคุณความดีของเขา กล่าวอำลา และขอโหสิกรรมต่อกัน

คนไข้ที่ประทับใจคือคนไข้เป็นมะเร็งเต้านมและลามไปที่กระดูก (ระยะสุดท้าย) หยุดการรับคีโม ขอนอนรักษาตัวแบบประคับประคองที่บ้าน ชื่อ “พี่ตุ๊กตา” บ้านอยู่ห่างจากวัดไตรสามัคคีประมาณ ๕๐๐ เมตร ครอบครัวนี้มีสมาชิกรวม ๔ คน คือพ่อ แม่ พี่ตุ๊กตา น้องสาวชื่อพี่เหม้ม และหลานสาวที่กำลังเรียน ๒ คน มีอาชีพส่งแก๊ส และค้าขายของชำเล็กๆ

น้อยๆ ระยะเวลาหลังๆ เศรษฐกิจในครอบครัวไม่ดีนัก พี่ตุ๊กตาเป็นผู้จัดการดูแลค่าใช้จ่ายในบ้าน เมื่อถึงเวลาเจ็บป่วย จึงไม่ยอมรับความเป็นธรรมดาของชีวิต เพราะห่วงทุกๆ คนในบ้าน โดยเฉพาะหลานที่อยู่ในวัยเรียน ต้องมีค่าใช้จ่ายมาก ในด้านการทำบุญใส่บาตรก็ไม่ค่อยได้ทำ เนื่องจากชายของเล็กตึก จึงตื่นสายไม่ทันพระ สวดมนต์ก็ไม่ค่อยได้สวด เพราะเหนื่อยจากชายของกลางวัน

พระอาจารย์ท่านออกแบบการสร้างบรรยากาศบุญให้พี่ตุ๊กตาโดยการบิณฑบาตพิเศษเฉพาะกิจ คือเมื่อกลับจากบิณฑบาตปกติแล้ว ท่านและทีมพระรวม ๓ รูป จะครองผ้าใหม่ อุ้มบาตรเดินย้อนไปที่บ้านพี่ตุ๊กตา เพื่อให้พี่ตุ๊กตาและญาติได้มีโอกาสใส่บาตรพระ เย็นๆ เวลาหนึ่งทุ่ม ทีมกำลังใจ (พระ ๓ รูปและดิฉัน ๑ คน) จะไปพาคณิษฐ์และญาติร่วมกันสมทานศีล สวดมนต์ ทำอย่างนี้ทุกวัน จนถึงวันที่พี่เขาเกิดอาการหายใจลำบาก ญาติพาส่งโรงพยาบาลสมุทรปราการ และเสียชีวิตในคืนที่สองของการนอนโรงพยาบาล

ทีมกำลังใจไปเยี่ยมและพาสวดมนต์ที่โรงพยาบาล ก่อนที่พี่ตุ๊กตาจะเสียชีวิต ญาติๆ ขอคำปรึกษาในการจัดงานศพ พระอาจารย์ได้แนะนำช่วยเหลือ งานงานศพสำเร็จเรียบร้อย สร้างความประทับใจให้ญาติทุกคนถึงแม้จะเสียใจกับการสูญเสีย แต่ทุกคนมีรอยยิ้ม ปลื้มปิติในความเมตตาที่ได้รับจากทีมพระอาจารย์ เกิดความสัมพันธ์ เกื้อกูลกันระหว่างวัดและชุมชน ถ้าวัดทุกแห่งเป็นแบบนี้ก็จะเป็นบุญของชาวบ้านอย่างยิ่ง เพราะมีที่พึ่งพิงด้านจิตวิญญาณในช่วงสุดท้ายของชีวิต

ต้องขอขอบคุณ **ชมรมกัลยาณธรรม** และ **โรงพยาบาลสมุทร-ปราการ** ที่ร่วมกันจัดอบรมหลักสูตร “เผชิญความตายอย่างสงบ” ให้เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยในพื้นที่อำเภอเมือง ๒๔ แห่ง พระภิกษุสงฆ์ และประชาชนที่สนใจ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

ขอกราบนมัสการขอบพระคุณ **พระอาจารย์ครุชิต อภิภูจโน** และ

พระอาจารย์ไพศาล วิสาโล รวมถึง**ทีมวิทยากรทุกๆ ท่าน** ที่ถ่ายทอดความรู้ ผีตกกระ ในการเล่นคนไข้ให้ผู้เข้าอบรม ขอขอบ**คุณชัย** (หนึ่งในทีมวิทยากรการอบรมฯ) ที่เสียสละเวลามาติดตาม การเยี่ยมคนไข้ของทีมกำลังใจ ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ทีมงาน

ในส่วนของโรงพยาบาลสมุทรปราการต้องขอขอบพระคุณ **พ.ลลิตชัย รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมุทรปราการ, พี่ประไพศรี (หัวหน้าแผนกกายภาพบำบัด), พี่รักษ์ (หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลสมุทรปราการ), หัวหน้าแผนกคนไข้ในทุกแผนก (โดยเฉพาะแผนกไอซียูเมด** ทีมงานไปแผนกนี้บ่อยมาก คือไปแผนกนี้เกือบทุกครั้ง ที่ไปเยี่ยม) และ**น้องนิศากร หัวหน้าแผนกหู ตา คอ จมูก** (น่ารักสุด คอยประสานงานจัดคนไข้ให้ทีมงานเข้าเยี่ยม) ทุกท่านที่กล่าวมาได้ช่วยสนับสนุน อื้อเพื่อ ให้ทีมกำลังใจได้มีโอกาสเข้าเยี่ยมคนไข้อย่างสะดวกสบาย ทีมงานจึงมีกำลังใจและมั่นใจมากยิ่งขึ้นทุกวันๆ

สุดท้ายที่สำคัญที่สุดที่จะต้องขอขอบคุณคือ **“คนไข้ทุกๆ ท่าน”** ที่ทีมกำลังใจได้เข้าเยี่ยม เพราะท่านเป็นครูให้ทีมงานได้เรียนรู้ ท่านทำให้ทีมงานมีความอึดอ้อมใจ ท่านทำให้ทีมงานมีกำลังใจที่จะทำงานนี้ต่อไป

ดิฉันคิดว่าหลักสูตรนี้สำคัญมากที่สุด ล้ำค่ามากที่สุดสำหรับทุกคน เพราะเป็นหลักสูตรที่ช่วยให้ผู้เข้าอบรม นำไปทบทวน และฝึกการเจริญสติแบบเคลื่อนไหว ในยามที่ร่างกายยังแข็งแรงการฝึกเจริญสติเป็นการปฏิบัติธรรมขั้นสูงแบบไม่ยากจนเกินไป การเจริญสติเพื่อลดภพลดชาติ และพ้นทุกข์ในที่สุด เมื่อถึงคราวเจ็บป่วยก็นำการเจริญสติแบบเคลื่อนไหว ช่วยในการย้ายจิตเพื่อลดความเจ็บปวด ความทรมานจากโรคภัย อีกประการหนึ่งการอบรมทำให้เข้าใจสัจธรรมของชีวิต ว่าเมื่อเกิดมาแล้ว ก็ต้องพบกับความแก่ ความเจ็บป่วย และความตายในที่สุด เพราะเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อถึงเวลาที่เจ็บป่วยและจะต้องตายจริงจิตใจจะยอมรับได้ และจากไปอย่างสงบ และหวังได้ว่าไปสู่สุคติ สาธุ... ●

ในหลวงรัชกาลที่ ๙ พระองค์คือต้นแบบ

ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน
จะขอเทิดทูนไว้เหนือเกล้า ตลอดไป

ดร.สาธิต พุทธชัยยงค์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

หากจะนับความสูญเสียที่เกิดขึ้นในชีวิต ไม่เคยมีครั้งใดเลยที่จะยิ่งใหญ่
เท่ากับการสูญเสียพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มหิตลธิเบศรราชามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร
ในหลวงรัชกาลที่ ๙

นับตั้งแต่จำความได้ ผมเห็นภาพของพระองค์ท่านทรงงานหนัก
เพื่อคนไทยมาโดยตลอด และทุกพระราชกรณียกิจของพระองค์ท่านก็
เพื่อประโยชน์ส่วนรวมทั้งสิ้น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้
ต่อประชาชนคนไทยทั้งปวง

ด้วยพระองค์ทรงมีพระอัจฉริยภาพรอบด้าน ทั้งพระจริยวัตรของ
พระองค์ยังเป็นต้นแบบและแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และการทำงาน
ให้กับประชาชนทุกหมู่เหล่า ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร เป็นเจ้าองค์กร และเป็น
ผู้ปฏิบัติงาน หรืออยู่ในบทบาทใด

ในหลวงรัชกาลที่ ๙

กับกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นอีกหนึ่งองค์กรที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณและพระเมตตาสูงสุดจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ นับตั้งแต่จากปีแรกที่ กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา ได้รับการสถาปนาเป็น วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อผลิตครูอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ให้การศึกษาทางด้านอาชีพ ทั้งระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัยส่งเสริม การศึกษาทางด้านวิชาชีพ เทคโนโลยีและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จมา พระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษารุ่นแรก และอีก สามครั้งคือ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และปี พ.ศ. ๒๕๓๑

ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อ **“สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล”** อันมีความหมายว่า สถาบันเทคโนโลยีอันเป็นมิ่งมงคลแห่งพระราชธา เมื่อ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๑ แทนชื่อเดิมคือ วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา และได้รับพระบรมราชานุญาต ให้ตราพระมหาพิชัยมงกุฏ เป็นเครื่องหมายประจำสถาบัน และได้เสด็จมาพระราชทานปริญญาบัตร แก่บัณฑิต ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ หลังจากนั้น ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน แทนพระองค์ฯ พระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง ๙ แห่ง เป็นประจำทุกปี จนถึง ปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงให้ความสำคัญกับอาชีวศึกษา หรือ การผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติอย่างชัดเจน

เมื่อย้อนกลับไปเมื่อ ปีพุทธศักราช ๒๔๙๗ ในก่อนที่จะมีการ สถาปนาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้า- อยู่หัวฯ ได้เสด็จฯ ทรงเปิดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ที่โรงเรียน

สวนกุหลาบวิทยาลัยเพื่อให้นักเรียนได้แสดงผลงาน ความรู้ ความสามารถ และได้แลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างนักเรียนและนักศึกษา ตลอดจนได้ทำงานร่วมกัน อันเป็นเหตุให้เกิดความสามัคคี และได้ช่วยกันพัฒนาความรู้ศิลปวิทยา และศิลปหัตถกรรมให้เจริญก้าวหน้า

เมื่อพระองค์ทรงเปิดงานเรียบร้อยแล้ว ได้ทอดพระเนตรผลงานของนักเรียน นักศึกษา ด้วยความสนพระทัย และที่ทรงสนพระทัยมากคือ รถยนต์ขนาดใหญ่บังคับด้วยวิทยุ ที่สามารถใช้งานได้จริงๆ เป็นผลงานของวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ ปัจจุบันก็คือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งถาม **อาจารย์สนั่น สุมิตร** ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ ในขณะนั้นว่า “ทำหุ่นยนต์ที่เดินได้ ได้ไหม?” “จะต้องใช้เงินเท่าใด?”

ต่อมาไม่นานนักพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์แก่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท เพื่อสร้างหุ่นยนต์ตามพระราชประสงค์

เมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชกระแสรับสั่งให้นำหุ่นยนต์คุณหมอไปแสดงในงานกาชาด ที่สถานเสาวภา ปรากฏว่า หุ่นยนต์คุณหมอพระราชทาน ช่วยประชาสัมพันธ์งานได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งยังให้คำแนะนำในเรื่องการรักษาสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนที่มาชมงานได้เป็นอย่างดี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานหุ่นยนต์คุณหมอแก่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ สำหรับไว้ใช้สอนนักศึกษา ทำให้นักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ ได้เรียนเกี่ยวกับการโทรคมนาคม คือ การติดต่อสื่อสารทางไกล เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีอัตโนมัติจากหุ่นยนต์ เพราะหุ่นยนต์นั้นก็คือ “ไอที” หรืออินฟอร์เมชันเทคโนโลยี (Information Technology) นั่นเอง

ตัวหุ่นยนต์เดินได้ ทำงานได้ เคลื่อนไหวได้ เป็นเทคโนโลยี อัตโนมัต หุ่นยนต์พูดได้ ตอบปัญหาได้ ฟังได้ วินิจฉัยโรคได้ เป็น เทคโนโลยีโทรคมนาคม หุ่นยนต์จำได้ และทำงานตามโปรแกรมได้ คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

ประโยชน์ของหุ่นยนต์มีอีกมากมาย เพราะหุ่นยนต์ทำงานซ้ำๆ กัน ได้โดยไม่ผิดพลาด ไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย และสามารถสร้างความสนใจได้ ประการสุดท้ายคือ หุ่นยนต์สามารถทำงานตามคำสั่งได้อย่างดีเยี่ยม ในหลวง รัชกาลที่ ๙ ทรงเข้าพระทัยในเรื่องนี้เป็นอย่างดีว่า หุ่นยนต์ก็คือยอดของ “ไอที” นั่นเอง พระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะปลูกฝังให้สร้าง “หุ่นยนต์” ขึ้นในประเทศไทย เพื่อจะได้นำไปใช้ในกิจการต่างๆ ทั้งในการสื่อสาร การเรียนการสอน การอุตสาหกรรม การแพทย์ ฯลฯ ซึ่งสถานที่ ที่จะ ปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ได้ดีที่สุดคือ สถานศึกษา

พระผู้เป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจ

“เมื่อมีโอกาสและมืองานทำ ควรเต็มใจทำโดยไม่จำเป็นต้องตั้งข้อแม้ หรือเงื่อนไขอันใด ไว้ให้เป็นเครื่องกีดขวาง คนที่ทำงานได้จริงๆ นั้น ไม่ว่าจะจับงานสิ่งใด ย่อมทำได้เสมอ ถ้ายิ่งมีความเอาใจใส่ มีความขยัน และความซื่อสัตย์สุจริต ก็ยิ่งจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในงานที่ทำสูงขึ้น”

พระบรมราชาโฆวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วิทยาลัยเทคโนโลยี-
และอาชีวศึกษา ๘ กรกฎาคม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐

เป็นพระบรมราชาโฆวาทที่ผมได้น้อมนำมาใช้เป็นหลักคิดและแรงบันดาลใจในการทำงานตั้งแต่เป็นครูในสถาบันการศึกษาแห่งนี้ และใช้เป็นหลักในการทำงานเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงหยิบยกมาใช้ในการเตือนสติลูกศิษย์ และผู้ใต้บังคับบัญชาที่รู้จักตลอดมา

พระราชดำรัส และพระบรมราชาโฆวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงพระราชทานให้กับประชาชนในวโรกาสต่างๆ คือสมบัติที่ทรงคุณค่าของคนไทย ความหมายที่ตรัสในทุกพระราชดำรัสคือข้อชี้แนะในการดำเนินชีวิตให้มีความสุขและแนวทางสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

พระจริยวัตร หลักการทรงงานในโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ยังเป็นต้นแบบที่ผมได้น้อมนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และยึดเป็นหลักการทำงานมาโดยตลอด โดยเฉพาะเมื่อได้รับความไว้วางใจให้เข้ามาบริหารบทบาทผู้บริหาร ตั้งแต่ระดับหน่วยงาน กระทั่งถึงอธิการบดีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ผมยังได้น้อมนำเอาหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ที่ว่า **“การระเบิดจากภายใน”** และ **“การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** มาใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ด้วยเป็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับผู้บริหารในทุกกระดับ ซึ่งผมได้พยายามศึกษาแนวทางปฏิบัตินี้มาตลอด นับตั้งแต่เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย และได้เรียนรู้ด้วยตัวเองแล้วว่าเป็นแนวทางที่จะพัฒนาองค์กรไปสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริง

ยกตัวอย่างการพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพให้ก้าวไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ ผมให้เวลา

สำหรับการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพมากกว่า ๑ ปี หลังจากนั้นก็เริ่มจากการพัฒนาอาจารย์ทั้งมหาวิทยาลัย ตามด้วยการค้นหาแกนนำจนมั่นใจ หลังจากนั้นก็นำไปสอนให้กับนักศึกษา และประยุกต์เข้าไปในทุกกิจกรรมภายนอกของมหาวิทยาลัย และผลที่เกิดขึ้นคือความยั่งยืน

ทรงตรัสว่า “**เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา**” พระราชดำรัสนี้ลึกซึ้งซึ่งมากและทำได้ยากมากด้วย เพราะเกี่ยวข้องกับเรื่องของคน ผมได้เรียนรู้จากพระราชดำรัสนี้ว่า เมื่อผู้บริหารมีความตั้งใจทำงานหรือพัฒนาโครงการใหม่ๆ ในองค์กรหรือจัดทำหลักสูตรใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ต้องทำความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกับผู้ที่มีผลกระทบโดยตรง ถ้าเขาไม่รู้ ก็ให้การศึกษา หรือทำให้ดูเป็นตัวอย่างลงมือทำให้ดูก่อน ไม่ใช่ว่าอยู่ที่ๆ จะไปสั่งให้ทำหรือเปลี่ยนแปลงได้ในทันที

“การระเบิดจากภายใน” และ “การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” คือหลักการทรงงาน ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ พระราชทานไว้ให้กับคนไทย ได้อย่างลึกซึ้ง และแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพในด้านการเป็นนักบริหารจัดการองค์กรและการบริหารคนของพระองค์อย่างไม่สามารถหาใครมาเปรียบได้เลย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ยังเป็นแบบอย่างให้กับปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าและสาขาอาชีพ ในอีกหลายด้านจนไม่สามารถพรรณนาได้หมดภายในวันเดียวหรือหนังสือเล่มเดียว ด้วยพระองค์ทรงงานเพื่อคนไทยมากกว่า ๗๐ ปี นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณและพระเมตตาต่อข้าพระพุทธเจ้า และคนไทยทุกคนหาที่สุดมิได้

คนไทยโชคดีนักที่ได้เกิดมาภายใต้พระบรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดีจักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ●

เรียนรู้ ยอมรับ และก้าวข้าม

พิสิษฐ์ ชัยธนะอนันต์

“ทุกซ์” คำนี้ไม่มีใครอยากมี หรือปรารถนาให้มีกับตัวเอง แต่ทุกซ์นี้ก็เกิดขึ้นกับทุกคน ไม่เลือกชาติ ชั้น วรรณะ เหตุที่มาแห่งทุกซ์ก็แตกต่างกันไปตามเหตุปัจจัยของแต่ละบุคคล ตัวข้าพเจ้าเองก็เช่นเดียวกัน เคยมีมากแล้วก็จะลงอย่างกระหน่ำ (วิกฤตฟองสบู่ ๒๕๔๐) เพื่อนบางคนทำใจไม่ได้ก็ฆ่าตัวตายเพราะคิดว่า หากตายแล้วทุกสิ่งก็จบ ตัวข้าพเจ้าก็เคยทำเช่นนั้น ๒ ครั้ง แต่จะด้วยบุญนำ หรือหลวงพ่อดีก็ตาม เมื่อมาถึงวันนี้ ความคิดแบบนั้นไม่มีอีกแล้วสำหรับข้าพเจ้า

ทุกซ์นี้มิใช่ไว้ให้รู้ มิใช่ไว้ให้แก้ มิใช่ไว้เพื่อให้ล้ำมรรระวัง มิใช่ไว้ให้เกิดดวงตาเห็นธรรม เพื่อไม่ให้ประมาทในชีวิต ในวิกฤติย่อมมีโอกาส

เมื่อมีทุกข์ ย่อมจะเห็นแสงแห่งธรรมได้โดยง่าย พิจารณาคำสอนของ พระพุทธเจ้าเข้าใจได้โดยง่าย เพราะขณะที่เกิดทุกข์ย่อมจะแสวงหาทาง ดับทุกข์ และหนทางแห่งความดับทุกข์ ก็คือพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า นั่นเอง

การพบกัลยาณมิตรก็เป็นบุญเก่าที่เคยสร้างไว้ การได้นำตัวเป็น จิตอาสาช่วยเผยแผ่ธรรมของพระพุทธเจ้า ก็เป็นการสร้างบารมีให้กับ ตัวเอง เมื่อได้ทำความดีแม้เพียงเล็กน้อย ความสุขก็เข้ามาแทนที่ ความทุกข์ จิตใจที่เคยเศร้าหมองก็ค่อยๆ คลายลง มองย้อนกลับไปเหตุ ที่ทำให้เกิดทุกข์ก็พบว่า เพราะ “ความอยาก” นี้เองเป็นตัวนำ ทำให้เกิด ทุกข์ได้มากมาย เมื่อพบเหตุ ก็ดับที่เหตุ คือไม่อยาก **ใช้ชีวิตแบบ พอเพียง** ตามพระราชดำรัสของพ่อหลวง ร.๙ นี่คือ**โอกาสในวิกฤต**

๑๐ ปี กับชมรมกัลยาณธรรมเป็นเวลาที่เร็วมาก ได้พบได้เห็นสิ่งที่ เรียกว่าความดีอันบริสุทธิ์ จากกัลยาณมิตร ไม่มียศ ไม่มีความอวดร่ำ อวดรวย ไม่มีแบ่งชั้นวรรณะ มีแต่ญาติธรรม มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ร่วมกันเผยแผ่ธรรมให้เป็นที่พึงแก่เวไนยสัตว์ทั้งหลาย ช่วยกันเซ็นกงล้อ แห่งธรรมจักรให้หมุนต่อไป จากรุ่นสู่รุ่น

“ จงเร่งรีบทำความดีเถิด แม้ไม่มีเงินทองมากมาย
อย่างไรเขา ก็อย่าทอดอัย ตัวเราและจิตใจที่เป็นกุศล
ของเรา ก็คือต้นทุนในการทำความดี ”

ผู้ที่ได้ร่วมงานกับชมรมกัลยาณธรรมแล้ว ไม่ต้องมีคำอธิบายใดๆ
มากล่าวว่าชมรมกัลยาณธรรมดีอย่างไรดีอย่างไร เพราะทองแท้ย่อม
มีคุณค่าในตัวเองโดยไม่ต้องมีใครมาการันตี เป็นกลุ่มบุคคลที่ปิดทอง
หลังพระโดยแท้ ทุกคนมาด้วยใจ มาด้วยความปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วม
โลกที่ต้องอยู่ในทะเลทุกข์ จุดพวกเขาเหล่านั้นขึ้นจากทุกข์ด้วยพระธรรม
มีคนบอกว่าการให้ธรรมะเป็นทานเป็นการให้ที่สูงที่สุด ในท่ามกลางทะเลทราย
น้ำ ๑ ขวดย่อมมีค่ามากกว่าทองคำ ๑ กิโลกรัม ในท่ามกลางผู้มีทุกข์
ชมรมกัลยาณธรรมย่อมยิ่งประโยชน์มากกว่าญาติพี่น้องร่วมสายโลหิต

จงเร่งรีบทำความดีเถิด แม้ไม่มีเงินทองมากมายอย่างไรเขา ก็อย่า
ทอดอัย ตัวเราและจิตใจที่เป็นกุศลของเราก็คือต้นทุนในการทำความดี
บริจาคโลหิต เป็นจิตอาสา สวดมนต์ไหว้พระ ฟังธรรมตามกาล อนุโมทนา
บุญของผู้อื่น อ่อนน้อมถ่อมตน ขวนขวายรับใช้กิจการในพระพุทธศาสนา
ล้วนแล้วเป็นบุญกุศลที่ไม่ต้องใช้เงินทุนเลย และสุดท้ายสิ่งที่สำคัญ และ

มีค่าที่สุดสำหรับข้าพเจ้าก็คือ **“ได้ทำความดีถวายพ่อหลวงอันเป็นที่รัก”** และเคารพเทิดทูนอันหาที่สุดไม่ได้ สำหรับข้าพเจ้า สิ่งที่ข้าพเจ้าได้ทำในการเป็นจิตอาสากับกัลยาณธรรมนั้น ขอน้อมถวายเป็นพระราชกุศลแด่พ่อหลวงของข้าพเจ้า (ผู้ที่เอาโลกมาทำปากกา เอาท้องฟ้ามาแทนกระดาษ เอาน้ำหมุดมหาสมุทรมาแทนหมึกวาด ประกาศพระคุณไม่พอ) ขอพระองค์ทรงพระเจริญ

ขอบคุณความทุกข์ ที่ทำให้เข้าใจชีวิตดีขึ้น ที่ทำให้เข้าใจคนอื่น

“น้ำใสได้เพราะตกตะกอน

ปัญญาก่อเกิดได้ เพราะสงบ พิจารณา”

ขอบคุณเพื่อนๆ ชาวกัลยาณธรรมทุกคน ขอขอบคุณท่านประธานที่
ให้โอกาส ขอขอบคุณพ่อสนองที่ชี้ทางสายเอกให้เดิน ●

๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙

จงเชื่อมั่นในบุญกุศลที่ทุกท่านทำไว้ดีแล้ว เราเอาเงินฝากธนาคารไว้เท่าไร เราก็จะได้ออกเบียดผลตอบแทนตามกฎเกณฑ์ของธนาคารฉันใด บุญก็เช่นเดียวกันเมื่อสั่งสมไว้ ในขณะที่มีชีวิตอยู่ เมื่อถึงเวลา บุญที่ทำก็
จะไปรอรับใช้ท่านฉันนั้น

สิ่งที่พ่อสนอง (ดร.สนอง วรอุไร) สอนพวกเราเสมอว่า ท่านพูดเรื่องจริง แต่อย่าเชื่อท่านให้ไปพิสูจน์เอง ข้าพเจ้าพิสูจน์แล้ว สัจธรรมเป็นจริง ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา พวกเราประมาทกันมาหลายภพหลายชาติแล้ว เมื่อเจอคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ตลอดจนครูบาอาจารย์ต่างๆ แล้ว จงน้อมนำมาปฏิบัติให้เกิดมรรคผลกับตัวท่านเองเถิด แล้วท่านจะเข้าใจว่า **“ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน”**

จะขอรับใช้พระศาสนา ตราบลมหายใจสุดท้าย

ธัชพงษ์ จีระประวัตินัย

ก่อนที่จะเข้ามาเป็นจิตอาสาให้กับชมรมกัลยาณธรรม
ผมก็เป็นจิตอาสาทำคุณประโยชน์ตามความสามารถ
ในงานทาสี และซ่อมแซมอาคารด้วยปณิธาน ๑ ปี
๑ ความดีมอบให้สังคม อาทิ ซ่อมและทาสีตู้พระไตร-
ปิฎกที่วัดโสมนัสวิหาร ทาสีอนามัยยายทวดมาก แขวง
บางแวก (เกือบทั้งหลังโดยไม่คิดค่าแรง) พร้อมทั้งมอบ
เครื่องดูดเสมหะและรถเข็นให้กับอนามัยด้วย

หลังน้ำท่วมใหญ่ปี ๒๕๕๔ ได้มาฟังธรรมครั้งแรกด้วยการแนะนำของครอบครัวของลูกเขยคนโต ผมนั่งในหอประชุมฟังองค์บรรยายไปก็พิจารณาตามไปด้วย จนมาถึง ดร.สนอง วรอุไร ได้บรรยายธรรมในวันนั้น จึงเกิดความสงสัยบางอย่างเกี่ยวกับคลื่นเสียงที่ผมได้ยินอยู่บ่อยๆ ครั้นจะไปถามก็ดูเหมือนว่าลูกศิษย์ล้อมหน้าล้อมหลังเต็มไปหมดเลยอธิษฐานในใจว่า ขอให้ได้พบกับ ดร.สนอง วรอุไร แบบสองต่อสอง ตอนเลิกงานก็ไปรับหนังสือที่ทางชมรมแจกให้ก็ล้วงหากุญแจรถปรากฏว่ากุญแจหาย จึงคิดว่าคงตกอยู่ในหอประชุมจึงรีบวิ่งขึ้นไป ก็พอดี ดร.สนอง วรอุไร เดินสวนลงมาพอดี จึงเป็นโอกาสเหมาะที่ได้ถามและได้คำตอบ หลังจากนั้นเดินไปที่รถจักรยานยนต์ปรากฏว่ากุญแจรถเสียบคาอยู่ที่เบาะหลัง

ผมได้มาเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของจิตอาสาของชมรมฯ โดยการแนะนำของช่างภาพท่านหนึ่งของชมรมกัลยาณธรรม และได้ช่วยงานตามจุดต่างๆ ภาคสนามบ้าง หลังเวทีบ้าง ตามแต่ท่านประธานจะเห็นสมควร หน้าที่หลักก็ถ่ายรูปภายในงาน อยู่ช่วยกองอำนวยการบ้าง ต้องขอขอบคุณพี่เฉลิมพันธุ์ สัมครพันธุ์ ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการตัดต่อภาพยนตร์ ก็ได้นำมาใช้ตัดต่องานให้กับชมรมฯ ขอขอบคุณอาจารย์มนตรี จตุรภัทร ที่ให้โอกาสและแนะนำได้ทำคลิปลีวีดีโอตามโอกาสสำคัญ

การรู้สึกตัวตื่นในห้อง ICU

ในตอนเย็นวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ผมล้มตาคืนมาปรากฏว่าผมไม่ได้นอนอยู่บนเตียงที่บ้าน แต่ผมนอนอยู่ในห้อง ICU ลูกสาวและลูกเขยมายืนอยู่ข้างๆ เตียง ผมถามลูกสาวคนเล็กว่า “ป้าเป็นอะไร” ลูกสาวบอกว่า ผู้รับเหมาพาป้ามาส่งโรงพยาบาล สาเหตุจากทำงานแล้วตกหลังคา เบ้าสะโพกแตก และกระดูกอุ้งเชิงกรานแตกหลายชิ้น โอกาสที่จะกลับมาเดินได้ หมอยังให้คำตอบตอนนี้ไม่ได้ เมื่อรู้สาเหตุที่มานอนใน

ห้อง ICU แล้ว สิ่งแรกที่ทำคือ **เจริญอานาปานสติ** เพื่อเรียกสติกลับคืนมา (ในชีวิตประจำวันก็ทำกายคตาสติในหมวดโคจรสัมปชัญญะ) จากนั้นก็เริ่มสำรวจร่างกายว่ามีส่วนใดขยับได้บ้าง ส่วนที่ขยับไม่ได้ก็มีแต่สะโพก และขาข้างขวาที่มีเหล็กเสียบทะลุเพื่อดึงกระดูกขาเข้าที่ ก็เริ่มพิจารณาว่ามีส่วนใดใช้การได้พอที่จะทำกรรมฐาน จำได้ว่าเคยไปคอร์ส **พระอาจารย์ครรชิต อภิญโญ** ที่โรงพยาบาลสมุทรปราการร่วมกับทางชมรมกัลยาณธรรม ตามแบบหลวงปู่เทียณ จิตตสุโข ก็เลยขยับแขน ๑๔ จังหวะแบบหลวงปู่เทียณ อีกทั้งเคยฝึกกรรมฐานสติตั้งแต่ครั้งบวชเณรที่วัดเกตุมวดี จึงทำให้วางเรื่องร่างกายลงเป็นอนิจจัง คิดเสมอว่า วันหนึ่งเราต้องตาย จะเป็นอย่างไรทำอะไรก็ไม่ต้องตาย จิตจึงคลายความยึดมั่นถือมั่นในร่างกาย เมื่อลูกและหมอบอกว่า ขาอาจจะเดินไม่ได้ ถ้าไม่ผ่าตัดก็จะไม่หาย พอฟังแล้วก็วางเฉย ไม่หายก็คือไม่หาย ถ้าจะหายก็หาย แล้วก็วางใจลงบอกลูกว่า **“กายเป็นของหมอ ใจเป็นของป้า”**

ขอขอบคุณชมรมกัลยาณธรรม นำโดยคุณหมออัจฉรา กลิ่นสุวรรณ รวมถึงพี่ๆ น้องๆ อีกหลายท่าน ที่ผลักดันมาเยี่ยมเยียน และต่างก็แปลกใจว่า คนป่วยไม่มีสภาพเป็นคนป่วย ยิ้มแย้มแจ่มใส เหมือนคน

ไม่ได้เป็นอะไร เพราะคนป่วย **เจ็บแต่กายที่เป็นเปลือกนอก แต่ใจนั้น สุขในธรรม** ข้อคิดที่ให้ไว้กับคุณหมอฯ คือ “ไม่ว่าจะเป็นอะไร อย่าทิ้งกรรมฐาน”

ผมเห็นแล้ว พิสูจน์ให้ทุกสายตาเห็นแล้ว ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นมีอยู่จริง และน้อมนำมาใช้ได้จริง ฟันตัวเร็ว กระดูกผานติดกันหมดภายในเวลา ๑๘ วัน (จากผลฟิล์ม x-ray) แต่จะด้วยวิบากกรรมก็ยังไม่ต้องนอนดิ่งขาอยู่ ๓๒ วัน และทำกายภาพ หัดเดินใหม่ เมื่อนั่งได้บ้างก็นั่งสมาธิทันที แม้จะนั่งได้ไม่นานก็ตาม แม้ขณะหัดเดินก็กำหนดเดินแบบเดินจงกรม แม้ร่างกายจะไม่เหมือนเดิม แต่ใจผมยังเจริญสติปัญญาได้ต่อเนื่องเหมือนเดิม

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ หรือแค่มีเวลาไปฝึกตามสถานปฏิบัติธรรมก็เพียงพอแล้ว แต่ผมปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันด้วย นำธรรมะที่ได้เรียนรู้มาทดลอง มาฝึกจนแนกแกใจว่า **ตราบลมหายไฉยังอยู่ กรรมฐานจะอยู่กับเราตลอดไป ●**

“ เมื่อใดมองเห็นจิตใจของตนเอง
ในขณะที่มันนึกคิด
แสดงว่าได้เห็นสมุฏฐาน
หรือต้นเหตุของความคิด

ท่านชี้ให้เราเอาสติเข้ามาดูความคิด
แต่อย่าเข้าไปอยู่ในความคิดนั้น ”

หลวงพ่อเทียน จิตตสุโก

ชีวิตเปลี่ยน ด้วยจิตอาสา

ศศิธร สุขเลิศกิจ (แหม่ม)

ขอกล่าวนำด้วยการกล่าวคำว่า ขออนุโมทนาบุญกับทุกท่านในชมรม
กัลยาณธรรม ที่ได้ร่วมกันเผยแผ่ธรรมะของพระพุทธะ ขอเริ่มต้นด้วย
“บุญ” นะคะ เพื่อให้บทความนี้บรรลุเป้าหมายของผู้เขียน คือ เขียน
บทความ “ความประทับใจในชมรมฯ” ซึ่งผู้เขียนเองเป็นคนไม่ถนัดในการ
ถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือ แต่ก็รู้สึกดีใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่ง
ของวารสารนี้

เมื่อปี ๒๕๔๘ ผู้เขียนได้รับแผ่นซีดี MP3 มาจากพี่ที่ทำงานด้วยกัน และหน้าปกซีดี เขียนหัวข้อว่า “**บรรยายธรรม ของ ดร.สนอง วรอุไร**” มีทั้งหมด ๓ แผ่น ซึ่งในการรับซีดีมาครั้งแรก ผู้เขียนไม่ได้เปิดฟังในทันที เพราะคิดว่า ยังไม่ตรงกับความสนใจในขณะนั้น และไม่รู้จักองค์บรรยายว่าเป็นใครด้วย ผ่านไปไม่กี่เดือน เมื่อมีเวลาว่างในวันเสาร์อาทิตย์จึงนำมาเปิดฟัง ยิ่งฟังยิ่งติดอกติดใจ เหมือนฟังนิยาย เนื้อเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ของท่านอาจารย์ ดร.สนอง วรอุไร ในการบวชที่วัดมหาธาตุฯ คณะ ๕ เป็นเวลา ๓๐ วัน ในการบรรยายของท่าน ทำให้ผู้เขียนเปลี่ยนความคิดอคติกับพระสงฆ์และวัดวาอาราม และการพิสูจน์ด้วยตนเองด้วยประสบการณ์โดยตรง

ท่านกล่าวเสมอว่า **อย่าเชื่อในสิ่งที่ท่านพูด แต่ขอให้ไปพิสูจน์ คำสอนของพระพุทธเจ้าด้วยตนเอง** และผลที่ตามมาคือผู้เขียนติดตามหาผลงานของท่านมาโดยตลอด โดยหาจาก www.kanlayanatam.com และในการค้นหาผลงานของท่าน ทำให้รู้จักชมรมกัลยาณธรรมมากขึ้น (รวมทั้งพระสุปฏิปันโนหลายๆ รูปด้วย) และทราบข่าวสารต่างๆ เช่น งานบรรยายธรรมที่หอประชุมธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ในครั้งนั้น ผู้เขียนตัดสินใจไปร่วมฟังบรรยาย เพราะอยู่ใกล้บ้าน เดินทางสะดวก และเมื่อไปฟังในครั้งแรกรู้สึกประทับใจในชมรมนี้ และประทับใจท่านประธานชมรม คือคุณหม่อมอัจฉรา กลิ่นสุวรรณ ด้วย

เมื่อจบงานในครั้งนั้น ผู้เขียนอยากจะตอบแทนชมรมกัลยาณธรรม ที่อุทิศตนมาร่วมกันจัดงานใหญ่ๆ มีคนฟังร่วม ๓๐๐๐-๔๐๐๐ คน ได้ (เพราะมาทำงานอาสา ก็สามารถร่วมฟังบรรยายก็ได้ร่วมงานช่วยเหลือชมรมก็ได้ด้วย) เมื่อได้ร่วมงานในที่นี้ ก็ได้ร่วมงานกับพี่ณรงฤทธิ์ ในทีมงานลงทะเบียนเลยคะ ความประทับใจที่อยากบอกกล่าวอีกเรื่องหนึ่งคือ เมื่อได้มาร่วมงาน ทำให้ได้มีโอกาสสัมผัสกับท่านอาจารย์ดร.สนอง อย่างใกล้ชิด และได้ร่วมฟังธรรมบรรยายจากท่านแบบแฟนคลับเลยคะ

คือได้ฟังท่านบรรยาย และได้ถ่ายรูปร่วมกับท่านด้วย (รู้สึกประทับใจมาก ปลื้มปีติมากค่ะ)

ในแต่ละครั้งที่มาช่วยงานในชมรมกัลยาณธรรม ก็ได้ร่วมฟังธรรมะจากองค์บรรยาย ทั้งพระสงฆ์และองค์บรรยายที่เป็นฆราวาส เป็นบุญมากที่ไม่ต้องเดินทางไกลไปเสาะหาครูบาอาจารย์ดีๆ ถึงวัด หรือ บางครั้งเป็นวัดในป่า หรือในต่างจังหวัดไกลๆ และอยากจะบอกกล่าวไว้ด้วยว่า ผู้เขียนได้ทำประโยชน์ให้ชมรมกัลยาณธรรมอีกด้วย เป็นจิตอาสา ก็มีแต่ได้กับได้จริงๆ ค่ะ งานอาสาที่ได้รับมอบหมายจะเป็นการร่วมทีมงาน ลงทะเบียนหน้างาน ซึ่งทำมาหลายปี ประมาณ ๓-๔ ปี และเมื่อไม่นานมานี้ก็ได้เปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบมาร่วมทำงานเป็นที่มัตถ์ต้อนรับในห้องประชุมของห้องภูมิ ยิ่งทำให้ได้ใกล้ชิดองค์บรรยายด้วย เพราะร่วมฟังในห้องประชุมแอร์เย็นๆ ได้ร่วมฝึกปฏิบัติไปพร้อมกับผู้ฟังบรรยายในห้องด้วย (บางครั้งอาจจะมีแอบหลับตาพักบ้างในบางครั้งที่รู้สึกเหนื่อยล้า)

คำสอนขององค์บรรยายที่ได้รับฟังมาในแต่ละครั้งนั้น ทำให้ผู้เขียนมีคำสอนที่แว่วเข้ามาบ่อยๆ เมื่อพบเจอปัญหาต่างๆ และอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญ ทำให้ผู้เขียนมีสติรับรู้ได้ไวขึ้น **ไม่จมอยู่กับกองทุกข์นานเกินไป** เหมือนในอดีตที่เกาะติดกองทุกข์อยู่เป็นเดือนเป็นปี ไม่ยอมปล่อยมันไป หลักคำสอนของครูบาอาจารย์บางท่านสามารถช่วยให้ผู้เขียนมีความคิดที่เป็นบวกมากขึ้น แม้ในบางครั้งอาจจะคิดลบ แต่ไม่นานนักก็

สามารถเปลี่ยนเป็นคิดบวกได้ จากเดิมที่เป็นคนไม่สวดมนต์ เมื่อได้มาฟังธรรมะของท่าน ดร.สนอง ก็ทำให้เริ่มฝึกการสวดมนต์ก่อนนอน และเริ่มฟังธรรมะมากขึ้น ฟังเพลงทางโลกน้อยลง

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนอยากจะบอกว่า การได้มาเข้าร่วมฟังธรรมะและร่วมงานกับชมรมฯ

เป็นเวลา ๑๐ ปี (นับตั้งแต่สมัครสมาชิกกับชมรมเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน) ทำให้สามารถพัฒนาจิตใจ ทั้งภายในและภายนอกได้ดีขึ้น กว่าเดิมมาก เข้าใจสิ่งต่างๆ ตามหลักความจริงว่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ใช่ เหตุบังเอิญ ทุกอย่างมีเหตุปัจจัยทั้งสิ้น ทุกชีวิตเกิดมาเป็นทุกข์ เวียนตาย เวียนเกิดเป็นทุกข์ เมื่อมีเกิดขึ้น ก็ตั้งอยู่ไม่นาน ก็ดับไปทั้งสิ้น มีสุข ก็สุข ไม่นาน สุขนั้นก็หายไป เมื่อมีทุกข์ ทุกข์นั้นไม่นาน ทุกข์นั้นก็หายไป... ●

**ท่านผู้มีจิตศรัทธา ต้องการร่วมสมทบทุน
กองทุนเผยแผ่ธรรมทานของชมรมกัลยาณธรรม
กรุณาบริจาคได้ โดยโอนเข้าบัญชี ดังนี้**

(ชื่อบัญชี อัจฉรา กลิ่นสุวรรณ)

ชื่อธนาคาร	สาขา	เลขที่บัญชี
๑. กรุงเทพ	สาขาสมาทรปราการ	๑๕๕-๗๐๐-๘๒๒๒
๒. กรุงไทย	สาขาสมาทรปราการ	๒๑๕-๑๕๑-๐๔๓๓
๓. กรุงศรีอยุธยา	สาขาสมาทรปราการ	๑๐๐-๑๓๙-๑๒๓๕
๔. ไทยพาณิชย์	สาขานนศรีสมุทร	๓๓๗-๒๒๙-๖๐๙๒
๕. กสิกรไทย	สาขาทลาดสมุทรปราการ	๓๖๐-๒-๓๗๕๐๑-๒

**Fax รายชื่อผู้บริจาค และใบโอนเงินมาที่ ๐๒-๗๐๒-๗๓๕๓
หรือแจ้งทาง inbox Fcaebook : Kanlayanatam
หรือแจ้งทาง E-mail : webmaster@kanlayanatam.com
อนุโมทนาสาธุทุกท่าน**

รักพ่อ ไม่เคยพอเพียง

อัจฉรา กลิ่นสุวรรณ

ผู้คนจำนวนมากไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกล เราทุกคนต่างมีบางอย่างที่เป็นหนึ่งเดียวกัน นั่นคือใจทุกดวงเปี่ยมด้วยศรัทธาเทิดทูนบูชาที่มีต่อพ่อหลวงรัชกาลที่ ๙ พ่อคือศูนย์รวมดวงใจ ร้อยใจไทยหลายล้านดวงให้เป็นหนึ่งเดียว ด้วยความรัก ความเมตตาที่บริสุทธิ์ ยิ่งใหญ่ด้วยแบบอย่างของความงามและความดี มุ่งมั่นสร้างสรรค์ เสียสละความสุขส่วนพระองค์ เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ของลูกไทยทุกคน สืบเนื่องตลอดมานานับ ๗ ทศวรรษ ส่วนที่เรียกว่าเป็นโครงการนั้นก็มากมายเกือบ ๕,๐๐๐ โครงการ ความรักของพ่อเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ บริสุทธิ์ คักดีสิทธิ์ และทรงพลัง

เช่นเดียวกับชมรมกัลยาณธรรมซึ่งเป็นกลุ่มรวมตัวของจิตอาสาจำนวนมาก จากหลากหลายอาชีพ เพศและวัย แต่เราทุกคนมีความตั้งใจที่จะร่วมกันทำความดีเพื่อสังคม เพื่อพระศาสนา และเรียนรู้ที่จะอาศัยงานกุศลเพื่อชำระจิตใจ หลักการของชมรมคือการทำให้ธรรมทาน ช่วยกันหมุนกงล้อธรรมจักร นำธรรมะของพระพุทธองค์มาเผยแผ่ เป็นแนวหลังทางธรรมของครูบาอาจารย์ แม้ทั้พธรรมน้อยใหญ่ การจัดงานแสดงธรรม - ปฏิบัติธรรมของชมรมแต่ละครั้ง ตลอดมา ๑๐ กว่าปี รวมเกือบ ๓๕ ครั้งแล้วนี้ ในความหลากหลายแตกต่างของผู้คนและความคิดเห็นเราหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวได้ ด้วยเราทุกคนมีพ่อหลวงประทับอยู่กลาง

ใจ งานทุกครั้งเราจะช่วยกันร่วมมือร่วมแรงกันเต็มที่ ทุกคนมีเป้าหมาย
ในใจว่าทำความดีถวายพ่อ น้อมถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันเป็นที่รักเทิดทูนเหนือเกล้า แม้ว่าการทำงาน
แต่ละครั้ง จะเป็นงานใหญ่ ยาก และจัดเตรียมหลายอย่าง แม้จะมี
อุปสรรค ปัญหา และความไม่เข้าใจกันบ้าง แต่ทุกคนสามารถกลับมา
ยิ้มให้กัน วางความถือตัวถือตน มาร่วมใจจับมือกันสร้างสรรค์ความดี
ทุกคนพูดว่า ทำดีเพื่อบูชาพระคุณพ่อหลวงของเรา

การจัดงานแสดงธรรมครั้งที่ ๓๓ ที่เพิ่งผ่านมา เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม
๒๕๕๙ นอกจากชมรมฯ ยังมีเจ้าภาพร่วมคือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลกรุงเทพ และ มูลนิธิสุภานุโน นับเป็นงานครั้งประวัติศาสตร์
ที่เราจะต้องจดจำไปตลอดชีวิต ทุกคนตั้งใจเต็มที่ที่จะเตรียมงานให้พร้อม
เพื่อต้อนรับผู้มีบุญ แต่ที่เหนือกว่านั้น พวกเราคิดถึงพ่อหลวงมาก พระองค์
ประจวบ เสด็จประทับอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช เป็นเวลานานทีเดียวที่ลูกๆ
ไม่ได้เห็นพระพักตร์พระองค์ท่าน รู้สึกกลัวว่าวันนั้น วันที่ไม่ควรมีความเป็น
อาจจะกำลังจะมาถึงจริงๆ แล้วหรือ ถามใจตัวเองว่าเราพร้อมไหมที่จะรับ
ความจริง ตั้งใจเตรียมการต่างๆ เป็นพิเศษเพื่อน้อมถวายบุญกุศล ตั้ง
อธิษฐานในใจเสมอๆ ว่า ขอให้ทันเถิด ท่ามกลางข่าวในพระราชสำนัก
รายงานพระอาการประชวรเป็นระยะ พร้อมเสียงกระซิบที่ชวนหวั่นใจ เรา
จะทำความดีถวายพ่อขอให้พระองค์ท่านหายประชวร ขอให้พระองค์ท่าน
ให้ออกาสลูกได้ทำความดีครั้งนี้ถวายท่านเหมือนเช่นเคย

แล้ววันงานแสดงธรรมก็มาถึง ท่ามกลางข่าวการประชวรหนัก
ลูกหลานไทยผู้จงรักภักดีจำนวนมากแห่กันไปเฝ้าสวดมนต์ถวายพระพร
ที่โรงพยาบาลศิริราช งานแสดงธรรมผ่านไปด้วยดี ก่อนปิดงานเรามี
โอกาสกล่าวอนุโมทนาเจ้าภาพและผู้มีส่วนร่วมบนเวที และพูดถึงพ่อ
ที่เรารัก พ่อที่เป็นพลังยิ่งใหญ่อยู่ในใจ กล่าวคือ หนึ่ง องค์สมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พ่อผู้พาสรรพสัตว์ออกจากสังสารวัฏ เพราะพ่อ

เชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ พ่อที่สองคือพ่อหลวงรัชกาลที่ ๙ ของ
ปวงชนชาวไทย ทรงเป็นศูนย์รวมดวงใจของไทยทั้งชาติ ด้วยพระมหา-
กรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ และแบบอย่างของพระโพธิสัตว์ที่เสด็จลงมา
บำเพ็ญบารมี เป็นผู้ที่ยิ่งใหญ่บนผืนแผ่นดินไทยยาวนานกว่า ๗๐ ปี
และพ่อที่สาม คือพ่อผู้ให้กำเนิด ผู้สมณะ สันโดษ สงบเย็น พ่อผู้ให้
เลือดเนื้อเชื้อไข ทำให้เรามีโอกาสได้เติบโตมาอยู่ท่ามกลางกระแสธรรม
ความดีงาม บุญกุศล และกัลยาณมิตร

งานวันนั้นก็จบลงด้วยดี ด้วยความโล่งใจ เราเอ่ยถึงพ่อหลวง
ด้วยน้ำตาคลอว่า คิดถึงพ่อมาก พ่อไม่สบายนานแล้ว นานแล้วที่ลูก
ไม่ได้เห็นหน้าพ่อ อยากให้พ่อหลวงหายประชวรโดยเร็ว

ใครจะคาดคิดได้ ว่าวันนั้นคือห้าวันก่อนที่พ่อจะเสด็จสวรรคต
งานแสดงธรรมที่ตั้งใจทำถวายพ่อ ลูกได้ทันถวายแล้วหมดหัวใจ
ยิ่งใกล้วันวิปโยค วันที่แผ่นดินร่ำไห้ นั่น เพื่อนๆ โทรมหาเชิดขาด้วยกัน
เป็นระยะ เราบอกทุกคนว่าทำใจสบายๆ เราทุกคนคงจะต้องรอข่าวจาก
สำนักพระราชวังเหมือนๆ กัน แต่ในใจกลับสัมผัสถึงพลังบางอย่างที่
มันท่วมท้นใจจากความรักยิ่งใหญ่ที่มีต่อพ่อ พลังใจที่จะทำความดีถวาย
ตามรอยเท้าพ่อให้สุดชีวิต คิดไว้ว่าเราอาจจะต้องสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่
ในชีวิต ยิ่งกว่าที่พ่อแม่ผู้ให้กำเนิดจากไปเกือบจะพร้อมๆ กันเมื่อปีก่อน
แต่ความสูญเสียครั้งนี้ใหญ่หลวงปานประหนึ่งศีรษะของเราถูกตัดขาดไป
คนไทยทุกคนเป็นกำพร้าพร้อมกันทั้งประเทศ เราจะแบกรับความทุกข์นั้น
ไปไหวไหม เราจะวางจิตวางใจอย่างไรเพื่อยอมรับความจริงที่อาจจะมาถึง
ในเร็ววันนี้ คิดแล้วก็ปรับจิตใจที่เคืองกว้างขวัญเสียให้แปรเป็นพลัง
พยายามตั้งหลักทางจิตใจ เพราะเราเป็นลูกพ่อ เราจะทำอะไรจะถอยทำไม
ไม่ว่าพ่อจะอยู่ที่ไหน พ่อก็ประทับอยู่ในใจเราไม่เคยเปลี่ยนแปลง ใต้ร่ม
พระบรมโพธิสมภารนี้ สงบ ร่มเย็น อบอุ่น ปลอดภัย และมีแต่ความสุข
เราต้องสร้างพลังใจและตั้งใจทำความดี ทำบุญกุศลให้มากยิ่งขึ้น เพื่อ

ถวายพ่อหลวงของเรา

วันมหาวิปโยคก็มาถึงจริงๆ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ วันที่เราชาวไทยทุกคนไม่มีวันลืม ไม่เฉพาะแต่เราชาวไทยที่รักพ่อ ทั่วโลกร่วมอาลัยในความดีของพ่อ เป็นการสูญเสียของโลกใบนี้ เมื่อพระองค์เสด็จสู่สวรรคาลัยจากพวกเราไป ไม่มีโอกาสได้พบกันอีกแล้ว พ่อได้พักผ่อนแล้ว พ่อทำงานหนักเพื่อพวกเรามาตลอด ทรงเป็นพระราชบิดาที่ตราตรึงกรำงานอยู่ในป่าในเขา ตลอดพระชนม์ชีพ ทรงหายใจเข้าหายใจออกเป็นการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของอาณาประชาราษฎร์ มีใครละ จะกลั่นน้ำตาไว้ได้ น้ำตาลูกไทยท่วมพื้นแผ่นดิน เราทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของหน้าประวัติศาสตร์

หลายคนทำใจไม่ได้ พุ่มพ่าย ขวัญเสีย เราเข้าใจ แต่ไม่ยอมเป็นเช่นนั้น ให้ใจตนและคนรอบข้างหม่นหมองยิ่งขึ้น เพราะชีวิตเราทุกคนมีพ่อหลวงเป็นเหมือนศูนย์รวมใจ เหมือนลมหายใจเข้าออก ทั้งหลับทั้งตื่น เรามีพ่ออยู่ตลอดชีวิตที่ผ่านมา เราพยายามรวบรวมกำลังใจ แปรเปลี่ยนความเศร้าให้เป็นพลัง การสูญเสียครั้งนี้ยิ่งใหญ่และสะเทือนขวัญมากพอที่เราควรจะอาศัยเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในชีวิต เพราะพ่อได้ทำแต่สิ่งดีๆ เป็นแบบอย่างในความดีงามทุกรูปแบบไว้ให้เราแล้ว พ่อบำเพ็ญคุณธรรมอันประเสริฐเลิศในหมู่มนุษย์ พ่อคือมหาบุรุษที่มีเพียงหนึ่งเดียวในโลก ทรงเลือกที่จะมาโปรดบนโลกมนุษย์ มาเป็นพ่อของพวกเรา ควรภูมิใจที่เป็นลูกพ่อ จงตั้งใจเดินตามรอยพ่อ อย่างมออยู่กับความเศร้า ให้เสียเวลาพัฒนาความดีตามเวลาที่เรามีเหลือไม่มากนัก

นึกถึงชีวิตวัยเด็กของเราเคยผูกพันกับพ่อมาแสนนาน จากการเข้าศึกษาที่**โรงเรียนวังไกลกังวล** อ.หัวหิน ที่นั่น มีพระราชวังไกลกังวลที่พ่อรักมาก และมีโรงเรียนวังไกลกังวลเป็นโรงเรียนของพ่อ พ่อมีพระเมตตาให้เด็กนักเรียนได้เข้าเฝ้าที่พระราชฐานทุกปีที่เสด็จแปรพระราชฐานมาที่นั่น เด็กนักเรียนที่เรียนดี ความประพฤติดี จะได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จทรง ๕ สาขาวัง พระราชวังไกลกังวล พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นร.ที่เรียก
พระพรตดี ๕๐๐ รับพระราชทานรางวัล กับคณะกรรมการบริหาร ที่ปรึกษารวมการบริหาร อนุกรรมการปฏิบัติ โรงเรียนวังไกลกังวล
ที่ กราบปฐมนิเทศกรรมการของโรงเรียน และผู้จัดสรรโดยสภามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ๕๐๐ น. วันที่ ๒๐ มี.ค. (ส่วนที่พระราชวัง)

เข้าเฝ้ารับพระราชทานรางวัลจากสองพระหัตถ์อย่างใกล้ชิด ซึ่งในจำนวน
นั้นมีเราอยู่ด้วยเสมอ ช่างเป็นบุญวาสนาในชีวิตที่มีโอกาสได้เข้าเฝ้า
รับพระราชทานทุนเรียนดีทุกปี ตั้งแต่ชั้นประถม จนจบชั้นมัธยม

สมัยที่เราเรียนที่วังไกลกังวลนั้น การเข้าเฝ้ารับพระราชทานรางวัล
จากพระหัตถ์ในหลวง ครูจะให้พวกเราซ้อมพิธีการหลายหน ซ้อมแล้ว
ซ้อมเล่า คลานจนเข้าแตก เริ่มจากการถวายนับ (ชาย) และถอนสายบัว
(หญิง) แล้วคุกเข่าลง หมอบคลานเข้าไป กราบแทบพระบาท และคุกเข่า
ขึ้นมารับพระราชทานสมุดหนังสือหอบใหญ่จากสองพระหัตถ์ แล้วค่อยๆ
คลานเข้าถอยออกมาจนได้ระยะหนึ่ง (ในมือมีมัดสมุดหนังสือห่อใหญ่)
จึงลุกขึ้นยืน ถอนสายบัว แล้วกลับหลังหัน เดินออกมาอย่างมีระเบียบ

มีอยู่ปีหนึ่ง ตอนเราอยู่ชั้น ป. ๒ นั้น น่าจะหิว หรือหนักหนังสือ
กับสมุดหอบใหญ่ที่ได้รับพระราชทาน เพราะเมื่อยืนสองมือพร้อมค้อมตัว
รับพระราชทานหนังสือสมุดจากพระหัตถ์แล้ว ก็ศิโรตยะมาลงไปกระทบ
รองพระบาทของพ่อหลวงที่เป็นเงาแวบ สะอาดสะอาด แต่ไม่เสียหลักนาน
ค่อยๆ ตั้งกายตรง คลานเข้าถอยหลังออกมา และแอบเงยหน้าสบ

พระพักตร์ที่ประดับรอยแย้มพระสรวลเปี่ยมพระเมตตาที่มุมพระโอษฐ์ด้วยความเอ็นดูนักเรียนหญิงตัวน้อยคนหนึ่งของพระองค์

ทุกๆ ปี ฉันได้กราบพระบาทพ่ออย่างใกล้ชิด เมื่อมาย้อนคิดไปเราเป็นลูกพ่อนะ รู้สึกภูมิใจเหลือเกินที่มีโอกาสใกล้ชิดพ่อทุกปีขนาดนั้น ครั้นจะจบชั้นมัธยมแล้ว ปีนั้นเราได้รับรางวัลเรียนดีและรางวัลนักเรียนดี (ประพฤติดี) อีกรางวัลด้วย ยิ่งกว่านั้น เราและพี่ผู้ชายอีกคน ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้นำกล่าวคำถวายสัตย์ปฏิญาณต่อเบื้องพระพักตร์ กล่าวสดๆ ไม่ต้องใช้ไมโครโฟน มีบางตอนของคำถวายสัตย์ปฏิญาณที่พี่ผู้ชายท่านนั้นลืมบท จึงมีเพียงเสียงเราเท่านั้นที่ก้องกังวานทั่วห้องพระโรง นำครูและนักเรียนในวันนั้นทั้งหมดมาให้สัญญากับพ่อว่าพวกเราจะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ให้สมกับที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ พ่อประทับยืนฟังอยู่เบื้องหน้า สายพระเนตรที่มองมาด้วยพระเมตตา สงบเย็น มั่นคง เราไม่มีวันลืมความรักของพ่อ และจะไม่ลืมคำสัญญาที่ให้ไว้กับพ่อ ก่อนเสร็จพระราชพิธีพระราชทานทุนต่างๆ ครั้ง เรายืนตาแป๋วรอรับฟังพระบรมราชโองการของพ่อ ฟังด้วยหัวใจ ฟังด้วยชีวิตเลือดเนื้อจิตวิญญาณที่เปี่ยม

ด้วยความจงรักภักดี

พ้นจากวัยเรียนมาสู่วัยทำงาน ความภาคภูมิใจในความเป็นลูกพ่อ และพระมหากษัตริย์คุณที่ทรงพระราชทานทุนการศึกษาให้เด็กวังฯ ตัวน้อยได้เล่าเรียน ก็เกิดความรู้สึกผูกพัน กตัญญู ซึมซับในสายเลือด มุ่งมั่นสร้างสรรค์ชีวิตดีงาม เจริญก้าวหน้าในการศึกษา จนเรียนจบ เป็นทันตแพทย์ สำนึกเสมอว่าจะตอบแทนพระมหากษัตริย์คุณ ด้วยการถวายความดีไว้ในแผ่นดินของพ่อ และเมื่อได้ร่วมกับเพื่อนๆ มาทำงาน ธรรม ก่อตั้งชมรมกัลยาณธรรมขึ้นมา เราต่างร่วมใจกันทำความดีไว้ในพระศาสนา ...ในพระพุทธศาสนาที่พ่อรัก ที่พ่อเป็นแบบอย่างของพุทธมามกะ พ่อคือพระธรรมราชา บำเพ็ญธรรมความดีให้ลูกๆ ได้เห็น ในทศพิธราชธรรมที่ไม่ได้กล่าวไว้เพียงในตำรา ถึงวันนี้ เราทุกคนคิดถึงพ่อมาก ความดีของพ่อยิ่งใหญ่ล้นฟ้าล้นแผ่นดิน เรากล่าวถึงพระเกียรติคุณของพ่อชั่วชีวิตก็ไม่จบ ไม่น่าเชื่อว่าบนโลกใบนี้ มีคนดีขนาดนี้อยู่จริงๆ ด้วยนะ พ่ออย่างพระบาทอยู่บนแผ่นดินนี้ นำความสุขความเจริญมาสู่โลกมนุษย์ ...และที่นั่นคือ แผ่นดินไทย แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ที่มีพ่อชื่อ “ภูมิพล” ที่ลูกหลานไทยทุกคนแสนภาคภูมิใจ

วันที่พ่อไม่อยู่แล้ว ทุกคนเอาความดีของพ่อมาพูดถึง มาบอกเล่า กันไม่รู้จบ อะไรที่เราไม่เคยได้ยินก็มาได้ยิน ประกาศก้องมากมายในนามของพระราชกรณียกิจ ทำให้อดคิดไม่ได้ว่า มีพระราชชาติไหนบ้างล่ะที่ทำงานหนักขนาดนี้ รักประชาชนขนาดนี้ ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ไว้ในโลก ในชั่วชีวิตหนึ่งมากมายขนาดนี้ ในโลกนี้หาไม่ได้แล้วนะ เรามีบุญมากที่เป็นลูกพ่อ เกิดปรากฏการณ์แห่งการหลอมรวมดวงใจในทางแห่งความดีอย่างที่ไม่เคยมีปรากฏมาก่อน คนที่ไม่รู้จักกันก็มารักกัน เห็นใจกัน มาช่วยกันทำความดีสารพัดอย่างเท่าที่เขทำได้ เป็นพลังที่มาจากความรักที่พ่อมีต่อพวกเรายิ่งใหญ่ บริสุทธิ์ ชัดเจน ยั่งยืนนาน ลูกหลานไทยทุกคนได้เห็นแบบอย่างความดีงามที่พ่อทำไว้ ลูกทุกคนต่างรวมใจ

กันเป็นหนึ่งในเดียว เพราะเราทุกคนรักพ่อ เราทุกคนพูดถึงพ่อด้วยความรัก
ชื่นชม ภาคภูมิใจ พวกเราคิดถึงพ่อเหลือเกิน เพราะหันไปทางไหนก็
เห็นแต่ผลงานของพ่อที่สร้างไว้ให้ลูกๆ อยู่กันสุขสบาย ใครละจะลืม
พ่อได้ เราขอสัญญาว่าจะสืบสานพระราชปณิธาน ทำความดี บุญกุศล
ทั้งประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน ประโยชน์ปัจจุบันและประโยชน์ยืนยาว
เพื่อถวายไว้แผ่นดินของพ่อ トラบที่ยังมีเรี่ยวแรงพลังและลมหายใจ

หากเราทุกคนยอมรับว่าสัมผัสได้ชัดเจนถึงความรักที่ยิ่งใหญ่ของ
พ่อ สัมผัสถึงแบบอย่างของมนุษย์ผู้ประเสริฐที่มุ่งมั่นสร้างสรรค์แต่
สาระประโยชน์คุณงามความดี เป็นผู้ให้ที่ปิดทองหลังพระโดยไม่เคย
หวังสิ่งตอบแทน แบบอย่างของผู้งามด้วยธรรมเจริญด้วยธรรมตาม
รอยพระบรมศาสดาอย่างแท้จริงแล้ว ขอให้ความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ในวันนี้
ขอให้น้ำตาที่ท่วมผืนแผ่นดินไทยวันนี้ อย่าเป็นเพียงสายลมพัดผ่าน
ขอให้เราทุกคนจงตั้งสติพิจารณา เปลี่ยนวิถีคิด เปลี่ยนวิถีชีวิต เพื่อเร่ง
สร้างสรรค์คุณค่าแห่งคุณงามความดี คิดถึงตัวเองให้น้อยลง นึกถึงคนอื่น
ให้มากขึ้น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา จงหันหน้ามายิ้มให้กัน รักกันอย่าง
ไม่มีเงื่อนไขเหมือนที่พ่อรักเรา สร้างกำลังใจในกุศล พยายามเอาชนะ
กิเลส เอาชนะใจตัวเอง อยู่อย่างพอเพียง มองทุกคนในแง่ดี ให้โอกาส

ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชีวิต พัฒนาความดี เหมือนที่พ่อทำไว้ให้
เราดู

ยามใดที่เหนื่อย หรือท้อ หรือคิดไม่ดี จงคิดถึงพ่อให้มากขึ้น ที่พ่อ
แสนจะอดทน ไม่เคยบ่น ไม่เคยว่าใคร มีแต่เสียสละเพื่อพวกเราด้วย
พระเมตตาเปี่ยมล้นพระทัย เราทำความดีแค่เล็กๆ น้อยๆ นี้ จะท้อ
จะถอยได้อย่างไร พ่อทำความดียิ่งใหญ่มาล้นแผ่นดินแผ่นดินฟ้า ภาพ
พระเสโทหลังไหลเต็มพระพักตร์ติดอยู่ในความรู้สึกว่าลูกๆ เป็นที่รัก
ของพ่อมากเพียงไร ๗๐ ปีที่ยาวนาน พ่อไม่เคยยอมแพ้เลยที่จะทำ
ความดีให้ผู้อื่นได้มีชีวิตอยู่สุขสบาย ขอให้ลูกพ่อทุกคนจงภูมิใจ และ
ตอบแทนความรักอันศักดิ์สิทธิ์ของพ่อด้วยการสืบทอดพระราชปณิธาน
สืบสานพระราชจริยาวัตร แม้เพียงหนึ่งแรงน้อยนิดที่เราทุกคนตั้งใจ
เรามาร่วมใจกันเดินตามรอยพ่อ สังคมไทยจะงดงามด้วยร่มพระบารมี
แห่งพระบรมโพธิสมภารของพระบรมราชจักรีวงศ์ไปอีกตราบนานแสนนาน

เรารู้สึกประทับใจและภาคภูมิใจกับคำกล่าวของ นางเซเมธา
พาวเวลล์ เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรสหรัฐอเมริกา ประจำสหประชาชาติ ที่กล่าว
สดุดีเฉลิมพระเกียรติในหลวง ร.๙ ในการจัดประชุมสุดยอด ที่สหประชาชาติ
๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ โดยเธอกล่าวว่า

**“คนไทยโชคดีที่มีพระองค์อยู่ในครอบครัว
และเป็นความโชคดีของพวกเรา
ที่ได้เรียนรู้และดำเนินตามแนวทาง
ที่พระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์นี้
ทรงเลือกที่จะดำเนินชีวิตของพระองค์”**

นี่คือบทพิสูจน์ชัดเจนตามสังขธรรมที่ว่า ชีพอาจล่วงลับดับสูญ แต่
สิ่งที่อยู่ยั่งยืนนาน คือคุณงามความดีที่เราทำไว้นั่นเอง ●

งานแสดงธรรม-ปฏิบัติ
ธรรม
เป็นธรรมทาน **๓๔**
ครั้งที่

วันอาทิตย์ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๐

ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล บพิตรพิมุข มหาเมฆ

กำหนดการ

- ๐๕.๐๐ น. เริ่มเปิดให้บริการลงทะเบียนและบริการอาหารเช้า
- ๐๘.๐๐ น. พิธีเปิดงานโดย อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ดร.สาธิต พุทธชัยยงค์
- ๐๘.๒๐ น. **พระอาจารย์มหาประนอม อัมมalingกาโร**
วัดจากแดง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ แสดงธรรมเรื่อง *“อริยสัจ ๔”*
- ๐๙.๓๐ น. พระอาจารย์นำเจริญสติ ๒๐ นาที ถวายสังฆทาน
- ๑๐.๐๐ น. **อาจารย์สุภีร์ย์ ทุมทอง** บรรยายธรรมเรื่อง *“วิถีแห่งความสุข”*
- ๑๑.๐๐ น. ท่านอาจารย์นำเจริญสติ ๑๐ นาที
- ๑๑.๑๕ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ น. **อาจารย์ ดร.สนอง วรอุไร**
บรรยายธรรม เรื่อง *“ไขความลับ เปลี่ยนชีวิต”*
- ๑๓.๕๐ น. ท่านอาจารย์นำเจริญสติ ๑๐ นาที
- ๑๔.๑๐ น. **พระอาจารย์ครุฑชิต อภิญาจโน** วัดวิเวกราม อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
แสดงธรรม เรื่อง *“ฝึกสติออกจากทุกข์”*
- ๑๕.๒๐ น. พระอาจารย์นำเจริญสติ ๑๐ นาที
- ๑๕.๓๐ น. ถวายสังฆทาน และปิดงาน

ถ่ายทอดสด ผ่านทาง kanlayanatam TV

ทางลิงค์ <http://www.kanlayanatam.com/ktv1.htm>

ใน .. เว็บไซต์ชมรมกัลยาณธรรม ..

และถ่ายทอดสดผ่าน youtube และ Fanpage Kanlayanatam

จัดโดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ร่วมกับ ชมรมกัลยาณธรรม

ค ำ แ น ะ น ำ ผู้ เ ้า ำ พ ัง ั ร ร ม

๑. ไม่มีการลงทะเบียนล่วงหน้าทางไปรษณีย์ ท่านใดมาลงทะเบียนก่อนมีสิทธิ์ก่อน และไม่อนุญาตให้ลงทะเบียนแทนกัน โดยงานครั้งนี้สามารถรองรับผู้ฟังธรรมได้ประมาณ ๒,๒๐๐ ท่าน โดยมีที่นั่งฟังธรรม ๒ จุดคือ
บนหอประชุม ๑,๗๐๐ ที่นั่ง
โถงใต้หอประชุมและโดยรอบ ๕๐๐ ที่นั่ง
๒. ท่านสามารถมาขอรับเลขที่นั่งได้ที่เต็นท์ลงทะเบียน ในสนามฟุตบอลด้านหน้าท่านที่ประสงค์จะนั่งด้านล่าง สามารถแจ้งความประสงค์กับเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนได้ ท่านที่ต้องการนั่งติดกัน จะต้องมาลงทะเบียนรับเลขที่นั่งพร้อมกัน และท่านต้องเก็บบัตรที่นั่งไว้จนเลิกงาน เพื่อใช้ในการรับชมบรรณาการก่อนกลับบ้าน
๓. ขอความร่วมมือให้ทุกท่านเข้าประจำที่นั่ง ก่อนที่การบรรยายธรรมในแต่ละรอบจะเริ่ม เพื่อไม่เป็นการรบกวนการฟังธรรมของท่านอื่น ดังนี้
  - ในรอบเช้าขอให้เข้าประจำที่นั่งก่อนเวลา ๐๘.๐๐ น. เพื่อรับฟังคำชี้แจงการจัดงานก่อนพิธีเปิด และ ในรอบบ่าย ขอให้เข้าประจำที่นั่งก่อนเวลา ๑๓.๐๐ น.
๔. ขอเชิญชวนทุกท่านเตรียมภาชนะและกระบอกน้ำส่วนตัวมาจากบ้าน เพื่อช่วยกันลดปริมาณขยะ ลดโลกร้อน โดยในงานจะมีจุดเติมน้ำสะอาดและจุดล้างภาชนะไว้บริการ (แต่งदन้าอาหารและน้ำดื่มขึ้นห้องประชุมชั้นบน)
๕. โรงทานจะเปิด-ปิดเป็นเวลา โดยในรอบเช้า เปิดตั้งแต่ ๐๕.๐๐-๐๘.๐๐ น. และรอบกลางวันจะเปิดเวลา ๑๑.๒๐-๑๓.๐๐ น. เพื่อความเป็นระเบียบและไม่รบกวนการฟังธรรม-ปฏิบัติธรรม
๖. ขอความร่วมมือทุกท่านแยกขยะลงถัง ซึ่งจะจัดแยกเป็นถังขยะแห้ง และถังขยะใส่เศษอาหาร
๗. ทีมพยาบาลจากโรงพยาบาลสมุทรปราการ มาเปิดให้บริการตรวจสุขภาพฟรีในงานในบริเวณโถงชั้นล่าง ขออนุโมทนาทุกท่าน
๘. เปิดรับสมัครสมาชิกเฉพาะในงานแสดงธรรมเท่านั้น กรุณาเตรียมบัตรประชาชนหรือสำเนามาด้วย ทั้งนี้ท่านสามารถติดตามข่าวสารได้จาก www.kanlayanatam.com และ Facebook : Kanlayanatam แต่ท่านที่เป็นสมาชิกอยู่แล้วสามารถมาแจ้งเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเปลี่ยนแปลงที่อยู่ได้ และรับสมัครจิตอาสาธรรมบริการ รวมทั้งเปิดจองวิดิทัศน์ในงานแสดงธรรมที่จุดนี้ในบริเวณเต็นท์อำนวยการ

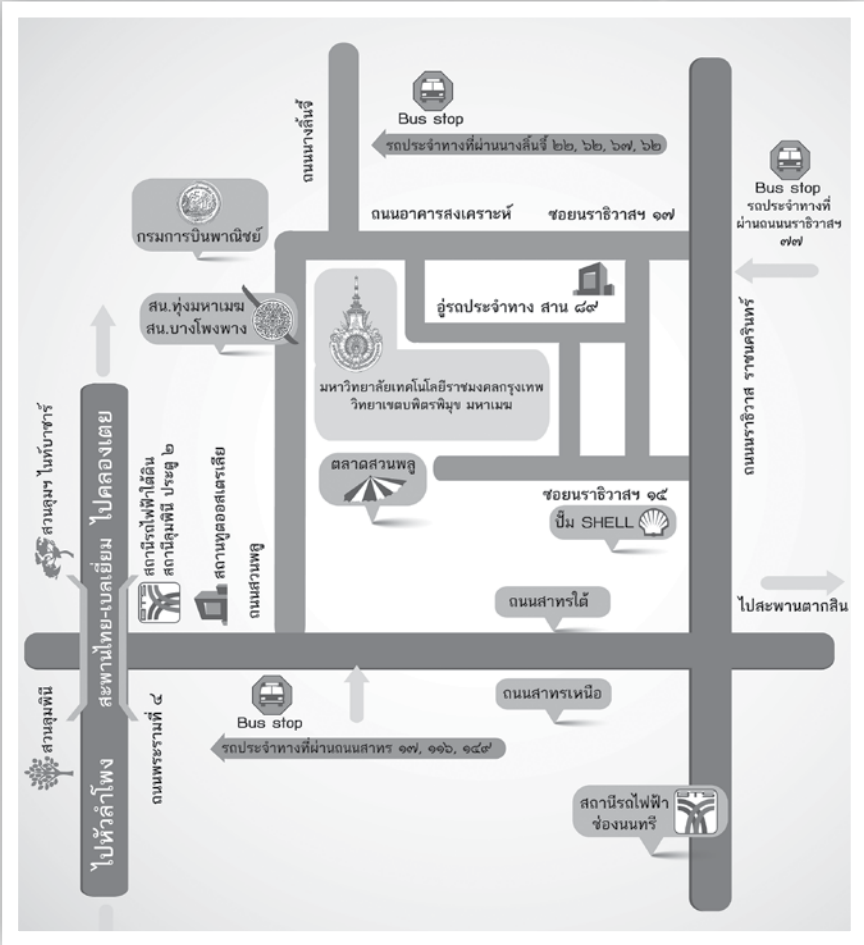
ในงานแสดงธรรม ครั้งที่ ๓๔

๙. รณรงค์เดินทางโดยขนส่งมวลชน รถประจำทางและรถแท็กซี่ เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาที่จอดรถและช่วยกันประหยัดพลังงาน
๑๐. ท่านที่ขับรถมาเอง ขอความกรุณาไปจอดตามสถานที่ที่กำหนดไว้ ในฝั่งเทคนิคกรุงเทพ
๑๑. งดรับบริจาคหนังสือและซีดีธรรมะและงดรับสิ่งของช่วยวัดพระบาทน้ำพุ ไม่อนุญาตให้นำเอกสารหรือสื่อธรรมะใดๆ มาแจกในบริเวณงาน
๑๒. ข้อเสนอแนะในการทำบุญในงาน
  - ๑๒.๑ ทำบุญด้วยการถวายปัจจัยครูบาอาจารย์องค์บรรยาย และร่วมบริจาคให้แก่มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, มูลนิธิสุปฏิปันโน, ตึกสงฆ์อาพาธ รพ.จุฬาฯ และมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก (ช่วยเด็กด้อยโอกาสและเด็กเร่ร่อน) โดยมีกล่องรับบริจาคในจุดรับบริจาคในงาน
  - ๑๒.๒ ถวายสังฆทานแก่พระสุปฏิปันโน ที่มาเป็นองค์บรรยายธรรม (ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวก ท่านสามารถซื้อของที่ระลึกได้จากร้านสังฆทานของชมรมในบริเวณงาน)
  - ๑๒.๓ ซื้อต้นไม้จากร้านต้นไม้บุญที่มาขายในงาน รายได้ทั้งหมดไม่หักค่าใช้จ่ายนำมาช่วยสนับสนุนกิจกรรมการเผยแพร่ธรรมของชมรมกัลยาณธรรม
  - ๑๒.๔ เลือกซื้อสินค้าหลากหลายในร้านสังฆทาน รายได้ทั้งหมดสนับสนุนกิจกรรมการเผยแพร่ธรรมของชมรมกัลยาณธรรม
  - ๑๒.๕ ซื้อหนังสือ ซีดี ดีวีดี เพื่อนำไปบริจาค หรือ มอบเป็นของขวัญของฝากทางปัญญา รายได้จะเป็นทุนสนับสนุนการเผยแพร่ธรรมของชมรมต่อไป
๑๓. กรณีที่ท่านจะกลับก่อนงานเลิก โปรดคืนบัตรที่นั่งที่เด่นที่ประชาสัมพันธ์
๑๔. กรณีที่ต้องการความช่วยเหลือ หรือ มีข้อสงสัย สามารถติดต่อสอบถามได้จากธรรมปริกร
๑๕. ขอเชิญชวนทุกท่านร่วมฟังธรรมและปฏิบัติธรรม สร้างความดี ฝึกฝนพัฒนาจิตใจ ด้วยการเจริญสติ และเจริญเมตตาต่อผู้ที่มาร่วมฟังธรรม เนื่องจากมีผู้มาฟังธรรมจำนวนมาก จงถือว่าเรามาฝึกใจให้หลุดละ โลก โกรธ หลง ยึดให้กัน อภัยให้กัน

ขออนุโมทนาทุกท่าน ●

แผนที่

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ บพิตรพิมุข มหาเมฆ

- รถโดยสารประจำทางสาย ๒๒, ๖๒, ๘๘ ลงหน้าเทคนิคกรุงเทพ แล้วเดินไปสามแยกไฟแดง
- รถโดยสารประจำทางปรับอากาศ ปอ. ๒๒, ๖๒, ๖๗, ๘๘
- หรือโดยสารรถไฟฟ้าบีทีเอส (BTS) ลงสถานีชองนทรี แล้วต่อรถโดยสาร, สามล้อ, รถแท็กซี่ หรือโดยสารรถไฟฟ้าใต้ดิน (MRT) ขึ้นสถานีลูมพินี ประตู ๒ แล้วต่อรถโดยสารสองแถวสีแดง สายวิทยุ-สวนพลู-เทคนิค, สามล้อ, รถแท็กซี่

งานแสดงธรรม-ปฏิบัติ
ธรรม
เป็นธรรมทาน
ครั้งที่ ๓๔

วันอาทิตย์ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๐

ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล บพิตรพิมุข มหาเมฆ

กำหนดการ

- ๐๕.๐๐ น. เริ่มเปิดให้บริการลงทะเบียนและบริการอาหารเช้า
๐๘.๐๐ น. พิธีเปิดงานโดย อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ดร.สาธิต พุทธชัยยงค์
๐๘.๒๐ น. พระอาจารย์มหาประนอม อัมมालังกาโร
วัดจากแดง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ แสดงธรรมเรื่อง “อริยสัจ ๔”
๐๙.๓๐ น. พระอาจารย์นำเจริญสติ ๒๐ นาที ถวายสังฆทาน
๑๐.๐๐ น. อาจารย์สุภีร์ย์ ทุมทอง บรรยายธรรมเรื่อง “วิถีแห่งความสุข”
๑๑.๐๐ น. ท่านอาจารย์นำเจริญสติ ๑๐ นาที
๑๑.๑๕ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ น. อาจารย์ ดร.สนอง วรอุไร
บรรยายธรรม เรื่อง “ไขความลับ เปลี่ยนชีวิต”
๑๓.๕๐ น. ท่านอาจารย์นำเจริญสติ ๑๐ นาที
๑๔.๑๐ น. พระอาจารย์ครุชิต อภิญาจโน วัดวีรวงศาaram อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
แสดงธรรม เรื่อง “ฝึกสติออกจากทุกข์”
๑๕.๒๐ น. พระอาจารย์นำเจริญสติ ๑๐ นาที
๑๕.๓๐ น. ถวายสังฆทาน และปิดงาน

ถ่ายทอดสด ผ่านทาง kanlayanatam TV

ทางลิงค์ <http://www.kanlayanatam.com/ktv1.htm>

ใน .. เว็บไซต์ชมรมกัลยาณธรรม ..

และถ่ายทอดสดผ่าน youtube และ Fanpage Kanlayanatam

จัดโดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ร่วมกับ ชมรมกัลยาณธรรม